

Brassói Lapok

Ara 6 lei Vasárnap 1931 * március 8 Főszerkesztő Szele Béla dr. 55. szám XXXVII évtőlvaam Ara 6 lei

Az erdélyi tűz

Az erdélyi román képviselők kifogást tartanak regáti kártásaik és Madgearu miniszter magatartása ellen. Régóta érzik, hogy odaát nem egyenlő mértékkel mértek, s most, hogy egy kiváló erdélyi közgazdász, az ő emberüket, a caranisták kibuktatták a gazdasági kamarák elnökeikéből, forradalmi megmozdulással fejezték ki az elégedetlenségüket.

Mihalache—Neptun azonban fogta a rigonyját és lecsillapította a haragos hullámokat. Állandó erdélyi bizottságot javasolt, — ami meg is alakult, — amely, ha valamely sérelmük vagy kívánságuk volna az érdemes és tiszteltreméltó erdélyi képviselőknek, csak juttassa el a kormány caranista és regáti tagjaihoz, majd barátságosan, kollégialisan megtárgyalják és elintézik a dolgokat.

A kormánypart belső vizsgálva tehát formailag elintéztést nyert és Vaida, az erdélyi csoport vajdája is meg lehet elégedve: Serban ugyan nem lett a gazdasági unió elnöke, de az erdélyi képviselőknek meg van engedve, hogy bizottságban panaszkodhassanak és kívánságokat tejezhessenek ki.

Ők meg leh tnek elégedve, de az erdélyi románok, az erdélyi erdélyi, Erdély maga nem. A képviselő urak játszhatnak haragszomrádot egy elnöki állás s más, a saját anyagi és pozícióbeli konkok miatt, tiltakozhatnak és demonstrálhatnak a saját érvényesülésük szisztematikus megakadályozása ellen, amit egy panaszközpontító bizottság a kellő formák között megfelelően tolmácsolhat, de a közérdek. Erdély és az ország érdeke egyetemes, öntudatos, egyéni szempontoktól független akciót követel, amiben milliók vágya és akarata dobog, s amit nem egy regáti belső miniszternek, hanem az egész kormánynak és parlamentnek kell megakadályoznia és kielégítenie.

Hiszen ha az eszméi programért, a historiai hitvallásért, a határozatlan foglaltakért, felemelő, összhangba hozó, munkát és életet produkáló, testvériséget és szabadságot leheli gondolatért úgy szálltak volna sikra, mint ahogy most a Serban állása és a más... érdekeért, hol volna eddig Románia? Bizonyára nem egy gazdasági, politikai és lelki válság végzettségé válható kavargás között, hanem büszke és irigylésre méltó magaslátán egy olyan történelmi szerepre, melyhez, államokat és népeket a rend, igazság, összhang, és szabadság ezellme juttat.

Az erdélyi akarat találkozhatott súlyos ellenvetésekkel és akadályokkal odaát. Ott is mondhatták, amit Sándor cár lipzsilanti hercegnek, aki a görög szabadságharc megsegítését Themistoclesre és Miltiadesre hivatkozva kérte urától: Európát nem boríthatom lángba Miltiadesért és Themistoclesért! Gyulafé hérvárért. Erdélyért, a kisebbségért nem zudíthatják fel a regáti román közvélményt, de egy eszmé, egy hivatás, egy nagy historiai feladat és kötelezettség felszűrt harcainak a poklokban keresztül is küzdeniük kell, tt volna a győzelemért.

Nem küzdöttek. Begöngyölték a győnyörü zászlót, mely oly sokat ígérően lebegett Albajulia fölött. Sőt akárhánszor azó nélkül engedték vagy s óval és tettel segítették életre, hatalomra olyan törekvéseket, melyek károhozatos megtagadása megvonlása, kigunyolása voltak a történelmi határozatnak. Ezek miatt nem konspiráltak, nem türelmetlenkedtek, nem lázongtak, nem demonstráltak. Ezek nem voltak elnöki állás, lépcső a személyes érvényesüléshez. Csak eszmék, elvek, igazságok, nép-ök boldogítására, ország üdvére s olárok elhatározások voltak. Csak azok voltak.

Aminthogy az urak is, akik feladták Albajuliát, csak erdélyi képviselők, de nem Erdély képviselői. Erdélyt csak az az az 11 képviselő, ami belőle kiárad, amit évszázadok termeltek és ami valamennyiünk lelkében mint Vestatiusz ég.

Kö'csön, vagy kormánybukás

Percről-percre változik a helyzet a kölcsön-fronton

Mikor azt jelentik, hogy biztos, akkor a legbizonytalanabb. — Ebben a pillanatban így állunk:

Bukarest, március 6.
A párisi kölcsöntárgyalások ügyében újra csak beköpetkezett a „váratlan” és kedvezőtlen fordulat, amely az összes tegnap kivirágzott reményeket lehervasztotta. A bukaresti reggeli lapok már egyöntűsen arról számoltak be, hogy a szerződést Popovici alá is írta, illetve délmár megérkezik az aláírást jelentő távirat. A tegnapi hírek után valóban him lehetett a Nemzeti Bank és a kormány közötti konfliktus végső elsimulásában, ami a kölcsönkérdés révbejutását jelentette volna.

Csak hogy: a tegnapi hírek nem fedték pontosan a valóságot. A kormány ugyan is egy állította be a dolgot, mintha az ellenőrzésre vonatkozó kiegyenlítő megoldást a külföldi tőkések ajánlották volna f-l, holott a Nemzeti Bank akart kitérni a megszégyenítő feltétel alól azzal az ajánlattal, amit a romániai sajtó tegnap már meg gyezésnek is vett.

Az aláírást jelentő távirat helyeti ma délben

Popovici azt jelentette, hogy a francia bankárok nem engednek álláspontjukból, hallani sem akarnak olyan ellenőrzésről, amely kimerülne az évenként háromszori hevenyészett jelentéssel

Azt akarják, hogy megbizottjuk állandóan Bukarestben tartózkodjék a Nemzeti Bank mellett.

Mironescu ezzel a távirattal újra felkereste Burileanut, a Nemzeti Bank kormányzóat, s kérte, hogy az igazgatóság változtassa meg határozatát a nyugodjék bele az idegen ellenőrzésbe. Burileanu újra összehívta az igazgatóságot és újra megkezdődtek az idegfeszítő tárgyalások.

Ugyanakkor a kormány táviratot küldött Popovicinak, hogy vagy adjon körülményes és minden részletre kiterjedő távirati jelentést, vagy jöjjön haza s úgy referáljon a kölcsön helyzetéről, mert eddigi távirati jelentései sohasem voltak egészen érthetőek.

Számítani kell a kormány esetleges lemondására

Az Epoca is Popovicit vádolja Magántáviratai alapján kijelenti, hogy az újabb k letkezett látszólagos nehézségeket Popovici szándékosan találja fel Romániában azzal a célkitűzéssel, hogy a kölcsön meghiusulásáért esedékes ódlumot a kormány és a maga nyakáról a Nemzeti Bankra hárítsa át.

Az Epoca tehát azt mondja lényegében, hogy kölcsön már sehol sem lesz, nem is lehet s az utóbbi napok izgalmait mind csak Popovicinek köszönhetjük, aki nem éppen lovagias eszközökkel akarja megmenteni a kormányt és a maga presztizsét a Nemzeti Bank kontójára.

Ezzel szemben az Adeverul arról értesül, hogy a történet ellenére is van remény az ellenőrzés kényes kérdésének kielégítő megoldására s így a kölcsönszerződés aláírására szombaton mégis sor kerülhet.

A Lupta jelentése szerint pénteken délután a kérdés újra forrpontra jutott. — Mironescu miniszterelnök tegnap este Belgrádon át telefonon beszélt Popovici pénzügyminiszterrel s érdeklődött az iránt, elfogadta-e a kölcsönt ajánló pénzcsoport, ill. tőleg ennek megbízásából a Francia Bank a Banca Nationala formuláját a jövőbeni ellenőrzés kérdésében

Mironescu azt a választ kapta, hogy a Francia Bank hallani sem akar erről, sőt megbotránkozással utasítja vissza a Banca Nationala semmitmondó ajánlatát.

A miniszterelnök megbízottai erre még az éjjeli folyamán érintkezésbe léptek Burileanu bankkormányzóval.

A Nemzeti Bank igazgatósága ma délután 11 órakor újból összeült s egészen fél háromig tanácskozott egyfolytában. A hozott határozat közlésével Burdugan igazgatót bízták meg, aki azonnal a királyi palotába sietett, miután Mironescu éppen ott ebédelt.

Hogy a Banca Nationala új állásfoglalása miben áll, egyelőre titok, sőt következtetni lehet a tartalmára

Az Adeverul szerint kormánykörökben biznak abban, hogy a Nemzeti Bank igazgatósága még sem veszi magára a felelősséget a kölcsön meghiusulásáért.

Valószínűnek tartják, hogy a legújabb határozat tiltakozik a külföldi ellenőrzés meghosszabbítása ellen és ezért a kormányra hárít minden következményt, de mégis belemegy a párisi követelésekbe, már csak azért is, mert

Cesianu párisi követ sürgeti a kölcsöntárgyalások lezárását, hivatkozva arra, hogy a jugoszláv, olasz és angol kölcsöndelegációk már meg is jelentek a francia fővárosban és rajtuk van a sor. Most van az utolsó pillanat a kölcsön nyelbeütésére.

Ugyancsak az Adeverul véleménye szerint abban az esetben, ha a Banca Nationala válasza most is elutasító, a kölcsön kutba esik,

a kormánynak pedig azonnal le kell mondania.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

ben biznak abban, hogy a Nemzeti Bank igazgatósága még sem veszi magára a felelősséget a kölcsön meghiusulásáért.

Valószínűnek tartják, hogy a legújabb határozat tiltakozik a külföldi ellenőrzés meghosszabbítása ellen és ezért a kormányra hárít minden következményt, de mégis belemegy a párisi követelésekbe, már csak azért is, mert

Cesianu párisi követ sürgeti a kölcsöntárgyalások lezárását, hivatkozva arra, hogy a jugoszláv, olasz és angol kölcsöndelegációk már meg is jelentek a francia fővárosban és rajtuk van a sor. Most van az utolsó pillanat a kölcsön nyelbeütésére.

Ugyancsak az Adeverul véleménye szerint abban az esetben, ha a Banca Nationala válasza most is elutasító, a kölcsön kutba esik,

a kormánynak pedig azonnal le kell mondania.

Ennélfogva a kormány lemondásával minden pillanatban számolni lehet, a mennyiben akár Bukarest, akár Páris nem enged eddigi felfogásából.

Az erdélyi szemponlok érvényesülését Uj választói jogi törvény heterjesztését A kamattörvény módosítását

követelték az erdélyi képviselők Mironescu miniszterelnöktől

Bukarest, március 6.
Az erdélyi képviselők megbízott delegációja tegnap fölkereste Mironescu miniszterelnököt s részletesen felsorolta mindazon politikai momentumokat, amelyek miatt az erdélyi képviselők csoportja joggal elégedetlenkedhetik.

A miniszterelnök megnyugtatta a delegációt, hogy ezentul minden jogos panasz és kérés kivizsgálást s a maga személyével is igyekszik odahatni, hogy a kormányzásban az erdélyi célkitűzések kellőleg érvényesülhessenek

Azután a delegáció közölte a miniszterelnökkel, hogy Mirto már-már elfeledti választói törvényjavaslata mellett továbbra is szigorúan kitart s az egész erdélyi csoport nevében jelenti be azt, hogy a javaslat tárgyalását és mielőbbi megszavazását a párt és a kormányzás érdekében elengedhetetlenül szükségesnek látja. Mironescu a következő meglepő választ adta:

— Mirto javaslatának parlamenti tárgyalása és megszavaztatása elvileg sem ütközik akadályokba,

a gyakorlati keresztülvitelre azonban ebben az évben mégsem kerülhet sor, mert egyrészt a javaslat heterjesztése

azt a látszatot keltheti, mintha a kormány távozni készülne,

másrészt a javaslat megszavazásához, nézete szerint, szükség volna a pártközi megegyezésre is, erre pedig már nincs idő.

A küldöttség tudomásul vette a miniszterelnök választát, majd a jelenleg tárgyalás alatt álló kamattörvénnyel kapcsolatosan az erdélyi csoport következő kérdését terjesztette elő: Módosítsa a javaslatot a kormány olyan értelemben, hogy a törvényes kamatláb 10 százalék legyen, vagyis a Nemzeti Bank jelenlegi kamatlábánál egy százalékkal magasabb.

Mironescu kijelentette, hogy igyekszik eleget tenni ennek a kívánságnak, sőt azt is megígéri, hogy akciót indít a Nemzeti Bank kamatlábjának kilenc százalékról hét százalékra való leszállítása érdekében.

Itt írjuk meg, hogy az erdélyi csoport erőteljes fellépésére a javaslatot már is rendkívül érdekes szakasszal egészítették ki. A kiegészítés szerint a törvénynek visszatérő ereje lesz, vagyis mindazon pörös esetekben, amelyekben ítélet ugyan már történt, de a végrehajtásra még nem került sor, az új törvény rendelkezései legyenek az irányadók.

SEIDNER IMRE Josué Jehouda Romain Rolland és Panait Istrati

Genf, március hó 6.

Sokat hallat magáról Josué Jehouda, a nagy zsidó író, így legutóbb az antiszemita érzelmi Genf tudományos világa előtt tartott előadást a messianizmusról. Különösen az „Öreg Perlmutter család” című regényével keltett feltűnést világszerte, amely regényt Panait Istratival együtt írta. Rettenet szimbóluma ez a könyv a szíjjelmorzsolt Izrael mindennapi tragédiáinak, amint a kairói bodogás legmélyebb züllött Perlmutter-gyerekek mindegyikén beteljesül a végzet.

El kell ismerni: gyönyörű karriert futott be Josué Jehouda, hisz az oroszországi vérengzések elől 12 esztendő korában Nyugatra sodródott „bocher” regényeit, amelyek az előkelő párisi Bernard Grasset könyvkiadónál jelennek meg, minden nyelven sok tízezres példányban olvassák.

Másik gyönyörű művének megírását (Az Igazság Ország) egy magyar hegedűművésszel, Rákosi Arnoldddal való találkozására inspirálta. Ez a hegedűművész igazi keresztény, nemes alak, aki zsidó barátjával Bensionnal szemben olyan nyíltszívű, amilyen csak igaz érzésű ember lehet az embertársaihoz. Bension pályafutása sötét pincében kezdődik, ahová hitsorsosainak ezrével történt legyilkolása után menekült (testvérét az utcán lőtték le a kozákok) és miután porig alázott szívét barátja, a művész meggyógyította, vonatra száll és mint a zsidó nép kiválasztott vezére indul az Igazság Ország felé.

A NEVETŐ SZEKTA SARJA

Örömmel fogadtam tehát az író invitációját és vasárnap délután ötórát két barátommal lerázzuk magunkról a havat és pillanattal később már belépünk az író otthonába. Egyiptomi mintájú brokátkat és zsidó festmények között különös hangulatot csinál az író egyéniségéhez a derűs polgári kényelem.

Josué Jehouda 38 éves szép ember, dióbarna tekintete és ápolott fekete szakála után feltételezni lehet, hogy szenvedni is tud a népeért. Böven ömlik a szó ajkáról, de a régi Oroszország alvilági kinjaiól nem elevenedik meg semmi.

Korán elkerültem Kiewből és nyugati levegőben nevelkedtem fel. De a régi időkől mély nyomot hagyott a lelkeben az emlék, hogy a híres Hassidim-törzsből származom, abból a nevető-szektaból, amely örök kacagást és vidámságot hirdet, mondván, hogy csak elégtelen örömteli szívben lakozhatik az Isten. Ennek a befolyásnak köszönhetem, hogy megérttem az élet sok rejtélyét...

Korán elszakadt kapcsolatam a zsidó környezettel és 12 éves korom óta a két kezem munkámmal tartom el magam. Zürichben az egyik tantimnál nevelkedtem fel, természetesen nyugati kultúrában.

Ujságírói pályára adta magát, de sokáig nem gondolt arra, hogy maradandót írjon. Történt pedig, hogy 1919 tavaszán Lausanne felett járt a Silvánia szanatóriumában. A tisztalevegőjű fenyvesben barágot és összetalálkozott egy csontos arcú, becsült mellű fiatalemberrel, akinek nemcsak lázban égő ajka, hanem teljes lelki letörtsége is elárulta, hogy halálra van ítélve.

Szóltam hozzá, egy brailai származású román szobafestő volt. Kitért, hogy színes érzésvilága van és az történni, hogy nem talált embert, aki a háboru utáni dezorganizáció és általános önzés közepette fölemelte volna őt kételyei-ből.

(„Borzasztó is — írta később a brailai fagyaltárus a Liber Amicorum-ban, — ha nincs egy barát, akinek elmondhatnánk, hogy szomorúak vagyunk, vagy vidámak...”)

A HALDOK

— Ismeri-e Romain Rollandot? — kérdeztem a szenvedése ellenére is élénk beszélő képességű fiatalembertől.

— Ki az? — ütötte fel a fejét uj ismerősöm.

— Hja vagy úgy — feleltem. Tessék elolvasni a műveit, főleg a Jean-Cristophot és csak azután ítélkezzen az életéről!

Megsajnálom a szerencsétlen embert, aki a svájci havasok csendjében várta az elmúlást. Az is fokozta irányságában a gyöngédségemet, hogy történetesen azokban a napokban vesztettük el én is, ő is az édesanyánkat és a csapás az életkedv utolsó szikrájától is megfosztotta a román fiatalembert.

Josué Jehouda olyan szívből, elragadtatással beszélt a tudósbeteg román ifjú előtt a küzdő önfeláldozó Romain Rollandról, hogy végül is fölkelte az érdeklődését.

— De utjaink hamarosan elváltak — folytatta élénken a Perlmutter-család egyik szerzője — telnek-mulnak az évek és nem látjuk egymást. Közben átteveztem az irodalom vizeire és kijöttem első regényemmel.

Josué Jehouda a Lac Léman-parti Villereuve-ben felkereste Romain Rollandot, hogy átadja első könyvét a világhírű francia regényírónak. De Romain Rolland figyelme másfelé volt elfoglalva.

Látja ezt az új művet — szólta Romain Rolland — igazán regényes előzménye van. A nizzai parkban egy elgyötört fiatalember keresztülvágta a nyakát. Levelet találtak nála, amelyet hozzárt a boldogtalan, de már azelőtt három esztendővel... A levél azonban viszszerakult a feladóhoz, mert nem találta meg.

Romain Rolland önmagát vádolta az érzékenylelkű levélíró öngyilkossága miatt és ezért sietett megnyugtani az élet és halál között lebegő fiatalembert; sőt később még buzdította is, hogy írjon valami egyebet, ne csak végtelenségig elnyújtott leveleket. Így írta meg a fiatal ember, aki nem volt más, mint Panait Istrati, első könyvét, a Kyra Kyralinát.

De Panait Istrati egy svájci katonáról is minduntalan áradozott a leveleiben, aki először terelte figyelmét Romain Rollandra és Romain Rolland maga is mindenáron tudni szeretne volna, hogy ki volt ez a svájci katona?

BARÁTSÁGA PANAIT ISTRATIVAL

Josué Jehouda mindezt lelkesen, közvetlenül adja elő, néhányszor fölkel és egy-egy adat, évszám és levél után kutat. Látom újból Romain Rolland „szárnyas, finom” betűit, annak az embernek a kezevonását, aki valamikor életet öntött soraival a nizzai kórház tragikus szenvedőjébe.

Megígérttem Romain Rollandnak, hogy segítségére leszek a svájci katona felkutatásában. De hasztalan tűnődtem egy álló esztendőig, nem tudtam a rejtélyes katona nyomára bukkanni. Hát egy szép napon kit nem látnak szemeim, mint az én szobafestő ismerősömet. De most jobb erőben volt és mosolyogva mutatkozott be:

— Panait Istrati vagyok!

Csak akkor ötlött eszembe, hogy én hívtam fel a kiváló író figyelmét Romain Rollandra. Jelentettem is neki alázatosan, hogy elesitem a katonát...

A román és zsidó író benső barátságát kötötték és megírták együtt a Perlmutter-családról szóló regényüket, ami világsiker aratott. Josué Jehouda úgy jellemzi Panait Istratit, mint igazi jó barátot, önzetlen embert, aki bármely nap késő feláldozni életét az elveit. Azzal leveszi a könyvtárból a Kyra Kyralinát, a brailai fagyaltárus nagy énekét, amire a szerző az alábbi dedikációt írta: „Barátomnak, Josué Jehoudának, aki így szól egy emberhez: „Legyen világosság!” És lőn világosság, örökké lekötöztet barátjának Panait Istratinak”.

AZ VOLT A BAJ, HOGY OTT HAGYTUK A FAK GYÜMÖLCSET...

Kinn nagy pelyhekben hull a hó. Vajon szenved-e ez az ember? Elmélkedő...

seiből két érzés csendül ki: a méla fájdalom, hogy Izrael népe elvesz a fajok tengerében, meg az elégtelt hivatkozás, hogy környezete megbecsüli a „genfi polgárt”, Izrael beolvadó sarját.

Nem szereti a városi kőházakba vajt életet. De foglalkozása a városhoz köti, ahol egy vegetárius élelmiszerüzletet vezet.

— Az volt a baj — mondta — hogy Izrael népe letért az ősi természet törvények útjáról. Kivonult a pusztaságból, hűtlenné lett a mennyei manákhoz és banánokhoz és húst követelt... Ezzel nemzedéke hosszu során át elkárhozta magát. Pedig meg vagyunk irva, hogy az embernek örök élete lesz a földön, ha a fák gyümölcsét és maghozó füvek magvait eszi. Az Isten a kimeríthetetlen tökéletesség, amelyből minden lény tartalmaz valamit.

A zsidóságra vár a korszakos hivatás, hogy határt szabjon annak a dekadenciának, amely az összes népeket uralja. De mi haszna is volna belőle az emberiségnek, ha egy nemzettel kevesebb létezne Európában?

Igenis, ezért lettünk ravaszkodó szellem-lények, mert a keresztény elnyomatás folytán megszűnt a kapcsolatunk a termőfölddel.

A testi iparkodásokkal. De ha lesz saját otthonunk, ahol művelhetjük a földet és végigélhetjük a sorsunkat, újból létre...

„Fütyülök a sex appealon épült házasságra...”

Beszélgetés Siebert rendezővel feleségéről, Marlene Dietrichről, aki a Hollywoodban megnyerte a „sex appeal világbajnokság”-ot

Páris, március 6.

Pár évvel ezelőtt Berlinen kívül alig ismerték ezt a fáradt arcú, szőke filmszínésznőt, aki most Hollywoodban megnyerte a sex appeal világbajnokságát. — Meglehetősen amerikai ízű dolog ilyen világbajnoki versenyt rendezni, tény, hogy Marlene Dietrich orrösszal és isőnek érkezett be ezen a versenyen és így ma hivatalosan is ő gyakorolja a legnagyobb hatást a férfiakra. Első filmje, amely világhírűvé tette, a „Kék angyal” volt. Németországban készült ez a film, az utána következő pedig már Hollywoodban. Greta Garbo árszója nagyot zuhant és Marlene Dietrich körül a botrányok, gázikölöszsusok, sajtószennazások, szerződésáharok vihára tört ki. A kellemesen fannyadt arcú filmszínésznő mindezen közben

boldog és szerető mamája egy bájos kis gyermeknek és hű felesége egy fiatal, Siebert nevű filmrendezőnek.

Higye el, kedves kisasszony — mondja mosolyogva Siebert rendező ur a Studio éttermében, mialatt a feketéjét kavargatja —

nagyon örülök, hogy a feleségem nyerte meg ezt a világbajnokságot, mert ez sok pénzt hoz a konyhára.

En még akkor vettem el Marlene Dietrichet, amikor a sex appeal, mint clyan, nem állott ennyire az élet előterében. Azt persze nem mondhatom, hogy nem voltam szerelmes a feleségembe,

de semmiesetre sem a sex appeal-jével hódított meg.

A mi szakmánkban igazán nem ritka eset, hogy egy-egy nő tűnik elénk, akiért, azt hisszük, el tudnánk követni egy s más boldogságot. De aztán elfelejtjük az ügyet és épolj hirtelen kilábalunk egy ilyen kis „hatásból”, mint amilyen vilámszerűen belénk tud nyilalni valami „jó nő” egyénisége. Ma feltétlenül nagy cikk a sex appeal. Az egész világ úgy alakult, hogy minden és mindenki csak erős hatásokra reagál. A sex appeal természetesen az elképzelhető legerősebb hatás. Ami a házasságban való szerepét illeti, az a véleményem,

hogy fütyülök az olyan házasságra, amelyik sex appealon épült.

Magam is érzem annak a pikantériáját, hogy valaki a sex appeal világbajnoknőjének a férje. El tudom képzelni, hogy mi mindent gondolhatnak rólam ezzel a megtisztelő körülménnyel kapcsolatban az emberek. Hogy most ugyszólván térdre hullott a világ Marlene Dietrich előtt, ez, mint mondtam, érzelmileg nem tesz boldoggá és nem sujt le.

Most őt többet keres, mint én, sokkal többet, ami természetes is és bizonyára ő se dobbanne meg, ha nekem volna milliós gázsim, mert felfedezték bennem a sex appealt.

Tehetség, sőt bizonyos tekintetben zsenialitás az is, ami vele születik az emberrel, amiről nem tehet senki és amit, ha jól megfizetnek, a művészeti szempontok és a jó izlés keretein belül áruba kell bocsátani.

Ahogy a nyüzsgő udvaron áthaladunk, összetalálkozunk a Paramount-stúdió ko-

hozhatjuk a főkéletes egységet a testi és lelki fejlődésünk között.

— Ne gondolja, hogy egyetértetek a cinistákkal! Ezek az urak sokat ártnak politikálgatásaikkal az ideának. Jómagam akkor is cinista volnék, ha nem lehetne fölépíteni Zsidóországot... De föl lehet építeni, hisz

legutolsó palesztinai utam alkalmával láttam, hogy a közmunka önkéntes hőse, a „haluc” sokkal nagyobb lelkesedéssel dolgozik, mint az európai munkás.

Igaz, hogy az utépítés, mocsárlecsapolás, a pusztaságok megművelése és kolóniák összevarázslása valóban hitet és alkotókészséget igényel!

Közbevettem, hogy nem multa-e az idejét a palesztinai mozgalom, amidőn lépten-nyomon kiviláglik, hogy a társadalom az emberiség egyesülése felé halad? De Josué Jehouda csak úgy látja megmenthetőnek a negyezer éves zsidó kultúrát, ha van egy ország, ahol szabadon fejlődhet ki a zsidó egyéniség.

— Az antiszemizmus? Alacsony irigységből táplálkozik, mint minden nemzeti féltékenység!

Szél kergeti a vastag hópolyheket. — Eszembe jut a polgári jölét, amit a „beolvadás” ígér és a zürichi, nagyvárosi kedvessége. Az író megszólal:

— Igen, kell önálló zsidó otthon... Különben már a gyermekem gyermeke sem lesz zsidó...

délyes, kövér pénztárosával és megkérdezzük, mennyit keres Marlene Dietrich férje a Paramountnál. A csinos summa hallatára kénytelenek vagyunk füttyenteni egyet. És hogy mit csinál a nyolcvan frankos, ötödik emeleti szállodai szobában lakó Mr. Siebert ezzel a sok pénzzel? Voyons, voyons — méltatlankodik a pénztáros. — én utalom át minden szombatot az összeg háromnegyed részét Hollywoodba...

— Kinek? —
— Hát a feleségemnek!...

Rádió és vaskalap

Arad, március hó 6.

A bürokrácia, a vaskalap alá bújtatott copf ragyogó példáját van szerencsénk bemutatni mindazoknak, akik abban a tévhitben éltek mindezekig, hogy a rádió megdöntötte a határokat és határőrségek, sziguranca és egyéb jóléti intézmények feje felett szabadon terjesztheti a kultúrát.

Ma már kérem a szférák zenéje is csak bizonyos földi követelmények teljesítése után hallható, hogy a rádióról ne is beszéljünk.

Az eset a következőképpen áll: H. Ferenc aradi asztalosmester, aki Aradon született, apja-anya itt él évtizedek óta, 1924-ben tett eleget katonai kötelezettségének. Köztudomás szerint ebben az esztendőben állították össze az állampolgársági listákat. is. H. Ferenc édesapja, ismert aradi iparos mester megkérte, hogy fiát is felvétesse a névsorba, azonban azzal utasították vissza, hogy a katonaság kötelékébe tartozó polgárok állampolgársági ügyét hivatalból a hadügyminisztérium rendezi.

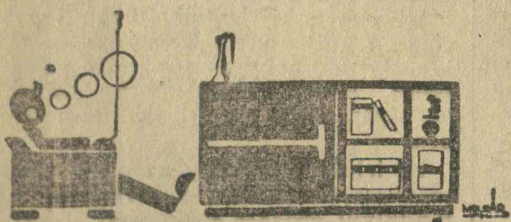
Mit meséljünk sokat, H. Ferenc kimaradt az állampolgársági listából. Joguk ide, joguk oda, a fiatal iparos mester, aki már megházasodott, állampolgárság nélkül maradt, ami egyelőre nem jelentett komolyabb veszélyt; egyrészt mert H. Ferenc nem utazott külföldre, másrészt, pedig, mert Aradon a hatóságok tisztában voltak azzal, hogy a tősgyökeres aradi iparost, nemcsak, hogy nem lehet, de nem is szabad molesztálni.

Na és... Itt szól közbe a rádió. Illetve csak szólna, ha H. Ferencnek állampolgársági igazolványa volna. Ugyanis — ha nem is szóról-szóra — ezzel a szellemességgel utasította vissza a napokban H. Ferenc rádió-engedély iránti kérést az illetékes vaskalapos hivatali copf.

Tehát jól tessék figyelni kérem. Nem elég, hogy valaki csak úgy uk-muk-fuk elvesztí egyébként elvitathatatlan állampolgársági jogait, de a modern bürokrácia raffineriájával ölmet öntenek a jüllébe, mert hiszen ugy-e mi is lenne azokból a divatjamúlt copfokból, ha még azt a fránya rádió-hangszórót, vagy fejhallgatót sem tudnák megrendszabályozni.

Vigyázat kérem, tehát kérem a bürokratizmus még komolyabb lépésre is elszánhatja magát. Megérhetjük azt is, hogy a levegőzést is csak bizonyos feltételek teljesítése esetén engedélyezik.

Március 8

SZÉKELY & RÉT

**Butoraink
Araink Fizetési
feltételeink**

ERDÉLYRESZI BUTORGYAR
Marosvásárhely — Naguszehon
BRASSÓ

STENZÁCIÓSAK

Le kell törni végre a cementkartell diktatúráját

Az Iparügyi minisztérium adatai igazolják, hogy a romániai forrásból cementárak teljesen indokolatlanok. A világ legmagasabb vámvédelme

Kolozsvár, március 6.

Az építkezési szezon elején vagyunk. Ebben az esztendőben ugyiszlán az egész gazdasági élet az építkezésekben koncentrálva reménységét, a helyzet megjavulását, a tavasszal építkezés az idén?

CSAK A CEMENT NEM AKAR OLCÓSABB LENNI

A telekárak olcsók, a fa olcsó, a téglák és cserép alig kerül valamibe, a munkabérek alacsonyak, a pénz után sem kell már 30 százalékos kamatot fizetni. Egyszóval

minden megolcsult. Csak egyetlen fontos építkezési anyag dacol minden krízissel és olcsóbbítási akcióval: a cement.

Ez a cikk ma olyan szerepet tölt be Románia gazdasági életében, mint mondjuk a cukor. Természetesen, a cement is kartellcikk. A cukor és a cement kartell hatalma megkérdőjelezhető, a cukorkartell korlátlan hatalma Erdélyben és aktuális tehát, hogy közeli jövőben is foglalkozzunk vele.

Romániának ma 11 cementgyára van, amiből 3 Erdélyben, egy Bukovinában, a többi a romániai cementgyárak alapítóké közel

milliárd lejt tesz ki, amiből a francia ér-

Mennyit keres egy évben a cementkartell?

Természetes, hogy ilyen kedvező termelési feltételek között a cementgyárak nagyon sokat keresnek. Az 1927 évi cementtermelés Romániában 700 millió 689 ezer lej, amiből a Tordai Cementgyár 159 millió 733 ezer, a brassói 32 millió 369 ezer, a gurahonci 27 millió 742 ezer lej értéket ért el. Mibe került ennek a cementnek az állítása? A nyersanyag, mint említettük, van a legtöbb gyár közvetlen közelében, különben is alig kerül valamibe. A cement állításához szükséges mészs és agyag igazán olcsó. Azt is tudjuk, hogy 100 kiló nyersanyagból a romániai cementgyárak 54-65 cementet tudnak kiégetni. Végeredmény-

nyersanyagra 86 millió 204 ezer lejt költöttek 1927-ben a cementgyárak.

A másik fontos kelléke a cementgyártásnak a fűtőanyag. Ezt is olcsón kapják beládon, mint ahogy a cementipar általában teljesen független a külföldtől. Fűtőanyagok pakurát, vagy földgázt használnak a cementgyárak. A pakura ára 1927-ben 1 lej 150 lej között váltakozott, már a gyárhoz állítva, 1928-ban 0.80 lej és 1.20 között volt a pakura ára, amely 1929-ben már csak 14 lejbe került vagononként, vagyis

1927 óta a fűtőanyag 21.5 százalékkal lett olcsóbb. Ennél olcsóbb fűtőanyaga sehol a világon nincsen a cementiparnak,

amint Amerikában például a petróleumtelepen

Ki finanszírozza a cementipart?

A cementgyárakat három forrás almentálta a szükséges tőkével. Egy belga-francia csoport, a Banca Românească és Banca Marosch és végül az Ipari Hitelintézet. Sőt egyes gyárak, mint például

a bukaresti Titan és a Tordai Cementgyár, valamint a belga érdekeltőségű csernavodai gyár, semmiféle kamatot nem fizet a termelésé után

A többi gyár 1927-ben 12-15 százalékos kamattal dolgozott, amikor mások még 18-24 százalékos kamatot fizettek. Ma még kedvezőbb ezen a téren a helyzet, úgy, hogy ma már az iparügyi minisztériumnak a megállapítása szerint is a magas kamatok címén nem okuk és jogcímük nem lehet a gyáraknak a cement árának emelésére, mert azt az évi 350 millió lejt, amelyet a cementipar használ, majdnem ingyen kapja és a legtöbb pénzrel dolgozó gyáraknál is a kamatok legfeljebb ezer lejjel drágítják meg a cement vagonját.

Az adók terén sincs különösebb okuk pa-
szarra a cementgyáraknak, amelyek 1927-
ben 33 millió 14.381 lej adót fizettek,

ami az általuk termelt árú értékének átlaga-
ra csak a 3.71 százaléka teszi ki. Gyárak
sint pedig 3.07 és 5.66 százaléka között va-

Mennyi a cement ára másutt és miért drágább nálunk?

Összehasonlításképp itt adjuk a szomszédos országok nagyban cementárát 1928-ból: Ma-

Március 8

dekltségű bukaresti Titan és a vele közös Tordai Cementgyár alapítókéje kerekén 500 millió lej, a brassói Kugler és Társa cementgyáré 32 millió, az Arad-Brádi Ipari Rt. tulajdonát képező Gurahonci Cementgyár alapítókéje 17 millió.

A cementiparba investált tőke 1927-beli adatai szerint egymilliárd 241 millió lej, de valószínűleg ennél is több, mert azóta például a Tordai Cementgyár 100 százalékkal emelte a termelőkéességét, ami új beruházásokkal járt.

A 11 gyár kapacitása 1927-ben 21 kementével 53.000 vagon volt. 1928-ban 23 kementével 66.900 vagon, azóta valószínűleg elérte a 80 ezer vagon. Az 1928. évi kapacitásból a Tordai Cementgyár 15 ezer vagon, a brassói 3000, a gurahonci 1500 vagon jutott, míg a regáti gyárak közül a csernavodainak volt a legnagyobb kapacitása, amely 14.100 vagonot tett ki, utána a brailai gyár következett, 9600 vagonnal.

A bukaresti Titan-gyár kivételével az összes cementgyárak olyan helyen létesültek, ahol közel van egy nyersanyaguk, mint a tüzelőanyaguk. Ez volt az egyik legfőbb oka annak, hogy Románia cementipara lépe-
st tudott tartani az európai cementipar fejlődésével.

8700 lej egy vagon pakura, Franciaországban 9700 lej, de Romániában csak 8000 lej. — A földgáz, amellyel a Tordai Cementgyár dolgozik, még ennél is olcsóbb. Végeredményben a romániai cementipar tüzelőanyagért és mellékanyagokért 186 millió 260 ezer lejt fizetett ki 1927-ben.

A harmadik fontos termelési költség a munkabér. — Ezen a címen a cementgyárak 1927-ben munkásoknak 80 millió 840 ezer lejt, tisztviselőknek 34 millió 921 ezer lejt fizetett ki. Itt meg kell jegyezni, hogy a cementiparban nincs szükség túlságosan iskolázott szakmunkásokra. A tanult munkások száma 1927-ben az egész cementiparban 336 volt, a tanulatlan munkásoké 2110, összesen tehát 2446 munkást foglalkoztat a cementipar.

A munkások és tisztviselők részére kiadott fizetések összege 115 millió 761 ezer lej volt.

Adjuk össze a három főétel alatt felsorolt kiadásokat, amelyek így 388 millió 225 ezer lejt tesznek ki. Ezt vonjuk le az 1927. évi cementtermelés értékéből megjelölt 700 millió 689 ezer lejből, megkapjuk az eredményt, hogy

a cementipar saját kimutatása szerint 312 millió 464 ezer lej haszonnal dolgozott 1927-ben,

ami a beinvestált tőkének 26 százalékos gyümölcsözösödést jelent.

lej, Lengyelország 18.500, Ausztria 18.800, Jugoszlávia 15.600 lej.

Magyarországon 1928. végén a cement vagonja ár gyár, a belföldi részére 16.800 lej volt, exportra 11.600, Lengyelországban ugyanazon év végén a belföldi cement ára 17.500 lej, az exportcement ára 8000 lej volt.

Ilyen körülmények között a belföldi építkezés, amely nem bírja el az itthoni cementárakat, látszólag könnyen tudna külföldi cementet importálni. Csakhogy a cementet már 1927 előtt is meglehetősen magas behozatali vám védte, 1927-ben pedig a külföldi cementre olyan horribilis vámot raktak, amely a világon a legnagyobb védővám.

És ezzel elérkeztünk ahhoz a ponthoz, amely megmagyarázza a belföldi cementkartell nagy hatalmát. Míg ugyanis Angliában, Belgiumban, Dániában és Hollandiában a cement importja teljesen vámmentes, Európában más államokban pedig a cement belföldi árához viszonyítva, az importvám 10.8-29.5 százalékkal drágítja meg a külföldi árut, addig

a román cementnek 136 százalékos vámvédelme van, vagyis a vám egyenlő 36 százalékkal több, mint az áru értéke.

Nem mondjuk azt, hogy töröljék a belföldi cement vámvédelmét, de mégis csak felhívjuk a figyelmet, hogy a 136 százalékos vámvédelmi sáncát mögött a cementkartell még azt meri hirdetni, hogy a cement olcsóbb az importált cementnél. Ezt a magas vámvédelmet nem azért kapta a cement, hogy azt a legindokolatlanabb árdrágításra használja fel. — Mert, amint látjuk,

talán egyetlen iparág sincsen ma Romániában, amely olyan kedvező feltételek mellett termelne, mint a cementipar.

Sőt, a cementiparnak a megindult racionalizálással is szerencsés helyzete van, mert csak egyetlen cikket gyárt, és így a gyártást sokkal könnyebb olcsóbbá tenni, mint más cikkekét. A fent röviden kitérgetett adatok az iparügyi minisztérium racionalizálási

A Szovjetutatisításai a kommunista sejtekhez — háboru esetére

Állítólag már szétküldték a parancsot

Budapest, március 6.

A „Pesti Hírlap” mai száma nagy cikket közöl a szovjetek háboru esetre szóló programjáról.

Eszerint a szovjet arra az esetre, ha a kapitalista államok megtámadják, már is parancsot küldött szét összes külföldi megbízottainak. A parancs három szakaszból áll. Az első szakasz részletesen foglalkozik a háboru lehetőségével és felsorolja a különböző államok haderejét és stratégiai helyzetét.

A második szakasz ismerteti az egyes ellenséges államok különleges viszonyait. Háboru esetén a kommunisták állandóan részletes utasítást fognak kapni magatartásukra vonatkozólag.

Revízió alá veszik a stabilizációs törvényt?

Ha nem sikerül a kölcsön, — jön a részleges infláció!

A lej értékét árfolyameséssel kiegyenlíthik a többi valuta belső értékével

Bukarest, március 6.

Biztosan meg lesz a kölcsön, — mondják beavatott kormánykörökben. Nem lesz kölcsön, — mondják még határozottabban beavatott gazdasági körökben, amelyek még azt is tudják, hogy a külföldi bankárok nemcsak, hogy nem akarnak újabb pénzt kölcsönözni Romániának, de nagyon szigorú garanciákat követelnek a már eddig folyósított kölcsönök visszafizetése tekintetében. Ezzel kapcsolatban alkalmunk volt beszélgetni egy ismert közgazdasági egyéniséggel, aki most járt külföldön és ott

egy vezető pozícióban élő ekszponált román politikustól, aki a napokban került vissza az országba, azt az információt kapta, hogy amennyiben a kölcsön nem jön létre, a kormány az inflációs politikára tér át.

Informátorunk erről a nagyjelentőségű kérdésről a következőket mondotta:

— Az, hogy a kölcsön meghiusulása esetén az infláció jön, egészen biztosra vehető, akárhány hivatalos cáfolat fog is megjelenni róla. Tulajdonképpen nem is infláció következik, hanem a lej egyenértékűvé akarják tenni a külföldi pénznemek vásárlóerejével. A helyzet ma ugyanis az, hogy a 816-os font árfolyamon stabilizált lej értéke nem felel meg más valuták értékének a fonthoz viszonyítva. Gyakorlati kifejezéssel élve, ma egy angol fontért mindössen 20-30 százalékkal többet lehet vásárolni, mint nálunk 816 lejtért.

Romániában az áruk átlagban 20-30 százalékkal magasabbak a világpiaci áraknál és ez a krízis egyik legnagyobb oka. Ennek az a magyarázata, hogy amikor a lej stabilizálták 3.20 svájci frankon kurzuson, tulajdonképpen az angol fonthoz igazodtak, amely körülbelül stabil valutának számít. A stabilizációs kurzus megállapításánál a kormány arra gondolt, hogy ha magasabb lesz a lej árfolyama, kevesebb lej kell majd a külföldi kölcsönök fejében adni, amikor visszafizetésre kerül a sor.

A kalkulációban erősen latba esett az a tény is, hogy akkor a buza ára még 700-760 lej között mozgott és úgy számították, hogy nejj év jó termésével visszafizethetik a stabilizációs kölcsönt.

De jött az agrárkrízis, a buza ára leesett 200 lejre és így feborult az egész kalkuláció.

osztályától erednek, tehát feltétlenül megbízhatók.

Az építkezésnél érdekelt rétegeknek tehát elsősorban azt kell követelniük a kormánytól, hogy törje le végre a cementkartell diktatúráját, amely igen nagy mértékben akadályozza a komoly építkezési tevékenység megindulását,

ahogy az minden más szomszédországban már évekkel ezelőtt megtörtént. Nem muszáj a cementkartellnek, — ha igaz a saját bevétele, — 26 százalékos keresnie a pénze után, elégedjék meg kevesebb haszonnal, mert csak így szűnhet meg nálunk a munkanélküliség, egy szegény iparág haldoklása és a már elviselhetetlen fogyasztási krízis.

Bányai Ernő

Az utasításokat jómódu utasok fogják hozzájuk eljuttatni.

Az általános haditerv a következő: a lelkek forradalmasítása, az egyes országok anyagi tönkretétele, pánik előidézése a pénzipacon, továbbá a legélesebb propaganda a kommunizmus mellett és a kapitalizmus és a pallás ellen.

További terv: az ipari centrumok megbénítása, a közlekedés megnehezítése és állandó nyugtalanság felszínrehozása.

A harmadik szakasz a háborus előkészületekről szól, ami főleg a kommunizmus terjesztésében kulminál és amely leginkább a rendőrségek ellen hirdet erős harcot.

A kalkulációban erősen latba esett az a tény is, hogy akkor a buza ára még 700-760 lej között mozgott és úgy számították, hogy nejj év jó termésével visszafizethetik a stabilizációs kölcsönt.

De jött az agrárkrízis, a buza ára leesett 200 lejre és így feborult az egész kalkuláció.

22 százalékos bankjegyszaporulat

Azt, hogy a lej egyenértékűvé tegyék a többi valutával, csakis a bankjegyszaporulat mesterséges szaporításával lehet elérni. Ebben a tekintetben ismerjük már azt a teóriát, amelyet legutóbb a Sfatul által beindított inflációs akciónál használtak fel, hogy tudniillik a mai Románia területén a háboru előtt 2 milliárd aranylej értékű bankjegy volt forgalomban, ami a lej aranyértékének 32.5, papíreljben való megállapítása folytán 73 milliárd stabilizált lejnek felelt meg. A kereskedők tehát azt kívánják, hogy ne 19-21 milliárd legyen az ország normális bankjegyforgalma, hanem emeljék fel ezt az összeget 56 milliárdra. De ez a kalkuláció nem komoly. Ezzel szemben teljesen reális az a terv, hogy

csak annyi pénzt fognak kibocsátani, amely elegendő arra, hogy a lej zürichi árfolyamát a mai 3.20-ról lezörkösse 2.50-2.80 svájci frankra, ami megfelel a lej tényleges értékének.

Ezáltal a kurzusvesztés által kiegyenlítődné az a különbözet, amely az áruk tekintetében Románia és Európa más országai között fennáll. A jelenlegi bankjegyszaporulatnak körülbelül 22 százalékkal való szaporítása 4-5 milliárdnyi friss pénzt hozna a gazdasági életbe, amelynek nyomán az infláció

Eddig szól ez a mindenképpen érdekes információ.

A feketeszesz-frontokon a helyzet változatlan

**Fekete csapataink hősiiesen tartják állásaikat - Minden támadást
dicsőségesen visszavernek és rövidesen ellenátmadásba mennek át**

Rengeleg munició áll rendelkezésükre, foglyok száma csak egyetlenegy

Az ország határain belül, de még azokon messze túl is, már évek óta felháborodással tárgyalják azokat a rettenetes állapotokat, ami nálunk a feketeszesz fronton uralkodik. A Kun Andor letartóztatásával kapcsolatban nemcsak a szeszgyártás terén közvetlenül érdekelték, hanem a naiv nép is, — amelynek bőrre megy tulajdonképpen a csunya játék, — remélni kezdett, hogy végre valahára tényleg vége lesz ennek az országára nézve is szörnyetes állapotnak.

En, aki figyelemmel kísérem ezeket a botrányokat, sőt sokszor piszkáltam is ezt a kelevényt, állítom, hogy most sem lesz vége, mert most mikor az egész ügy a maga teljes meztelenségében kiterítődött, a feketeszeszezés vigan folyik tovább, — és csak ebben az utolsó két hétben, mintegy tíz szeszgyár jött megint fekete alapon üzembe. Mert világos, hogy az élesztőgyárak kivételével, senkinek sem fizetődhetik ki ma a gyártás, ha nem lop, — mivel 95 lejért lehet venni a feketeszeszéből törvényileg átkeresztelt borpárlatot s a legális szesznek csak az adója 110 lej. Ezekből a tényekből és a múlt tapasztalatai alapján nyugodtan megállapítható, hogy a feketeszesz megint visszaverte minden támadást, sőt ellenátmadásba mentek át, állván rendelkezésükre bőven minden háboru kelléke a pénz és háromszor a pénz.

Már több mint egy éve, hogy a legszemérmelenebb módon lopják az államot. Az állam mindenható urai a be nem írt adóból is láthatják ezt. A szeszszindikátus látván ezt a veszedelmet elsőrendű szakemberei útján számtalan memorandumban rámutatott a tarthatatlan állapotokra, a sajtó is nap-nap után felszínre tartotta ezt a kérdést, a szeszszindikátus elsőrangú kontrollszervezete útján számos esetben leplezte le és érte tetten a feketeszeszgyárost, de a felterjesztett jegyzőkönyvek mindig elsiilyedtek a minisztérium utasításában. — S így minden igyekecs semmivé vált.

Hogy mennyire nem volt meg a komoly szándék ezen szörnyetes állapotok megszüntetésére, bizonyítja az alábbi eset:

A szindikátus, a minisztérium egy magasrangú tisztviselője elé vezetett egy embert, aki bejelentette, hogy a kezükre tud játszani egy nagyszerűen utáztott hamisprést. Biztosra vette, hogy most végre megmozdítja a minisztériumot is passzív álláspontjából. — Mit gondoltak, mi történt? Egy lépést sem tettek az ügy érdekében, pedig ez egy olyan corpus delicti lett volna, ami beláthatatlan fordulatot és következményeket hozott volna ezen a téren és a bünyőji múzeum is olyan tárggyal gazdagodott volna, amilyennel a világ bünyőji múzeumai közül egy sem dicsekedhetik. A szeszszindikátus látván azt a közönyösséget, mellyel a minisztérium odaad, becsületes munkájával szemben viselkedik, nagyszerűen megszervezett kontrollgárdáját szélnék eresztette. Így állott be a teljes zűllés és jött el a Kun Andorok világa és a nullával egyenlő szeszadózás.

A feketeszeszések nagyszerűen, vannak megszervezve, száz és száz millió áll rendelkezésükre s kezük a pénz halalmával mindenüvé elér. Ha volt egy becsületes tisztviselő, aki nem akart nekik behódolni, azt rögtön áthelyezték. Az alantas tisztviselők ezt látva, moccanni sem mertek. Minden kihágásról felvett jegyzőkönyv üres papírossá vált, mert a végén minden fekete ügyet hófehérre mostak.

Egy kicsit humoros, amit itten leírok, de erősen tartja magát a hír, hogy létezik egy feketeszindikátus, amely előírja, hogy kinek meddig terjed a rayonja, mennyit főzhet, mert míg ez nem volt meg, nem tudtak prosperálni, mivel a nagy konkurencia 60 lejre szorította már le a feketeszesz árát. A jól megszervezett feketeszindikátus a legális szindikátust halálra ítélte, azt megszűnésre kényszerítette, sőt a la Kreuger a szesz monopóliumra tett már a minisztériumnak 600 millió lejes ajánlatot, — két feket lovag.

Ugye hihetetlen és botrányos állapotok ezek az Ur 1931-ik évében. Mi szakemberek ennek bekövetkezését láttuk jó előre, láttuk már akkor, mikor a két balkezü Garofild miniszter a 110 lejes szeszadóalapot életbeléptette. A múlt évben Madgearu volt pénzügyminiszter ur a sajtó lármájára hozzáfogott egy új törvény megszerkesztéséhez. Amíg szerkesztette 10 lakat alatt tartotta a tervezetet, egyáltalán nem volt kíváncsi szakvéleményekre és amikor e tákolmányt szakember kezébe került, azonnal kiderült, hogy ebben az országban kultuszügyekhez értő ember lesz a pénzügyminiszter és fordítva. A törvény hemzseg a drákkói szigorúságu bíróságoktól, de semmi nexusban nem áll a gyakorlati kivethetőséggel. Papiron nagyon szépen fest, de gyakorlati értéke egyenlő a nullával. A törvény továbbra sem törődik a gyáros érdekeivel. A nagy adóalapot, ami a bőbeszédű az egész korrupciónak, meghagyta. Szóval a törvény a maga ridegségével továbbra is megsemmisítésre ítélt mintegy 150 becsületes szeszgyárost, és 30 fekete szeszgyár vigan folytathatja bűnös manipulációját.

ját és életre keltette nyolcvanezer drb. kis-üst működését is.

Hiába magyarázták az akkori pénzügyminiszter urnak a nála megjelent szakemberek, többek között, hogy a 25 lejes adóalapból a kincstárnak sokkal több bevétele lesz, mint a 110 lejes alapból és hogy a 25 lejes adóalap megszüntetné a korrupciót is, ami szintén nagy erkölcsi hasznát jelentene a román államnak. A miniszter ur nem engedett merrev álláspontjából, azzal indokolva csökönységet, hogy a 25 lejes adóalap a nép teljes zűllésére vezetne. Álljunk itt meg egy szóra miniszter Ur! Hát tényleg olyan naiv Ön és azt hiszi, hogy aki inni akar, nem találja meg a módját, hogy igyék? Még Amerikában is isznak, ahol a szigorú száraz törvény ildözi az ivást és ahol a nép szászor kulturálisabb a miénkél. Vajon a 80.00 drb. kisüst, amely ma állandóan főz, nem termel még eladásra is pálinkát? És milyen pálinkát? mérge! — Míg a finomított szesz tökéletesen mentes azoktól az ártalmas anyagoktól, mel az egészséget szétrocsolja. A kisüst pálinka romboló hatását majd igazolni fogja a két év múlva megjelenő siralmas közegészségi statisztika. Kinek használt hát a 110 lejes adóalap? Az államnak és a népek nem, csakis a feketeszeszeknek és a velük cimborálóknak. Mert nem használt a borosoknak sem. A bort 2—3 lejes árban kínálják ma is, dacára, hogy állítólag csak „borpárlat” van forgalomban, a bor mégsem fog.

Az illetékes fórumok ezt jól tudják és örökre rejtély marad, hogy miért hagyják egyik-napról a másikra ezeket a szörnyetes állapotokat? Miért hagynak ellopni az államtól naponta 5—6 millió lejt? Azért, mert a feketeszesz palonúsai között vannak képviselők, szenátorok s ezek csakácskodnak a boszorkánykonyha körül.

Jellemzőül felhozok egy néhány esetet. A Temesváron lefoglalt feketeszesz egyik

napról a másikra adózott borpárlat lett. Temesváron a szeszgyár üzembn van, egész éjjeleken át finomított, — saját szememmel láttam egy pár estén. Minek kell neki a borpárlat, ha ő gyárt magának szeszt? és miért gyárt szeszt, ha 95 lejért kap borpárlatot? Az egész szeszpanama a borpárlaton nyugszik. A borpárlat adója talán 34 lej, a terményből készült szeszé pedig 110 lej, így oldják meg tehát a kérdést, hogy a szeszgyárban lopnak naponta mondjuk 600 liter szeszt, jön az este bezárják a kapukat, — oda még a madár sem repül be — a szesz-mérőgép óráját felbontják, hátra fordítják 600 literrel, ugyanabban a percben futnak a közelben levő borpárlatmérőgéphez és 600 literrel előre tolják. Így tehát a kis borpárlat üstöcske főzött 600 litert és a nagy szeszgyár 800 liter helyett csak 200 litert. Így lesz a 600 liter feketeszeszéből adózott borpárlat. Szóval törvényileg nyújtottak alkalmat a lopásra. Amikor a szeszszindikátus ilyen borpárlat engedély kiadása ellen már-már eredménnyel tiltakozott, jött egy-egy szenátor vagy képviselő és kiproteztálta az engedélyt.

Még egy pikáns eset Temesvárról! Pár héttel ezelőtt országosan táviratilag betiltották a finomításokat. Ha jól emlékszem egy csütörtöki napon már minden hatóság foganatosította a rendeletet és csodák-csodája, Temesváron 6—7 napra rá még mindig nem tudtak semmit a rendeletről és a finomító a másik héten szerdán még vigan nyomta ki a szeszt. Egy ur felhívta reggel a pénzügyigazgató urat, érdeklődött a rendelet megérkezéséről, a válasz az volt, hogy ide nem jött semmi. Ha tényleg nem érkezett Temesvárra 6 nap után sem semmi, akkor itten a protekció megint működött, — mert nagyon jól tudjuk, hogy a Temesváron és környékén működő szeszgyárnak ki az érdekeltje. Ottan ül a parlamentben ez a honmentő atvafi.

Hogy ez a kis dráma még több akuszból

álljon, felemlíték még egy esetet, (pedig vagy ezeket elhallgatók.) A legálisan dolgozó szeszgyárosok, kiknek gyáruk már 1—2 éve nincs is üzembn, elmentek egy alakalommal Pompiliu Joanitescu urhoz, hogy tegyenek valamit ennek a türehtelen állapotnak megszüntetéséért, mert az egzisztenciájuk veszélyben van. Erre a hatalmon levő ur ráfordmelt a szeszgyárosokra és letoltajozta őket. Ugyanekkor a feketések a persona gratakká röhögtek a markukba, mert P. Joanitescu ur sohasem vádolta őket ilyesmivel. Valóssággal az volt az impresszió, hogy tulajdonképpen itten a legális és nem a feketeszeszgyárosok az üldözöttek.

A sajtó nagy kiabálására foganatosított a minisztérium egy-egy intézkedést, amelynek az volt a látszata, hogy lesz is valamelyes eredménye, de ez a látszat csak a laikusok szeme előtt birt értékkel, de mi szakemberek csak röhögünk ezeken az intézkedéseken, mert láttuk, hogy csak annyit ér, mint a döglött óvon a patkó. — Mert bármilyen intézkedéseket tesz is a kormány, ez csak fércmunka lesz. Az állan a rendelkezésre álló kis ellenőrző gárdájával nem képes a avisszáléseket megszüntetni különösen tekintetbe vesszük, hogy ezek között sok a korrumpált. Megoldás csak egy van, mely azonnal megszüntetné az adólopást és megkímélné az országot a világszégénytel s ez pedig az, hogy sürgősen szállítsák le a szeszadót 25 lejre. Míg ez még nem történik, addig minden marad a régi. És itten van a kutya eltemetve, hogy látvaatlan figurák akadályozzák ezt. Inkább 10 lejes adó és semmi bevetel az államkasszába, mint 25 lejes adó és egy milliárd lej évi bevetel. Ez a ma politikáj! A fekete kéz, mely immunitást élvez, minden kriikán felül áll. A magán és zsebérdék mindenek fölött! Ezek az urak ma már azt hiszik, hogy a szeszadót nem az államkasszában találták fel, hanem nekik, hogy teletöltsék a svájci bankokat. A munkanélküliség és az ezzel járó nyomor közben napról-napra nagyobb lesz.

Amíg az embereket agyonnyúzzák az adóért, addig a szesz és egyéb fogyasztási fronthon milliárdokat lopnak el az államkasszából. Száz becsületes szeszgyárost a tönk szélre sodortak ezek az állapotok, és csak azt kérde, meddig tart ez az állapot? Hát nincs ebben az országban egy erős kezű ember, aki széjjel verje ezt a fekete maffiát?

Képvisele Urak!! Szenátor Urak!! miért titrik ezeket a szörnyetes, a középokrt is megszégyenítő állapotokat? Minden napi tételességük 6 millió lej kárt jelent az államnak. Mennyi embernek lehetne munkát adni ebből a pénzből. Teremtsek rendet és ne engedjék az országot az anarchia karjaiba kergetni! Mert lehet rendet teremteni, csak akarni kell!

Szeszgyáros.

A nőies iérli és térliás nő hajlamosabb a rákbetegségre?

Bécs, március 6.

Az Orvosegyesület legutóbbi ülésén megegyeztek az összes felszólaló orvosok, hogy semmi támpont nincs amellett, hogy élő lények, mikrobák okozzák a rákot.

Ezzel szemben, mint Baur Julius dr. tanár előadta, tagadhatatlanul van egy örökölhető rákos diszpozíció. Aki rákos hajlandóságot örökölt, annál esetleg könnyebben kifejlődik a rák, mint másnál, hogy ha közbejönnek bizonyos külsőszövetvezető momentumok.

Wagner Jauregg, a kiváló elmeorvos is felszólalt és elmondott egy esetet, a mikor egy családban három generáción át sűrűn fordultak elő rákos megbetegedések. Majdnem minden beteg mellrákot kapott, sőt ami a legkülönösebb, a család egyik férfi tagja is.

Sokat vitatkoztak afölött, hogy van-e valami összefüggés a rák és a belső szekréciós mirigyek működése között. Moszkovitz sebésztanár a ráksejt fejlődését összehasonlította a megtermékenyített petesejt fejlődésével. A ráksejt is oszlás útján szaporodik és rohamosan fejlődik, nagyobbodik épúgy, mint a megtermékenyített petesejt. Egyéb szoros összefüggések is vannak a szexuálmirigyek működése és a rák fejlődése között. Azok a férfiak, akik erősen feminin külsejűek, valamint az erősen férfias megjelenésű és testalkatu nők gyakrabban kapnak rákot, mint mások.

Emil Schwartz, Karl Josepf és Karl Sternberg professzorok támadták ezt a felfogást. Van ugyan — szerintük is — bizonyos kapcsolat a szexuális mirigyek működése és a rák fejlődése között, azonban egyelőre ez még nincs tisztázva. Próbálták hormonos kezeléssel gyógyítani sok esetben a rákot, de ezek a kísérletek nem vezettek eredményre. — Schnitzler professzor kétségbevonata Moszkovitznak egy állítását, amely szerint a nemileg közömbös egyének erősebben volnának hajlamosak a rákra, mint mások. Rámutatott arra, hogy sokgyermekes anyák, akiknek női mivolta tehát tökéletesen kifejlődött, elég gyakran kapnak súlyos rákbetegségeket. A rák és a szexualitás kapcsolata egyelőre még teljesen misztikus és kifürkészhetetlen.

Három betörés egy éjszaka Temesváron

Temesvár, március 6.

Az elmúlt éjszaka valószínűleg egy és ugyanaz a jól megszervezett betörőbanda három sikeres betörést hajtott végre, a mostoha gazdasági viszonyok között is tekintélyes zsákmányt szerezve. Az első betörés színhelye a Gerő Testvéreknek a gyárvárosi Ur-utcában levő papírúrnagykereskedése volt, ahol a betörők a pince falát kibontva, hatoltak be az irodahelyiségekbe és megfúrták a Wertheim-szekrényt. Itten

30.000 lej készpénzt és 150.000 lej értékű ésszert zsákmányoltak.

A második betörést a Zápolya-utcai Scherter-féle vaskereskedésben követték el, ahol a felfeszített kasszából 25.000 lej készpénzt és revolvereket vittek el magukkal. A harmadik betörésnek a Schaffer-féle belvárosi vendéglő esett áldozatul. Itten a betörők a kézipénztárt eljutték zsákmányul.

Magyar—cseh Európa kupa meccs lesz március 22-én. Budapestről jelentik: A magyar labdarúgó válogatott csapat március 22-én Prágában a cseh válogatottal ellen mérkőzik, az Európa-kupa küzdelmek során.

Telet. 519. **MODERN MOZGÓ** BRASSÓ

Premier! Ma pénteken és a következő napokon Premier!
A legcsodásabb német énekő filmoperett-száger!

„Burschenlied aus Heidelberg“ Szeretlek... Szeretsz... Szeret...

Főszerepben:
Willy Forst, Betty Byrd, Hans Brausewetter, Herman Bloss

5 slágerdal a szerelem és boldogságról!
UFA-MATADOR-film. WESTERN beszélgép.

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ BRASSÓ

Ma pénteken este 9 órakor nagy premier!

„Cigány szerelem“ Lehár Ferenc zenéje!

Főszerepben:
Lawrance Tibbetti
new-yorki Metropolitan opera tagja, a világ legnagyobb énekese.

Pesti Heti.

írja: Mikos Imre

Egy újságíró noteszéből

Gólya

— Hajnali ótkor legyen készen, magukért jövök az autómossal — mondotta gazdag, de előkelő pártfogóm. — Délutánra már vissza is térhet. Majd meglátom.

Ugyanis az emberi lélekről disputálunk. Azt vitattam, hogy a felebarát szolidaritás érzéke nagyon leromlott. Tragikus. Ha elárulsz, ha védtelenül maradsz, ha nincs erőd a harcra, elvesztél. Odadobnak egy-egy koncot, nesze, fald jól.

Valamennyivel skolasztikusabban kifejezve azt állítottam, hogy a felfősönös segítség, mint természeti törvény agonizál. Ez az elmélet romantikusabb idők terméke. Ma legfeljebb a kölcsönös szem-kivánságról, mint természeti törvényről beszélünk. Legalább is az emberi társadalommal kapcsolatban.

Ő az ellentétjét állította. A legjobb példaműveléssel van az emberi közösségről. Jöjjön csak ki Ipolytárnócra, majd meglátja... Délután már itthon is lesz.

Tegnap pitymallatkor indultunk. Kis falu a cseh határon. Tükrözik a jómód. Fehér téglapületek palatetővel. Csatornázás.

A csendőrlaktanyának nagy udvara van. Gémeskút áll a közepén, a fal mellett árva szekér buslukodik.

Még hó fedi a földet. A fehér szőnyegen egy gólya sétál.

Kényesen, kedvesen, finomkodva lépkedik ide-oda. Szép nagy gólya. Kelep Marcinak nevezik.

Az anyja jelenleg Afrikában üdül. — Megbízható helyről származó információk szerint már feni szárnyát és készül hafele.

Ez a gólya képezi a bizonyítás anyagát.

Ugyanis Kelep Marci egy sorstragédia hőse. Ifjú korában, mikor az anyja próbapülésre bocsátotta, beleesett a lakatanyja kéményébe. Egész mélyen lecsuszott a szűk torokba, beszorult a téglák közé, mozogni sem tudott.

Az anyja megállott a kémény szélén és bámult felfelé.

Azután elszállt, az Ipoly pocsolyáiból kikapott egy békát, hazarepült vele, leharapta a lábát és bedobta a kéménybe. A kicsi odalent hápogott a csőrével, minden negyedik falatot tudott csak elkapni.

Két hónapig tartott ez a táplálás. Amikor az öreg nem etette a kicsit, akkor nézett felfelé és kelepelt. Elbeszélte, mi újság a kéményben kívül.

A csendőrök figyelték a gólyát, nem tudták megérteni, mi a csudát akar a kémény szélén és miért ejti be a legjobb falatokat? Alul a kandalló már tele volt békákkal, a macska reggelente nem fogott több egeret, jóllakott békával és giliszttal.

Jött az ősz és a gólyák felkészültek a nagy utra. Az anya napokig bucsuzott a kicsinyétől, alig tudott elszakadni tőle. De mennie kellett, a nagy gólyatörvény paragrafusai szerint. Több gyereke is volt, ezt a legszegényebbet, ezt a legarababbat, ezt a kéménylakót feláldozta a testvéreiért.

Mielőtt nekiindult volna a vándorlásnak, sirt odafönt. Nem azt mondta, kelep, kelep, hanem azt, hogy kelejajaj... kelejajaj...

Könnyei lecsorogtak a kéménybe. A fióka elfogta a csőrével a könnyeket, nagyon szomjas volt szegény, már négy napja nem esett az eső.

Mikor a gólyák elköltöztek, az őrmester kiszólt a legénységi szobába.

— Bede káplár! Menjen el a kéményreprőhöz és takarítsa ki a kúrtól. Tele szórta szeméttel és féreggel az a bolond gólya.

A kéményseprő másnap eljött és pucolni kezdte a kúrtól. Így került napvilágra félig holtan, csontvázosványan, elnyomorodva az árva fióka.

Erre a falu örökre fogadta. Máig tart a példakédes, hogy ki táplálja. Boldog, aki egy kukacot oda tud vetni elé.

Meghízott, helyrejött, kényeskedne lépked, nem fél senkitől.

Na látja! mondotta gazdag, de előkelő pártfogóm. — Itt van a kölcsönös segítség, szemmel látható példája. Az emberi szív csodálatos megnyilatkozása. Oly lélekbeimarkoló, megható, hogy cinni lehet rajta...

Egy szót sem tudtam szólni. Igaza van.

Nem vagyunk még a mélységben. Igaz felebarátok vagyunk mégis. Emberek. Ismét képre teremtett emberek.

Ipolytárnóc példája legyen minta s ha szennedől, árpad, elesettél, tehetetlenül látnunk, ne sajnáljunk többé — mint eddig — egy-egy békacombot vagy néhány hízott gilisztát tőle.

Egy millió

Még ha nem akarnám, akkor is tudomásul kellennem, hogy gróf Eszterházy Tamás a múlt héten egy millió pengőt, azaz 33 millió 500 ezer lejt fizetett

ki végkielégítésképpen Titkos Ilona színművésznőnek.

Nem titok nem Metyka, plakátok ordítják a falakon, saját szememmel láthatom. Kerek egy millió pengőt.

Vajjon miféle állást tölthetett be ez az Ilona a grófnál? Miféle egyedülálló, csodálatos szolgálatokat teljesíthetett neki, hogy csupán végkielégítés címén egy millió pengőt igényelt és kapott?

En naponta 10 órát dolgozom megszokás nélkül. Állandóan a végkielégítés és megszakadás között lebegek. De föltéve, hogy 20 órát dolgoznék és duplájára emelnék a fizetésemet, akkor sem tudnék semmi 33 és fél millió lejt megkeresni.

Eppen most olvasok nálam egy kimutatást, hogy Stefan Zweignak egész életében nem volt ennyi jövedelme.

Az összesen a negyedrészt kereste meg.

Visszont Titkos Ilonának másfél évi alkalmazása után 33 millió csak a végkielégítése.

Tiszta kéz, tiszta gondolatok és igazi demokrácia,

ezzel a hármasszóval Ifju-agrárius csoport alakult a nemzeti parasztpárton belül

Nagyjelentőségűnek ígérkezik az erdélyi parlamenterek vasárnapi kolozsvári értekezlete

Kolozsvár, március 6.

A kormánypartban beállott feszültségi viszony talán még egyszer sem foglalkoztatta olyan komolyan a közvéleményt, mint az utóbbi napokban, amikor egyes verziók egyenesen szakításról akarnak tudni az olyan nehezen fuzionált erdélyi nemzeti párt és a regáti parasztpárt között. Ennyire még nem érlelődött ugyan a helyzet, de kétségtelen, hogy a kormányparton belül komoly krízis van, amelyet az évek óta mellőzött erdélyi csoport felgyülemlett elégtelensége robbantott ki, de személyi motívumok is komplikálják.

Még az elmúlt vasárnap úgy volt, hogy Raducanu miniszter a vasúti munkások sérelmeinek kivizsgálása címén Kolozsvárra jön és ezt a hivatalos köntösű látogatását arra fogja felhasználni, hogy Vajda Sándorral tárgyalja meg a párt aktuális kérdéseit, de eddig még ki nem derített okokból Raducanu kolozsvári útja elmaradt és helyette keddre Bukarestbe hívták össze a nemzeti parasztpárt vezetői értekezletét, amelyre természetesen Vajda Sándort is meghívták. De a volt belügyminiszter egészségi állapota „váratlanul” ismét rosszabbra fordult, mint az már ilyenkor elő szokott fordulni és nem utazott Bukarestbe, hanem saját nevében

vasárnapra összehívta az erdélyi és bánáti képviselőket és szenátorokat Kolozsvárra,

miután vasárnapra a volt belügyminiszter bizonyára egészséges lesz.

Vajda Sándort felkeresték az újságírók, hogy megkérdezzék tőle, miről fog tárgyalni a vasárnapi értekezlet, de a volt miniszter ezuttal is diplomaiikus hallgatásba burkolózik. Bizonyos jelekből azonban következtetni lehet arra, hogy ezuttal a kormánypart erdélyi és regáti csoportja között sokkal komolyabb ellentétet állanak fenn, mint bármikor ezelőtt és így a vasárnapi pártértekezletet érthető érdeklődés előzi meg.

A nemzeti parasztpárt belső krízisével kapcsolatban érdekes és a szerény kezdet ellenére is figyelemreméltó mozgalom indult meg a párt ifjabb generációja körében.

A mozgalom élén dr. Victor Jinga felsőkereskedelmi akadémiai tanár és több intellektuál áll, akik a nemzeti parasztpárton belül új kurzust akarnak érvényre juttatni, azaz a párt tulajdonképpeni elvi programját akarták jogaiba helyezni.

Az új csoportnak, amely elsősorban az if-

juságra számít, a falusi tömegek szervezett megsegítése és az ország mezőgazdaságának, valamint a mezőgazdasággal összefüggő iparok megmentése a programja. Az új csoport az igazi demokráciát hirdeti, amelyet őszintén kell folytatni, mert csak a társadalmi osztályok egyensúlyával lehet gátat vetni az anarchikus propagandának. A tulajdonképpeni agrárdemokráciát akarja megvalósítani dr. Jinga csoportja, a nemzeti parasztpárton belül, miután a párt ezen a demokrácián alapszik.

Az új csoportnak, amelyet egyes verziók a Chemarea ellenszervezetének állítanak be, tévesen, már saját lapja is van, a „Tara de mâine” (A holnap országa), amely igen érdekesen fejti ki a zászlóbontás indokait.

Az országban mindenütt a reménytelenség látható, mindenkit kétségek marcangolnak, a holnap miatt. Ennek a pszichózisnak üzen hadat az új alakulat, az agrárszociálistizmus és a szövetkezeti eszme jegyében.

Politikailag a nemzeti parasztpárthoz tartozónak vallja magát, de megállapítja, hogy a párt eddig még nem vonta le ideológiájának következményeit. Az európai agrárfronttal keres kapcsolatot az új alakulat, amely

a steril szocializmussal és a nagytőke oligarchiájával, a mezőgazdasági szövetkezeti mozgalmat állítja szembe,

amely egyedül képes Romániát regenerálni. Ehhez a célkitűzéshez kéri az ifjúság idealizmusát, önfeláldozását és energiáját. Tiszta kézzel és tiszta gondolatokkal, — ez a Tara de mâine érdekes vezérgondolata. Merész jelszó a polikázi élet mai korrupciós és önző világában. Vajjon hosszúéletű lesz-e ez a különös mozgalom?

Benyújtották a Ruszinszko autonómiáját követelő javaslatot

Prága, március hó 6

A parlament tegnapi ülésén benyújtották a Ruszinszko autonómiájára vonatkozó törvényjavaslatot, amely Csehszlovákia állami keretei között megmaradva, széleskörű autonómiát követel a rutén lakosság számára. A javaslatot az összes kisebbségi képviselők támogatják.

Valami rendkívül kellett neki nyújtani, hogy ez az óriási befektetés kifizetődjék Eszterházy-nak.

Mert a gróf, mint tőkés, nyilván keresett a művésznőn. Bérbevette a munkáerejét és — sőtét kizsákmányoló — profitált belőle.

S mikor kihasználta, amikor már nem tud többet keresni rajta, belömi a száját 33 millióval és eldobja, mint egy kifacsart citromot.

Világos mint a vakablak. Csak két kérdés sötét.

Az első az, hogy mi volt a Titkos munkaköre?

A második az, hogy mennyit keresett rajta a gróf?

Közérdekű kérdések, már csak a kincstár szempontjából is. Mert itt üzleti keresetelekről van szó, melyek adó alá esnek.

Ez a csodálatos Ilon majd megmutatja, hogy vajon jövedelmi vagy forgalmi adó alá...

Szubjektivitás

A Titkos Ilona esetével kapcsolatban beszél el valaki a Fészek-klubban.

Egy ismert budapesti főzsdés tüzesen udvarolt az egyik neves fővárosi szubjektívnek. A múlt héten a főzsdés próba után megvárta a művésznőt a színházi kapuban és kísérgetni kezdte. A szubjektív a Váci-utcában megállott egy ékszerüzlet kirakata előtt, hosszan csodálta egy apró, melyben mogorónyi briliáns csillogott, majd sokatigézően rápillantott a börtönerre és így szólt:

— Vegye meg nekem ezt a bagatellt, szép fekete grófl!

A főzsdés hebegett.

— Nem lehet... sajnálom... nincs elég pénzem.

A szubjektív megoetöleg végigmérté tétőtől talpig.

— Pfu! maga ronda öörös zsidó!

Szólt és távozott.

Kemál pasa munkában

Istanbul, március 6.

Az ankarai török nemzetgyűlés megtartotta utolsó gyűlését, amelyen elintézte a sürgős függőben levő dolgokat. Ratifikálta a görög-török kereskedelmi szerződést, majd határozatot hozott, amely szerint a képviselők fizetését 500 fontról 350 fontra szállította le. Azután felhatalmazta a kormányt, hogy távirati jegyzőket küldjön a Népszövetség főtákarására, amely szerint

Törökország az erópai bizottságok munkájában minden feltétel nélkül hajlandó résztvenni.

Ezekután a nemzetgyűlés feloszlatta önmagát, utasítva az ügyek vezetésével megbízott kormányt, hogy az új választásokat a lehető legrövidebb időn belül írja ki.

Az új választások mindenképpen jelentős élményt hoznak Törökországnak, mert nemcsak a nemzetgyűlés tagjait választják újra, hanem a köztársasági elnököt is. Ezt a török alkotmány előírja. Az új választásnak tehát Kemal is aláveti magát.

Elzárva

Kisárvák anatólások voltak, de eukamalióját nem kapták. Biomalz által nyújtott kisárvák, a jaja kiegészítéssel, és úgy fut, mint ha s háson lett volna oeteg. lomalzot mindi elzárva kellett tartanunk, mert külföldben a gyermekek nya akadtak belőle.

26. XII. 1918.
Rudolf Reder
St. Peter a Wog.

Biomalz az emésztést tisztázta jobban segíti elő mint a tej, mert nagy mennyiségben tartalmaz természetes érvággyerjesztő anyagokat. Adjon gyermekeknek Biomalzot és akkor nem kell az evésre nögátni.

Biomalz úgy gyermekeknek, mint felnőtteknek, izlik, a véképzést elősegíti, a csontokat idegeket erősíti és a szervezeti ellenállóképeséget növeli.

BIOMALZ — SEGIT!

Köhögésknél és rekedtségnél végy:

Biomalz-cukorkákat!

Csodálatosan oldanak!

1 csomagocská 15 lejt.

— Betörök jártak a zürichi olasz konzulátuson. Zürichből jelentik: Az elmúlt éjjel az olasz konzulátus épületében betörök jártak. Négy száz frankot és két revolvert loptak el. Behatoltak a jóléti intézménybe is, azonban nem találtak semmi nekikvaló értékes elemelnievőlt. A rendőrség e-lyesen nyomoz.

Semmisem változott a doftanai cementkriptában

Látogatóban az élőhalottak között

Doftána, március 6.

A vasúti állomásról meredek ut vezet a hegycsúcson épült doftanai fegyház felé. Zeharcsikos, durva darócruhás rabokat kísérnek állig felfegyverzett őrök, kiknek derekán ott a revolver, kezükben pedig a szuronyos, öt-golyóra töltött fegyver. Szigorú parancsuk van, hogy a legkisebb gyanús mozdulatra puffantsák le a rájuk bízott rabokat. Amint felfelé mászunk a meredek uton, fehéren csillogó sósíklákok állják el utunkat. Itt volt régen az „Ocná”, a sóbánya, ahol az életfogytiglanra elítélt rabok dolgoztak. A sósíklákok között széles, feketén tintó üreg van. Egy ór áll itt, Petrescunak hívják, már negyvenkét év óta őrzi a régi, elhagyott sóbánya bejáratát.

Egy cigarettát adunk az öreg Petrescunak, aki háborzongató dolgokat mesél el abból az időből, amikor az életfogytiglan rabok még itt, ebben a sóbányában töltötték ki büntetésüket.

A régi sóbányában.

Az elítélteket kötlen bocsátották le a sóbányába, ahonnan soha többet, sem élve, sem halva nem jöttek többé napvilágra. Ott éltek, haltak a sóbánya őrök sötét mélyén és a csillogó sósíklákokba vájták nyugvóhelyüket is. A só konzerválta holttesteiket és ha ma valaki leereszkedne kötélen ebbe az elhagyott sóbányába, sorra felfedezhetné a hetvennyolc év előtti elpusztult fegyencet. Ételit, italit köteleken bocsátották le a részükre, valamint fagygyúrtákat is és ezeknek nyomorúságosan pislogó fényénél dolgoztak, bányász-ták a sót, melyet szintén kötélen huztak fel a bányából az őrök.

Amikor az őrök rabságra ítélt fegyencet onnan lentről a sóbánya mélyéről nem küldték fel kellő mennyiségű sót, az őrök az élelmiszer helyett egy cédulát küldtek le nekik, melyben értéksükre adták, hogy

ma nincs étel, mert a fegyenc nem küldték fel az előírt mennyiségű sót.

És azok a szerencsétlenek ott lent a sósírban mit tehettek volna mást? Kétségbeesve, összeszorított fogakkal, éhes gyomorral neki-láltak és dolgoztak tovább...

„Paraschiva néni”.

Ott állunk a doftanai cementkripta előtt. Hatalmas sziklatömbökből, cementből és vas-traverzekből épített erődítés a doftanai fegy-ház. Egy Paraschiva nevű gazdag bojárno építette a saját költségén, 1898-ban.

Ennek a gazdag bojár asszonynak ismeret-len tettesek meggyilkolták a férjét és ez az asszony úgy állt bosszul a gonosztevé-kön, hogy felépítette nemcsak Románia, de talán egész Európa legborzalmasabb fegyházát.

A rabok nem is hívják Doftanát ma sem másképp, mint Paraschiva néni.

A kettős, magas fallal körülvett szürke sziklaépület mögött élnek le a rabok egyhangú életüket. A külső falon kis tornyok emelked-nek, bástyaszzerű kiemelkedések, itt sétálgat-nak éjjel-nappal az őrök, töltött fegyverrel és a legkisebb gyanús mozdulatra is elegendő, hogy a következő pillanatban eldördüljön a sortűz. A néma falak mögött folyik le az el-ítéltek kétségbeesztő élete. Mennyi bűn, meny-nyi átok és mennyi megbánás és kétségbe-eszt éjszaka rejlik a doftanai fegyház 397 kriptaszűz, hideg cementcellájában.

A megvasalt, hatalmas nehéz tölgyfakapun belépve, hideg dohos levegő csapja meg az arcunkat. A fegyházat körülvevő udvarról, jobbról is, balról is félkörben huzódnak meg a cellák. A háromszázkilenevenhét cella nyolc osztályra van osztva és minden osztályt az ABC egy betűjével jelölik meg. Az A, B és C osztályokat kommunizisták, kémek cellái foglalják el, míg a D, E, F, G osztá-lyokba a közönséges bűnözők vannak be-osztva.

A H. osztály.

A fegyház északi részén, a többi osztályok-tól teljesen elkülönítve, ahová az idegen látogatókat már nem engedik, ott van a rémes hírű H. osztály. Szűk lépcsőn lehet az U alakú folyosóra jutni, melyre a H. cella 40 ajtaja nyílik. A keskeny cellában állandóan félhomály van, mivel a pánccslajtó feletti kis ablakon csak megtört fényű világosság szű-ródhetik be az amúgy is homályos folyoso-ról. A celláknak nincs butorzata. A teljesen csupasz cementpadlón egy förtelmes szagu edény bűzik az egyik sarokban. A H. cellák-ban hideg cementen alusznak a foglyok, ke-

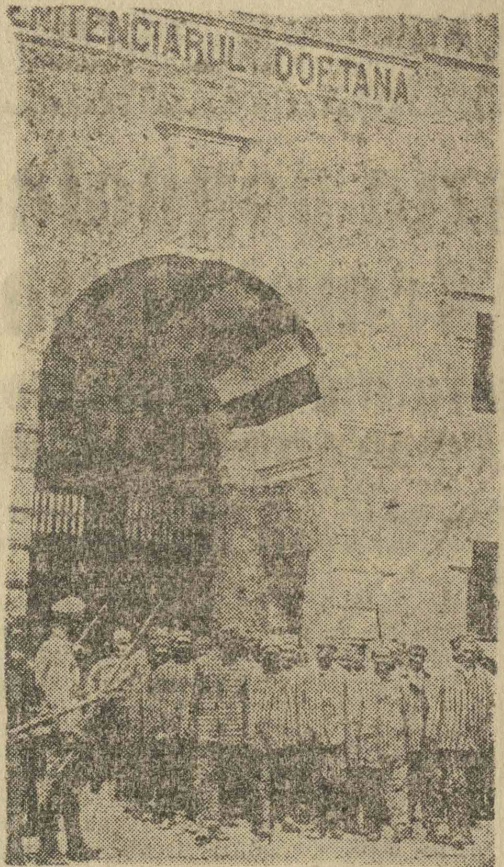
zükön, lábaikon állandóan nehéz bilincs zö-rög. Mintha abból a cementkriptából ki le-behne szabadulni. Borzalmas nappalokat és még rettenetesebb éjszakákat kinlódnak át az idekerült szerencsétlenek, akiket állandó, csontigérő hidegen kívül még az éhség is kínoz. Hetenként háromszor teljes napi böjt tel suttják a H. cella lakóit. A H. cellában a legerősebb szervezeti foglyok is teljesen tönkremennek. Szervezetük teljesen legyen-gül, a hideg cement, a levegőnküli cella, az állandó böjt gyilkos biztonsággal éltet a foglyokkal.

A légfűtés.

A háború előtt felszerelt gőzfűtés teljesen tönkrement és ma már nem is próbálkoznak a javításával. Néha, ha a hőmérő tetemesen a fagypontra alá ér, megpróbálkoznak a gőz-fűtéssel, de bár ne tennék. A cellákon átve-zetett karvasszágcsók csövek ugysem adnak meleget és a foglyok inkább tűrik a retten-es hideget, mint azt, amit a rosszul fel-szerelt légfűtés megrepesztett csövei nyujtan-nak nekik. Ugyanis az történni, hogy a lég-vezető csövek állandóan cspegnek és a szűk cellában tartózkodó rab bárhol is menekül, mindig halálos biztonsággal fejére hull a rep-edt csövekből lecsöpögő víz. Csak a közép-kori inkvizíciók börtönökben büntették így a rabokat.

Víz nélkül.

Emberfeletti szenvedéseken esnek át ezek a szerencsétlen foglyok, különösen télen. Szin-te elképzelhetetlen, hogy a doftanai cement-kriptákban elhelyezett foglyok a téli hóna-pokban, szószertint értelemben nem kapnak vizet. A fegyház vízvezetéke télen ugyanis

nem működik. A vizet a fegyház alatt elfolyó patakából szivattyúzzák fel a fegyház víztoronyába, de télen nemcsak a patak fagy be, hanem a fegyház vízvezetéke sem működik, ez is be van fagyva, a vizet nem lehet felszi-vattyúzni a víztoronyba. Fantasztikus dol-gok történtek két év előtt, 1929-ben, amikor különösen kemény volt a tél és a rabok ál-tal a fegyházba felhordott özöl pénzért vá-sárolták a foglyok. Egy liter víz ára egy lej volt. A szabadságotól, kereseti lehetősé-güktől megfosztott szerencsétlen raboknak, ha szomjan nem akartak pusztulni, pénzért kellett vásárolni a vizet.

200 rab.

Doftanán ma több, mint 200 rabot őriznek, nagyon sok közöttük az életfogytiglani el-ítélt. A leghíresebb közöttük Gerasim nevű, háromszoros életfogytiglanra elítélt többszö-rös rablógyilkos. Valamikor kereskedő volt egy moldovai városkában, de a háború után, amikor hadifogságból hazakerült, rablónak csapott fel. Több embert megölt, míg elfogták. Életfogytiglani kényszermunkára ítélték. Targul Ocnáról, a sóbányából sikerült meg-szökönie, újabb rablógyilkosságot követett el. Nagynehezen ismét csendőrkézre került. A törvénytörő másodikor is életfogytiglani kényszermunkára ítélt és most ismét az Oe-nele-mare-i sóbányába került. Megint meg-szökött. Szökése után újabb rablógyilkossá-gokkal hallgatott magáról. Valóssággal hajtó-vadászatot rendeztek utána, míg megint el-fogták, harmadszor is életfogytiglani rabsá-g-ra ítélték és most már Doftánára vitték, ahonnan már nem igen lehet megszököni. Három évvel ezelőtt, Pünkösöd napján, több társával együtt valahogy egy kis dinamithoz jutott és most vakmerő szökést kísérelt meg.

Fényes nappal felrobbantották a folyosó-pénig lépő pánccslajtót és a zűrzavarban sikerült is több társával együtt kijutni a cementkriptából.

De a környékbeli lakosság segítségével, a rabokat őrző udvarhelymegyei székhely tar-talékos katonáknak sikerült bekeríteni a szö-kött rabokat. Egy szökevényit agyonlőtek, egyet a lábán sebesítettek meg, Gerasimot és két társát a sebesültekkel együtt elfogták. Három hónapig színlődött Gerasim a H. cellában s azóta csendes, jómagaviseletű rab lett belőle.

A leghíresebb rab.

A doftanai fegyház leghíresebb rabja, Bu-jor, aki itt tölti életfogytiglan tartó kény-szermunkára szóló ítéletét. Bujor a háboru alatt Odesszában csapatokat szervezett Ro-mánia ellen és onnan akarta az oroszok se-gítségével forradalomba vinni Romániát. Amikor 1921-ben hazajött, életfogytiglan tar-tó kényszermunkára ítélték. Először Targul Ocnára vitték, de amikor innen a baloldali lapok számára cikket írt és ezek a cikkek szigorú ellenőrzés dacára is megjelenhettek különböző lapokban, büntetésből Doftánára szállították. És itt, felsőbb parancsra kilenc éven keresztül szinte fantasztikus büntetés-ben volt része. A celláját a kilenc év alatt egy pillanatra sem hagyhatta el, kezén-lábján állandóan meg volt vala, senki el sem érintkezhetett, külön fogházórt kapott, sinek szintén tilos volt Bujorhoz egy szót is szól-ni. A szerencsétlen ember közel tíz évig a fog-házórán kívül más embert nem látott és em-beri hangot nem hallott. A spanyol inkvizí-ció torturájához hasonló szörnyű büntetés az intelligens embert lelkiileg teljesen tönkre-tette és szinte a csodával határos, hogy a kilenc év alatt bele nem örült a büntetésébe.

Az egyik őr, aki csupán néhány hónapon keresztül volt mellette, beleőrült a szolgál-talba.

Amikor a nemzeti-parasztpártiak kerültek kormányra, Bujor helyzete jelentékenyen megjavult, szabadon mozoghatott és érint-kezhetett a többi foglyokkal. De Bujornak már nem kellett a társaság. Valóssággal el-szökött a szerencsétlen ember fogolytársai elől. Állandóan egy nagy pokrócba bugyolál-va, a magányt kereste. Hónapok teltek el, míg valamennyire összeharagkozott fogoly-társaival és érdekes volt, hogy mikor a kom-munista foglyokkal barátkozni kezdett, hosz-szu vitákat folytatott le velük kisült róla, hogy nem egyéb, mint egy ideális szocialis-ta, aki a kommunisták tanaitól teljesen tá-vol áll.

Magyar foglyok a doftanai élőhalottak között.

A doftanai sziklatömbök cements cellái között magyarok is színlődnek. A legérdeke-sebb közöttük Gróf Kovács Zoltán. Így sze-repel a fegyház regiszterében. Köpcös, negy-venöt év körüli férfi. Vastag sötétbőrrel a ke-zében járkal a fegyház udvarán. A temesvári hadbírósa ítélt el kémkedésért. Valóssággal dühbe gurult, ha a magyar foglyok közül va-laki megemlíti, hogy a magyarországi arisz-tokraták között nem szerepel a Gróf Kovács név. Dajbukát Gergely csikszépvízi suhanc szintén kémkedésért ül. Brassóban a Koróna kávéházban biliárdozott, amikor lefogták és a hadbírósa öt évre ítélt. Bozsik György, váradi öreg betörő már több, mint husz évet töltö t le Vácson, Nagyeneden, a pesti gyűj-tőfegyházban. Most nyolc évi büntetését tölti, de állandóan azt hangoztatja, hogy ez egyszer teljesen ártatlanul került börtönbe.

A három szilva.

Alig mulik el olyan hét, amikor egy-két rab ne kerülne a „Három szilvának” neve-zett temetőbe. A halottat, ha hozzátartozói a temetőről nem gondoskodnak, a fegyház-igazgató temeti el abból az 500 lejből, amit a temetkezésre a költségvetés megenged. Amikor valamelyik rab haldoklik, egy égi gyer-tyát tesznek a kezébe, halála után pedig a templomba kerül, ahol ugyancsak egy szál gyertya ég a feje mögött. Másnapra társai összeácsolnak egy gyalulatlan deszkakoporsót és a foglyok a vállukon viszik ki elhunyt társukat a Három szilvafához.

A rabok mesélik, hogy Coroiu volt börtön-igazgató idejében olyan koporsóba tették a halottat, hogy felülről és oldalt 10–15 cen-timéternyi nyílásokon át lehetett a halottat látni. Spórolás céljából nem koporsót, hanem faketrecet csináltak a halott számára. Az életfogytiglani rabok emiatt fellázadtak. Hát minket ilyen kutyamódra akartok elföldelni? kiáltották és azóta a faketrec helyett már megint koporsóba, gyalulatlan deszkaládába temetik el a szerencsétlen rabokat.

Éhség a börtönben.

A foglyok, ha munkájuk után nem keres-nének, a szó teljes értelmében éhenhalnának. Volt idő, amikor olyan éhség volt Doftanán, hogy a szerencsétlen rabok a szemébe dobott krumplihéjat szedték össze és megfőzve meg-ettk. Abban az időben egy Lade Gottlieb nevű besszarábiai német rab a szó szoros ér-telmében éhenhalt. Az ételkiosztás után a kondórba megmaradt ételre rárohantak a foglyok és a fegyházőrök bikacsokkal védtek meg a kondórban maradt moslékot, amit az-tán a fegyházigazgató disznói számára tettek el. A szerencsétlen elítéltek sós vízben főtt burgonyát, vagy babot kapnak, vasárnap és csütörtökön szerepel az étlapon a hus, de a foglyoknak ebből csak igen kevés jut. A rab-szakácsok és a régi foglyok a húst a maguk részére szedik le, sőt pénzért eladják tehet-sőbb társaiknak.

A rabok egyenesen háborzongató esemé-nyeket mondanak el az itt átélt borzalmas szenvedésekről. Így például valósságos legen-dás alakká vált Zaharia börtönfelügyelő, aki valami bestiális szadizmussal sorra verte a tehetetlen elítélteket. A H. cellában rabosko-dó, kézen-lábon megbilincselte foglyokat min-den éjszaka meglátogatta és a H. cella fa-lain még máig is látszanak a rozsdabarna foltok. Ezek Zaharia felügyelő borzalmas látogatásainak véres emlékei. Ez a beteges szad-izmusból tolvadói felügyelő órákon át verte a megvasalt foglyokat, míg a tehetetlen rab ájultan össze nem esett. Zahariát, aki a börtön-irodában teljesített szolgálatot, valami „elszámolási szabálytalanság” következtében

CORTÉBER

A SVÁJCI PRECIZIÓS ÓRA

BARCELONAI NAGY ÉREM

OSTERSETER H. és FIAI cég.
Brassó, Buzasor

helyezték át a Targul-Ocnai sóbányák udvarjába.

A modern büntetőjog szerint javítani kell az elítélteket. Vajjon a doftanai cementkriptában télen át fagyoskodó, a H. cellákban a csupasz cementen hónapokig szenvedő foglyon éhező rabok megjavulnak?

Egy dán festő nővé változott

Kopenhága, március 6.

As újszülött hajdon leányzó, akiről az alábbiakban beszámolunk, egészen különös körülmé-nyek között lépett be a dán főváros érdekes dé-sének kellős közepébe. Nem a golya kötötte, nem is rózsabokorban látta meg a napvilágot, hanem a természet különös szeszélye és az or-vostudomány bravúros műtéteinek köszönheti a létét.

Vener Ejnar jónévű dán festőművészről van szó, akivel megtörtént az a nem egyedi ál-lomás, hogy férfikorának delén, — nővé vál-tozott. Különös esete, — amelyről mostanában igen sokat beszélnek a dán fővárosban, — ab-ban különbözik a hasonló esetektől, hogy az á-lakulás férfiből nővé nem történt meg lassu fejlődéssel, hanem többszörös műtéteknek segí-tésével. Vener Ejnar festőművész tehát meg-halt a műasztalon és mint nő ébredt fel a utolsó, eléggé súlyos műteti beavatkozás után.

Erdekes, hogy a festőművész néhány évvel ezelőtt megnősült és Gerda Wegenert vette feleségül. Rőv ddel a házasságkötés után rá ka-llett jönnie arra, hogy a természet különös sze-szélye folytán ő nem is férfi, hanem férfi is, meg nő is egyszerre. Amikor felfedezte magá-t a hermafroditizmusnak kétségbevonhatatlan je-leit, mely lelki megrázkódtatáson esett ke-resztül s végül is úgy döntött, hogy felbontja a házassági köteléket, az orvostudomány segí-tésével szervezték a kettősségét kiküszöbölő és mint nő él tovább.

A műtétek segítségével Vener Ejnar néhány hónap alatt nővé alakult át. A bíróság is méltányolta a festőművész és felesége válókeres-tének indokait és a különös házaseleket már el is választotta egymástól.

Ezek után Vener Ejnar jelentkezett az anyá-könyvi hivatalnál és személyi adatait helyesbít-tette. Először az összes formázásokat, Ve-ner Ejnarról Elba Lilli lett. Amióta a nem min-dennapi metamorfózis ügye kiszivárgott a nyil-vánosságra, a férfiből nővé alakult Elba Lilli egymásután kapja a házassági ajánlatokat és a szerelmes leveleket. Egyelőre azonban még nem döntött az ajánlatok felett, ami érthető is, mert az újszülött hajdon ahhoz, hogy férjhez me-hessen, kissé még nagyon is — férfinak érzí-magát.

Elragadó viz-hullámokat

Használat előtt Használat után
Formálhat magának 15 perc alatt minden ide-gen segítség nélkül az

»ETA« ondulósapka

használatával. Az „ETA” sapka selyemkar-csuk fakai mély, tartós hullámokat formál, melyek életet és frissességet kölcsönöznek a hajnak. A frizura mindennap szebb lesz és fiatalabbá varázsolja az arcot. A haját len-guos vízzel, a sapkát felteszi és bármilyen hullámforma tetszés szerint alakítható a mellé-kelt „Hullámformáló” segítségével. 15 perc, mely alatt bármely munkát elvégezhet és frizurája készen van. A legnagyobb megakart-tás! Minden frizurához alkalmas! (Közölte-hia elválasztott, vagy hátra fésült. A »ETA« ondulósapka ára hullámtektével Lel 143.

Postai szétküldés Erdély és Bánát részére: VENUS illatszertár, Spierer Miksa Timişoara.

BEJELŐSZELVÉNY. Kijelöl azonnal utánve-tel 1 drb. ETA ondulósapkát.
Név:
Cím:

Az illovi törvényszék felmentette a Vasgárda vezérkarát

Holnapra mind a hét vádlottat szabadlábra helyezik

Bukarest, március 6.

Tegnap, csütörtökön este az illovi törvényszék negyedik szekciója kihirdette az ítéletet Zelea Codreanu és hat vasgárdista társa összeesküvés, pörében. A bíróság, több, mint egy hétig várt az ítélet kihirdetésével, holott magát a tárgyalást rövid egy nap alatt fejezte be. Ez a hosszú várakozási idő mindenképpen alkalmas volt arra, hogy még azt az érdeklődő is elsilányítsa, ami a tárgyaláson tapasztalható volt. Az ítélet kihirdetésekor alig volt közönség a tárgyaló teremben. Az egész ügy, amely a rendőrségi nyomozások során országra szóló szenzációként hatott, elszürkült és eljelenített.

Ilyen körülmények között nem hathat különös meglepetésként, hogy a bíróság úgy Zelea Codreanun, mint hat társát, névszerint: Lefter, Totu,

Danila, Stelescu, Banca és Amos Pop Horatiut felmentette a vád és következményei alól.

A védelmet az ítélet kihirdetésénél Vasiliu Cluj ügyvéd képviselte. Az ügyész az ítélet kihirdetése után nem nyilatkozott, mert a bíróság az indokolást mára halasztotta. Az ügyész élt azzal a joggal, hogy a felelősség iránti kérését, a mennyiben szükségesnek tartja, az indoklás után jelentse be.

A vádlottakat, mintán a felelősség kérdése még nem dőlt el, visszakísérték a börtönbe. Ha az ügyész nem felelőssé, nyomban szabadlábra helyezik mind a hetet. A bukaresti lapok egyelőre semmiféle irányban nem kommentálják az ítéletet, amely úgy látszik csak Erdélyben — különösen Borsán és Máramaroszigeten — kelt nagyobb feltűnést.

Közönséges kártérítési pör, amely több mint 10 éve folyik és ma sincs vége

Arad, március hó 6.

Rendkívül érdekes ügyben tüzte ki a nemességi ítélőtábla március 12-ére a tárgyalást. A pernek az anyaga, amely most már harmadizban kerül az ítélőtáblához, egyetlen cseppben megmutatja a panaszok tengerének összetételét. Azoknak a panaszoknak, melyek a polgári perknél a jogszolgáltatás lassúsága, az állami adósságok körüli mizériák miatt egyre jobban gyűlemlenek.

Egy virágzó iparvállalat tragédiájáról lesz szó az alábbiakban. Arad legnagyobb kenyérgyárát, a Dózsa-féle kenyérgyárát 1919-ben megszállotta a román katonaság, és a hadvezetőség házi-szelésbe vette. Hónapok hosszu során keresztül — közel egy esztendeig — tartott és ezalatt az idő alatt nemcsak, hogy a katonaság elvesztette el a gyár, nemcsak hogy keresetét veszítette el a tulajdonos, de a megszállók tönkre tették a berendezést és minden kezük ügyébe eső tárgyat megrongáltak.

Amikor a megszállás megszűnt, Dózsa-féle kártérítési pert indítottak a kincstár ellen. Hosszu huza-vona után perfelvétel tárgyalásra került a sor, a bíróság meg is ítélte a kereset jogosságát, a kártérítés érdemleges tárgyalására azonban nem kerülhetett sor, mert a kincstár képviselője — aki még a csillagokat is letagadta az égről — megfellebbezte a döntést a táblához. Ekkor indult meg a szó-

kásos hálóda. A tábla döntött, a törvényszék újra tárgyalta, a kincstár képviselője felelőssé, és a tábla újra tárgyalta. És így ment ez egymásután háromszor. A perkielések időközben horribilis összegre nőttek, már meghaladják a per alapját képező követelést is. Az államnak azonban nem fáj a feje, — ami a sok fej miatt bajos is lenne — mert hiszen ma már több mint tíz éve nyújtják az ügyet, mint egy jófajta rétes készlet, lsten neki, majd csak elmúlik még vagy tíz esztendő, amíg sor kerülhet az elsőfokú bíróság végleges döntésére, amit viszont még mindig meglehet felelőssé, két fórumon keresztül. Jelenleg még mindig ott tartanak, hogy utasítja-e a tábla a törvényszék az ügy végleges tárgyalására, vagy sem.

Persze azonban, ha az állam rossz adós is, annál rosszabb hitelező.

Dózsa-féle végrehajtás terhe mellett nyújt fizetik az adót, hogy az elő van írva az adóinkvizíció tankönyveiben.

És ha már itt tartunk, nem állhatjuk meg, hogy ne általánosítsunk egy kicsit. Mert a Dózsa-féle kenyérgyár ügye nem egyedül álló, sőt sajnálatosan mindennapi esetté szürkült a mindennapi tragédiák miatt.

Ez tehát az igazságszolgáltatás lassúsága. Nálunk csak az adóvégrehajtás történik gyorsan.

Gondolatátvitel Berlin, Trautenau, Bécs és Athén között

Az első kísérlet állítólag megdöbbentő sikerrel járt. Schröder tanár szerint bárki résztvehet a kísérletekben

Prága, március 6.

A Poledni List szenzációs kísérletről számol be. Eszerint múlt csütörtökön Berlin, Trautenau, Bécs és Athén között nemzetközi gondolatátviteli kísérletek a négy város közötti távra.

A kísérlet ügyében Schröder dr. berlini tanár meggyezett két trautenauai amatőrrel, az athéni Tangara dr.-ral és Gross bécsi kapitánnyal. Az első nagy távra szóló gondolatátviteli csütörtök este fél nyolc órakor hajtották végre.

Az egész mindössze husz percig tartott. Minden ötperces gondolatüldözés után öt percre szünetet tartottak.

Legelőbb két kártyát „küldtek ki” és pedig a pikáns és treffás, azután bejelentkeztek és egyes tárgyak leírását. „Küldtek ki” — ként Schröder tanár, B. zenetanár és N. magnetográfus szerepeltek.

A nagy távra való gondolatátvitel ezen első kísérlete

olyan sikerrel járt, amely valósággal megdöbbentő a laikust,

Schröder tanár előbb arra gondolt, hogy egy gyümölcsös és egy tortavágókés leírását fogja továbbítani s ezért mindkét kártyát kabátja belső zsebébe tette. Felőrával később azonban úgy döntött, hogy a más tárgyakat használ fel a kísérletre. Ekkor teljesen váratlanul telefonon jelentkezett egy ismeretlen nő és közölte vele, hogy mialatt az autóbushoz utazott, teljesen világosan hallotta ezeket a szavakat:

„Azokat a késeket nem használom fel” Schröder tanár, hogy a kísérletet valamennyire megkönnyítse, azon személyekkel, akiknek fel kellett fogniok az ő gondolatait, közölte, hogy

csak egy kis betűt fog továbbítani

s az előtte fekvő papírdarabra leírta az „i” betűt. Este azonban észbe jutott, hogy megnehezíti a gondolatfelfogók feladatát és nagy betűket fog továbbítani. E célból egy újság fejlécéből

kipágott két nagy „M” betűt. A két betűt betette noteszébe. És utabbi két meglepetésben volt része. Egy O nevű berlini asszony felőrával a gondolatát továbbította előt.

„Játta” az „i” betűt

s ezt telefonon közölte Schröder tanárral. Egy másik hölgy, B. asszony, annak ellenére, hogy tudatták vele, hogy kishűket fognak továbbítani, a nagy „M” betűt fogta fel.

A két trautenauai amatőrrel, valamint Gross bécsi kapitánnyal beutottak Berlinbe a válaszok Gross kapitány

pikáns fogott fel, míg az egyik trautenauai amatőr hibásan kórászta.

Gross kapitány a treffás helyett vaskezeset fogott fel, míg a két trautenauai amatőr gerendakeresztet. Azonban a kísérlet így is sikeresnek mondható: mert világosan kitudnik belőle, hogy

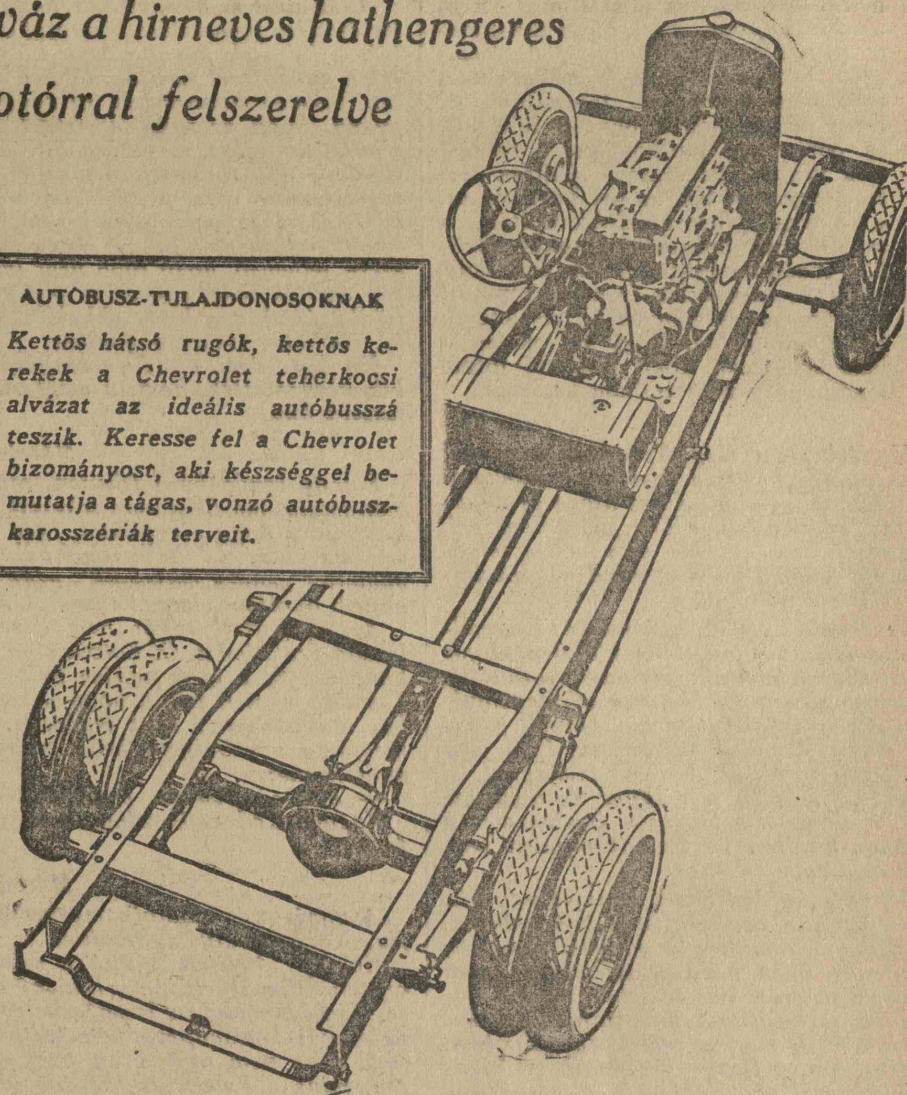
az alapmotívumot mindenütt helyesen fogták fel.

Hosszabb, erősebb Chevrolet

alváz a hirneves hathengeres motórral felszerelve

AUTÓBUSZ-TULAJDONOSOKNAK

Kettős hátsó rugók, kettős kerékek a Chevrolet teherkocsi alvázat az ideális autóbusszá teszik. Keresse fel a Chevrolet bizományst, aki készséggel bemutatja a tágas, vonzó autóbusszkarosszériák terveit.

Ez az olcsó teherkocsi most három különböző hosszúságú alvással kapható: 2.77 m., 3.33 m., és 3.99 m. Az alvázak fékeinek konstrukcióját jelentősen tökéletesítettük, hogy erősebbek és szilárdabbak legyenek.

Egy látogatás a Chevrolet bizománysnál azonnal meg fogja Önnek érteni, hogy mit jelent a hosszabb és erősebb Chevrolet alváz a karosszéria, a terhelési képesség és a kényelmes, nyugodt utazás szempontjából.

Az új CHEVROLET teherkocsi HÁROM ALVÁZHOSSZAL

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S. A.

Egyre nagyobb hullámokat ver Angliában az indiai megegyezés

A konzervatívok bizalmatlansági indítványt tesznek a kormány ellen

London, március 6.

Gandhi és Irwin lord, az indiai alkirály között létrejött megegyezés egyre élkénkebben foglalkoztatja az angol közvéleményt, sőt jelek szerint a szigetország belpolitikai életére is súlyos kihatással lesz.

Tegnap az alsóházban Ben Wedgwood indiai államtitkár felolvasta az egyezmény szövegét is.

A szocialisták és a munkáspárt tagjai lelkesen éljenek, de a konzervatív párt tüntetően dermedt csendben maradt.

Wedgwood a kormány elismerését fejezte ki Irwin indiai alkirálynak, hogy a tárgyalások tapintatos irányításával lehetővé tette a nagyjelentőségű megegyezést. Reményét fejezte ki, hogy India és Anglia együttműködése mindkét ország boldogulására jelentékeny hatással lesz.

Az államtitkár jelentése után Baldwin konzervatív exminiszterelnök emelkedett szólásra s bejelentette, hogy az indiai szerződés kérdésében csak akkor nyilatkozhatik, ha a szerződés teljes szövegét és a tárgyalási jegyzőkönyveket áttanulmányozza. Egyébként azonban kéri a kormányt, hogy a kérdés iránti részletes vitát mielőbb tűzze ki.

Baldwin magatartásáról és az angol ajtó egyrésznének a hangja világosan mutatja, hogy a szerződés ratifikálása nem fog simán menni Angliában.

A liberális és a szocialista lapok a legnagyobb elismeréssel üdvözlék a Gandhival való létrejött szerződést, a konzervatív

zervatívok azonban komoly elégedetlenségüknek adnak kifejezést.

A Daily Mail nyíltan árulást emleget és a Gandhi előtti gyáva behódolásról cikkezik. A lap Churchill politikáját dicséri, aki sohasem alkuszik meg a pillanatnyi kényszerűségek hatása alatt.

A konzervatív párt elhatározta, hogy az indiai kérdéssel kapcsolatban bizalmatlansági indítványt tesz a kormány ellen.

Newdelhiből jelentik: Gandhi csütörtökön fogadta a sajtót és hosszasan ismertette a közötté és lord Irwin között létrejött szerződést.

— Az indiai nacionalista kongresszus presztízsét, — mondotta Gandhi, — sikerült megővni. Az indiai nacionalista képviselők részt fognak venni a kerekasztal-konferencián s India függetlenségének elismertetésére törekednek. — A londoni értekezlet nem állhat meg felelőn, nem jelentheti az autokráciának a demokráciával való keverését, ami csak anarchiára vezetne. A jelenlegi szerződés létrejöttével azonban sor kerülhet a békés eszközök alkalmazására, amihez a szükséges légkört a föltételek megadták. Az összes retorziós intézkedéseket megszüntetik, a politikai foglyokat szabadlábra helyezik, beleértve a halálra ítélteteket is.

— Ezek a feltételek, illetve ezeknek a feltételeknek a teljesítése — fejezte be Gandhi, — alkalmasok lesznek arra, hogy a megkezdett uton a teljes kibékülés elérkezhesék.

KOLERA

február 26.

(A B. L. budai és pesti levelezőjének futárjelentése) Ma megbízható híreket kaptam arról, hogy Északmagyarországon, különösen pedig Zemplén, Szepes és Sáros vármegyékben rettenetes események játszódnak le. Ezen megyékben a pór nép fellázadt és borzalmas gyilkosságot, rablást, visz véghez. Szemtanuk állítása szerint megrohanták az úri kastélyokat, a kaputos embereket felkoncolták, a zsidókat agyonkínálták, sokat közülük tüzön megsütötték. A mai delizsáncsal utra kelek és a lap olvasóit a szomorú eseményekről részletesen értesíteni fogom. Hogy mi okozta a lázadást, arról hitelt érdemlő információt még nem tudtam szerezni.

március 1.

Ma érkeztem meg Eperjesre és sielek ígéretemhez híven a szomorú északmagyarországi eseményekhez híven és tulzós nélkül beszámolni. Előre jelezhetem azt, hogy a hírek cseppet sem voltak elnagyoltak, sőt a palóság minden képzeletnél rettenetesebb.

Ismeretes, hogy Oroszország és Lengyelország között a legutóbbi időkben súlyos konfliktusok voltak, melynek során a muszka csapatok jelentősen előrenyomultak. Az orosz hadsereg katonáinak jelentős részét Ázsiából toborozták. Ezek egy rémséges vendéget hoztak magukkal, a kolera. Miután a magyar kormányzat tehetetlen volt, a betegség átszárgott a magyar határon is. Ez lett minden bajnak az oka.

Mikor e sorokat írom, Eperjes úgy néz ki, mintha a pégitélet napja közeledne. A megyei nemesség a városba sereglét, mindenki klórt hord a zsebében, megkámfort és erősbüzi eceteket, mert a kolera itt is kitört. A mai napon például 35-en haltak meg a réms nyavalyában. A forgalom teljesen megszűnt, a kávéházak üresek, az utcákon alig lézeng ember. Iszonyú bűz van a városban, minden lakást és minden élelmet megfűstölnek. Egész napon át kong a halotti harang, de a temetéseket éjszakára tették át.

A megyében a pusztulás óriási. A bajt tetőzi még, hogy Zemplénben és Szepesben egyre terjed a pór nép lázadása. — Ugyanis a parasztok azt hiszik, hogy a kaputos emberek a nép pusztítására megmérgezték a kutakat. A lázadók csomó kastélyt felgyújtottak, dülnek, rabolnak, ölnek.

Zsedényi Ede megyei főügyész holnap megy ki a lázadók megfékezésére. Vele tartok s a látottakat jelentem.

Sóvár, március 3.

A főügyéssel ma kocsin a lázadók közepontjába, Sóvárra mentünk, de kasszákkal, puskákkal támadtak ránk, alig bírtunk bemenekülni a kincstári épületbe. Érdekes, hogy a zendülők élén egy Tasnády nevű úgypéd áll, aki valószínűleg úgy gondolja, hogy egy jól menő forradalomban többet lehet keresni, mint egy rosszul menő irodában.

Kémeink jelentik, hogy a lázadók az éjszaka folyamán meg akarják támadni Eperjest és a várost porrá fogják égetni. Szinyei László alispán most toboroz önkéntes pódorséget, puskával látja el a jelentkezőket. Erélyes ember, valószínűleg leperi a zendülőket.

Tudósításom zártakor hozzák hírül, hogy a védőcsapatok elfogták egy lázadót és helyben felkötötték a legelső fára. Egyébként ma a megyébe érkezett egy kormánybiztos, palami Kossuth Lajos nevű fiatal ember. Azt mondják, első intézkedései igen ügyesek és energikusak voltak.

Március 5.

A járvány és a lázadás egyaránt rettenetesen terjed. A papság olyan utasítást kapott, hogy az urpacsorú a haldoklóknak megahasilott végű pálcákon szolgál tassák ki.

Minden faluban szünet nélkül kongnak a harangok. A holttesteket koporsó hiányában zsúkokba rejtik és mellékutakon csempézik ki a temetőbe. Akik

még élnek, élzárkóznak. Néptelenek az utcák.

A lázadást az élesítette ki, hogy a helytartótanács janaslatára bizmutot osztottak szét a falusiak között. Azok közül, akik ezt a gyógyszer szedték, többen meghaltak. Erre az elhanyagolt tót népben az a gyanu, hogy az urak mérgeggel akarják elpusztítani őket, megerősödött. A dühtől elvakult nép rátámadt a megyei tisztviselőkre, az orvosokra és a megyei tisztviselőkre. Az önkéntes szolgálja is csak nehezen tudott megmenekülni. A kegyetlenkedésekre jellemző, hogy több urat lassu tűzön égettek meg, egyeseket pedig félig a földbe ástak s a lassu éhhalálnak tették ki. Többeket izekre vagdaltak.

Ma beszéltem illetékes ténjezőkkel, akik kijelentették, hogy a megtorlás mintaszerű lesz.

Március 18.

Eötvös Ignác báró főispán, mint kormánybiztos ma Eperjesre érkezett és megkezdte a nagy vizsgálatot. Igen nyájas ügyes ember, a kihallgatásoknál minden vándloltat „amice carissime”, azaz legkedvesebb barátom címmel tüntet ki.

Az elfogottak között van Tasnády, a lázadó prókátor is. Őt Eötvös személyesen hallgatta ki s igen nyájas volt hozzá. Tasnády nem tagadta, hogy a zendülőkhez csatlakozott s őket vezérrelle. Eötvös megfogta a kabátgombját s szeliden így szólt hozzá:

— Amice carissime, cras pendebis. Vagyis: Kedves barátom, holnap lógni fogsz!

Március 19.

A nyájasszán Eötvös megbízható férfi. Ma Tasnádyt felkötötték.

Holnap indulok vissza a színhelyről eredeti állomáshelyemre, Budára és Pestre. Végeredményben leszögezhetem, hogy az eddigi kormányrendszer tarthatatlansága soha nem nyilvánult meg oly erősen, mint a kolera és lázadás idejében.

Világítás melegség nélkül

SZENZÁCIÓS FÖLFEDEZÉS AZ IZZOLÁMPA TEREN

A nyolcvan százalékos kihasználhatóságu nátriumlámpa

Berlin, február 20.

A tudósok nem voltak iidig megeégedve az izzólámpa terén elért eredményekkel és mindig arra törekedtek, hogy hasonló minőségű elektromos fényt állítsanak elő, de sokkal gazdaságosabb uton, mint az idáig történt. Hogy milyen jelentősége volt az ilyen törekvéseknek, az kitűnik abból az egyetlen tényből, hogy

az eddig használatos izzólámpák a beéjük vezetékei által nagy energiának csupán hat százalékát változtatják át látható sugárrá, vagyis megvilágításra.

A többi 94 százalék elvész a Wolfram-izzólámpa s meleg sugárzás következtében, vagy pedig egyéb láthatatlan sugárzás következtében, amilyen például az ultraviolett sugárzás.

A tudósoknak tehát igazuk van, mert ha az eddig használatos izzólámpákat az energia gazdasági kihasználásának szempontjából tekintjük,

az izzólámpák tökéletessége nagyon alacsony értéknek tekinthető.

Vizsont az is igaz, hogy a gyertyánál a világításhoz felhasznált anyagok energiájának csupán félezerleke, a gázvilágításnál pedig egyezreléke változik át fénné. Ezzel szemben a világító hogárkák, mint például a szentjános bogárka, csak nem az egész világításra felhasznált energiát fénné változtatják. Hogy hogyan csinálják ezt ezek a fénytartó művészek az ma is rejtett titka a természetnek.

Csak egyet tudunk, hogy az energiának fénné való átváltoztatása nálunk „hideg” uton történik, vagyis a kellemetlen melegvesztéség kikapcsolásával.

A rovarok világában mutatkozó ezen jelenség a kutatókat arra a gondolatra vezette, hogy

a probléma megoldását a „hideg” uton keressek és az idők folyamán tényleg sikerült is ilyen „hideg fényt” előállítani.

A megyei autonómia elégtelen. A helytartótanács rendelkezései ellentmondóak.

Március 24.

(A B. L. budai és pesti levelezőjéről). Ma visszaérkeztem. A kolera Pesten is jelentkezik, mire a helytartótanács elzáratta a hajóhidat, hogy Budáról származzon a veszedelmel. Azonban az ifjuság Palocsay Tivadar báró vezetésével áttörte a zárat.

A pesti csöcselék vérszemet kapott erre és zavarogni kezdett. Miután nem akartak szétozslani, a katonaság tüzelni kezdett. Egy eltévedt golyó Rotterbilleret, a dugaszdag pióca-vallalkozót, aki a mohácsi mocsarakból egész Franciaországot nádályokkal látja el, szénatéri háza előtt szípen találta.

Megjegyzem, ennek a Rotterbillernek csak a neve rendezellen felekezteti, ő maga becsületes pesti polgár, igen előkelő családból, akin lehet szánakozni. Bútyja palamipel később majd a neves pesti polgármester lesz, akiről majdan a Kéleti Pályaudvar mellett utcát fognak elnevezni.

Március 30.

A kolera-veszély elmúlt. Európában körülbelül félmillió embert pusztított el a réms kór.

Zalaúrmegyében Csányi László parciális nemes tegnapelőtt azt javasolta, hogy állítsanak ki a kolera ellen nemesi fölkelet. Mikor az urak hűledező vagy kacagva hallgatták beszédét és kérdezték Csányit, mit tud ő tenni a kolera ellen a nemesi inszurrekcióval, ő így magyarázkodott:

— Legyen meg csak az inszurrekció, majd lesz más is belőle!

Ugyanis ő a koléráról beszélt, de Bécsre gondolt.

Ami tényleg van olyan betegség, mint az úzsiai ragály.

★

Mindezt a százéves centennárium alkalmával Pulszky Ferenc 48-as minis ter és Horváth Mihály, a kitűnő történetíró 1831-es tudósításai alapján, a napok németi önkényes változtatásával fellevenítette az 1931-es pesti

tudósító.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás lájdalmak csakis a

Dr. MANU MUSCEL-téle
ANTINEVRALGIC

által gyógyíthatók. Freden dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

SEX APPEAL, NAGYSAGOS ASSZONYOM?

Sex appeal. A legeslegdivatosabb terminus technikus. Nem is egészen ifjú; de hozzálatozik mindahhoz, ami a legirisebb színű és illatu Má-t jelenti. Egészen új találmány. Jött, látott és győzött. Egyszerűen — mint mondani szokás — meghódította a világot. Sex appeal. Megállapítás, fogalom, frappáns s ügyesen meghatározója mindannak, ami a babiloniaiktól a rézbőrűekig pontosan tudtak, összegezték, figyelembe vették és ha meg akarták nevezni, szép kacskaringós körmondatot szerkesztettek a képmására. Avagy elszabaltak róla egy költeményt csengő jambusokban, esetleg pért ontottak érte ifjú szakállas lovagok penészes, nyirkos oárlalak között. És kifejezték még lágy segyemben, hamisítatlan chipre-vel, villogó briliánsban, apró, hófehér napkeleti gyöngyben, melyet daloló halászlányok emeltek ki a kék habok mélyéről. Sex appeal. Milyen évezredek dagogás lombolt a szó körül! Drámák szikráztak, száraz kis rendőri kronikák és terebelyes könyvtárak íródtak róla, opera-kompozíciók zengtek az ütemre, zenék támadtak a parancsára és véres háborúk dúltak a nyomában.

Sex appeal! A legeslegdivatosabb szó. Konfaktusban áll veled és velem. Tegnap találak fel és ma már tudni kell, hogy van. Beilleszkedett a jelenedbe, a szalónodba és a hónapos szobádba, a fizetésképtelenségi hullámba, az árpa kurzusába, a rakétareplésbe és Páneurópába. Mindenbe, ami a legeslegfrissebb Má-t jelenti, ami volt, ami van s ami lesz. Ami örök.

Értizedekig törték fejüket a költők, az írók, a filozófusok és a többiek, akiknek foglalkozása a gondolatok felsorakoztatása, a találatlása és kitálatlása. Akik aranyröppentys gondolatvirággal operálnak és akik nagy nagy szívpel termelődtek ki az emberi koncepció agyagos humuszából. Évezredek egybebe se csináltak, mint törték a fejüket a szón, ami nem jutott eszükbe és így — mit tehettek jobbat — könyvtárakat irtak ide — a tilokról, melyet mindenki látott.

Ki tudja, meddig folyt volna még a szörnyű harc, a végnélküli csata, — a szóért, amit csak könyvtárakban lehetett elmondani, ha — egy svéd midinette, egy szürkeszemű és fehérbőrű kis midinette meg nem jelenik az ezüsfényű babonás lepedőn és meg nem illeti a szellem tragikus csalárait. A kis midinette ugyanis nézett a szürke szemével, beszélt a karcsu lábával, percek alatt évezredek rébuszáit tárta fel husos szájjával és soseszért dalokat támasztott fel a költők nagy-nagy szívében.

A költő, az író, a filozófus, aki éppen — ki tehet róla — éppen amerikaius volt és Shakespeare nyelvén pulgoló botrányposztkot pergeelt a filmidők szerelméről, kifutott a los angelesi „Cassandra” mozgósínhez sugaras sötélségéből és a tér közepén, ahol hegyér-hátán forgóldtak a Mercedesek, az Overland-ek és a Roll Royce-ok, pontosan egy tizennyolc és félemeletes bankpalota árnyékában elkiáltotta magát:

— Heureka, heureka! I invented, I invented! Megtaláltam!

— Sex-a-p-p-e-a-l-l... Egy percig ünnepléses pauza és megilletődés követte a varázs, aztán a költő így folytatta:

— G-r-e-t-e G-a-r-b-o.

Taps és hurra harsant fel az ucca során, a nép vállára emelte a minden korok legnagyobb feltalálóját és a perc belepésdött a pillágtörténelembe.

A szó másnap beharangozta az amerikai city-keket, a következő reggel felült az „Acquaintance”-ra és átkelt az óceánra. Aztán — mint mondani szokás — meghódította bennünket. Téged is, engem is. Magnus Hirschfeldet is. Sőt Magnus előadást is tartott európaszerte az amerikaius világtalálmányról Pozsonyban is.

— Sex appeal? — mondotta Magnus Hirschfeld. — Sex appeal, amit akkor érzel, ha meglatod az ezüstös páson fényében Grete Garbot. Grete Garbo és sex appeal. És a pillágtörténelem. És minden rejtély nyitja. Hogy X. miért csinált karriert? Mert sex appeal-jé van. Hogy Y. miért nem csinált karriert? Mert nincs sex appeal-jé. Ha rád nézek, már érzem, hogy van-e. vagy nincs sex appeal. A sex appeal-től függ a jövő, szerelmed, sorsod, vagyionod. A sex appeal a feltalált Kolumbus-tojás, amely ott volt a világ bölcsőjében és végigkísért az életen át. A sex appeal a kinsed és a halálad. A rejtély, ami miatt már családok vesztettek, országokat alakítottak és amely majdnem olyan rejtélyes rejtély — mint az Ember, akinek van vagy nincs sex appeal-jé.

★
Lz az ugynevezett sex appeal, nagysagos asszonyom! Tanulja meg. Nagyon divatos kifejezés. Minden uridőnek tudni kell! Halk simulással, diszkrét mosoly kíséretében ejtse ki a szót. Biztos sikere lesz. Kitűnően fog illeni a toalettiéhez.

árcius 8

Kolozsvári mentők készpénz sorsjá éka.

Nyeremények garantálva és fizetve a Banca Albina által.

Soha többé, ilyen alkalom hogy csekély 100 leiert gazdag ember lehessen, lehessen, mert március 15-én 100.000. leit. március 25-én 200.000. — le t és

ápr. 1-én egy millió leit nyerhet

a cluji Mentő sorslegy húzásain — Sínssón a vásárlással, amig nem késő

Sorslegy kapható Dohány, hirtlap a udákban, borbáknál és uccai árusoknál, vala mint 117. — lei bekiűlés ellenében a Sorslegyiroda Cluj Sir Memorandului No. 11

Főbizomános. Brassóban Darcsi Géza ny. igazgató, Sir. De Mitloc 163 Bukaresiben Schönberger Jenő Bl Maria 96. — Nyereményjegyek hír apilag közölve

Rádió műsor

Vasárnap, március 8.

Bukarest. 11.15: Gyermekek negyedóra. 12.00: Zenei hangverseny. 13: Gramofon. 14.00: Mezőgazdasági előadás. 17: Könnyű zene. Szünetben Vidám negyedóra. 19: Rádiószabadegyetem. 20.00: Gramofon. 21: Operett-est. — Budapest. 10.00: Hírek, kozmetika. 11: Szentbeszéd és színházi zene az egyetemi templomból. 12.15: Evangélikus istentisztelet. Utána: A székesfővárosi zenekar hangversenye. Szünetben: Papp Jenő heti krónikája. 15: Gramofon. 16: A Rádióélet gyermekjáték-órája. 16.30: Mezőgazdasági előadás. 17: Rádiószabadegyetem. (A nagykörösi baroszeget dalárdájának hangversenye és előadás Nagykorösről.) 18.10: Zagon István felolvasása. 18.40: Rékai-szólóné zenekar. Szedő Miklós énekszóloival. — Varsó. 19.50: Palló Imre operatőres magyar dalokat énekel Rácz Béla cigányzenekara kíséretével. 21: Paulini Béla humoros előadása. „Rádió-Brem”. 22.10: Bartók Béla zongora hangversenye. Utána: Farkas Jenő cigányzenekara. — Bécs. 11.30: Karének hangverseny. 12.05: A Wiener Symphonierorchester hangversenye. 14.45: A bécsi mandolin-kör hangversenye. 15.50: Waker-zenekar. 17.45 és 18: Felolvasások. 18.50: A Sedlak-Winkler vonósnegyes kamarazene hangversenye. 21.00: Operettelőadás. 23.20: Macho-zenekar. — Varsó. 18.40: Rendőrségi zenekar. 21.30: Szentgyörgyi László zongora hangversenye. — Osló. 23.05: Szimfonikus hangverseny. 24: Táncczene. — Milánó. 21.55: Operaelőadás. — Langerberg. 21: Operatőriák zenekari kísérettel. Utána: Táncczene. — Stockholm. 19: Istentis telet. 20.15: Zenés hangjáték. 20.55: Zenekari hangverseny. Utána könnyű zene. — Belgrád. 21.30: A Vaznesenska Crkva orosz zenekar hangversenye. 22.30: Ancie-Casteran hárfaművész nő hangversenye. 23.20: Európai adóállomások műsorának közvetítése. — Kattovicz. 21.30: Esti hangverseny. 22.25: Könnyű zene. 24: Táncczene. — Lemberg. 23.25: Vidám dalok. 24: Táncczene. — Stuttgart-Mühlacker. 17: Délutáni hangverseny. 20.55: Mozart-hangverseny. 22.15: Fuvószekar. 23.40: Táncczene. — Königsberg-Heilsberg. 20.55: Könnyű zene. 21: Népszerű zenekari hangverseny. 23.30: Táncczene.

Hétfő, március 9.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Zenekari hangverseny. 19: Rádiószabadegyetem. 20: V. Alexiu baritonista hangversenye. 23.00: Német nyelvoktatás. 21: A Bartók hegedűművész nő hangversenye. 21.30: Felolvasás. 21.45: Előadói est. 22.15: Mendelssohn: D-moll triója. — Budapest. 10.15: Hangverseny Kacsóh Magda (ének) Náná-sy Erzsébet (zongora) és Jákó Béla (ének) közreműködésével. 13.05: Mándits-szólóné zenekara. 17: Asszonyok órája. 18: Buda László előadása. 18.25: Eugen St-pat balalajka-zenekara. 19.25: Német nyelvoktatás. 20: Körös Béla mérnök előadása. 20.50: A Budapesti Filharmóniai Társaság hangversenye a Zeneművészeti Főiskola hangversenyteremből. Székelyhídi Ferenc operatőres és a Palestina-körös közreműködésével. Utána: Portis Jenő cigányzenekara. — Bécs. 12: Gramofon. 16.20: Buchbinder-zenekar. 18-20.25: Felolvasások, előadások. 20.50: Lily és Emy Schwartz kézzongorás jazz-hangversenye. 21: Wagner-est Josef Manowarda és Hubert Leuer kamaracénekesek közreműködésével. 23.10: Silving-Geisler-zenekar. — Königsbustterhausen. 21.05: A Frankfurter Orchesterverein hangversenye. 22.45: Kézzongorás jazz-hangverseny. Utána: Táncczene. — Varsó.

Astra (Apolló) Mozgó Brassó

MA pénteken a legszerűbb 100%-os németül-beszélő nanges éneklőfilm a

Házasság vására

— EVEIN HOLT. VALTER RILLA a főszere, ebben.

Ma pénteken este 9 órától: az egyetlen film, amelyből regényt is utak 100%-os színes.

„CIGÁNYSZERELEM”

(Sasó éneke) LAWREN E HIBBEIT világ legnagyobb énekesének fellépésével A film zenéjét LEHAR FERENC írta. Főszerepeket játszanak még a filmekben STAN és BRÁI közkezdelt komikusok. METRO GOLDWYN film, Oradea Mare.

18.45: Könnyű zene. 22: Operett. 24.25: Táncczene. — Osló. 21: Phil. Selikowicz ének hangversenye. 22: Rolf Brandt Rantzau zongorahangversenye. — 23.05: Könnyű zene. — Milánó. 20.30: Tarka hangverseny. 22: Reklám-hangverseny. — Prága. 20: L. Janáček „Aus einem Totenhaus” című operája. 23.20: Könnyű zene. 21: Hangverseny latin zeneszerzők műveiből. — Róma. 18.30: Telmányi Emil hegedűvirtuóz hangversenye. 21.40: Könnyű zene. — Stockholm. 20.50: Szimfonikus hangverseny. 23: A. Dvorák Es-dúr vonósnegyese. — Belgrád. 21: Népdalok, gitárkísérettel. 22.40: Verdi „Aida” című operája gramofonon. — Kattovicz. 18.45: Könnyű zene. 22: Operett. 24.30: Táncczene. — Stuttgart-Mühlacker. 17.30: Délutáni hangverseny. 21.05: Szimfonikus hangverseny. 23: Gramofonkabaré. 24: Táncczene. — Pozsony. 17.30: Délutáni hangverseny. 18.50: Kamarazene. 23.20: Cigányzene. — M.-Ostrava. D’Albert Jenő „Hegyek alján” című operája. — Königsberg-Heilsberg. 17.15: Szórakoztató hangverseny. 19.55: Esti hangverseny. 23.30: Táncczene.

KEDD, MÁRCIUS 10.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Román zene. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 21: Zenekari hgv. 21.30: Felolvasás. 21.45: Guftanu asz-szony ária hgv. 22.15: A zenekari hgv. folytatása. Budapest. 10.15: A rádió házikvartettje. 13.05: Az 1. honv. gy. ezr. zenekara. 16.30: Mesedélután. 18: Novellák. 18.30: Kiss Béla cigányzenekara. 19.20: Francia nyelvoktatás. 19.45: Császár Elemér: Képek a magyar irodalom multjából. 20.30: Wagner R.: „Lohengrin” c. operájának közvetítése. Utána: Gramofon. — Bécs. 12: Gramofon. 13: Winternitz-zenekar. 16.20: Gramofon. 18-21: Előadások, felolvasások. 21: Hedda Kux (ének), Fritz Sedlak (hegedű), W. Winkler (gordonka) és Erich Meller (zongora) hangversenye Beethoven skót dalai ből. 21.30: Egy este Paul Linckénél, előadás és hgv. Kiurina Berta kamaracénekes nő közreműködésével. 24: Macho-zenekar. — Königsbustterhausen. 17.30: Délutáni hgv. 21.30: Komor Géza tánczenekara. 22.10: Arno Schirokauer hangjátéka. 23.40: Szórakoztató hgv. — Varsó. 18.45: Népszerű zenekari hgv. 20.50: Rozycki: „Casanova” c. operája. Utána: Táncczene. — Osló. 19.45: Balalajka-zenekar. 21: Karének-hgv. — Milánó. 20.30: Zenekari hgv. 21.30: Operett. Utána: Táncczene. — Prága. 17.30: Délutáni hgv. 20.05: Vidám hangjáték. 21.15: A zágrábi vonósnegyes kamarazene hgv. 21.50: Előadás Dán-áról és 22: Dán-hgv. 23.20: Könnyű zene. — Langenberg. 20.45: Esti hgv. — Róma. 18: Ének- és zenekari hgv. 21.45: Operaelőadás. — Stockholm. 20.45: Dán-hgv. 23: Táncczene. — Belgrád. 21: A rádió zenekarának hgv. 21.30: Schumann-est. 23.50: Kávéházi zene. — Kattovicz. 18.45: Szimfonikus hgv. 20.50: Opera. 24.15: Táncczene. — Stuttgart-Mühlacker. 17.30: Délutáni hgv. 20.45: Mandolin-hgv. 23.20: Szórakoztató zene. 24.30: Ejféli hgv. — Pozsony. 20.05: Szórakoztató hgv. fuvola és trombonszólokkal. — Königsberg-Heilsberg. 18.30: Schubert—Brahms hgv. 20: Gramofon. 21.30: Régi és modern zeneszerzők zongoraműveiből. 22: Vidám, zenés hangjáték. 23.20: Szórakoztató hgv.

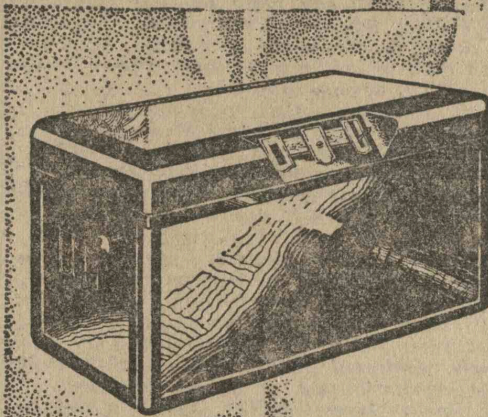
SZERDA, MÁRCIUS 11.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Román zene. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 20.30: Francia nyelvoktatás. 21: Fuvolaszólo. 21.30: Felolvasás. 21.45: G. Ciocac zongora-hgv. 22.15: Al. Theodorescu hegedű-hgv. — Budapest. 10.15: Zenekari hgv. 13.05: Hgv. Kovács Antal (hegedű) és Grünwald Nelly (ének) közreműködésével. 16.30: Morse-tanfolyam. 17: Háztartási előadás. 18: Novellák. 18.30: A székesfővárosi szálónzenekar hgv. 19.30: Olasz nyelvoktatás. 20.30: Haydn József: „Evszakok” c. oratóriumának közvetítése a bécsi zenekadémiából. Utána: Berkes Béla cigányzenekara. — Bécs. 12: Silving-zenekar. 16.25: Geiger-zenekar. 18-20.20: Tudományos és szórakoztató előadások. 20.30: Haydn József: „Evszakok” c. oratóriuma. 23.50: Gaudriot-jazz. — Königsbustterhausen. 17.30: Délutáni hgv. 21: Poseni est. 22.15: Vidám óra. Utána: Táncczene. — Varsó. 18.45: Orosz zene. 21.30: Dán-hgv. 24: Táncczene. — Milánó. 20.30: Tarka hgv. 21.45: Hangjáték. 22.15: Szimfonikus hgv. Oszták est. Utána: Táncczene. — Prága. 20.20: Cseh dalok. 21: A cseh filharmónikusok zenekari hgv. — Róma. 21.45: Operaelőadás. — Stockholm. 20: Kabaré. 21: Huzóharmónika. 22.40: Táncczene. — Belgrád. 18.30: Zenekari hgv. 21: Hangversenyközvetítés Prágából. — Kattovicz. 21.30: Hgv. 22.45: Kamarazene. — Stuttgart-Mühlacker. 20.45: Karének-hgv. 22: Szórakoztató hgv. 23.35: Leo Monossan ének-hgv. — Pozsony. 18.50: Jelena Tabolárová belgrádi operacénekes nő hgv. 19.15: J. Gumbir hegedű-hgv. 20.05: Cigányzene.

Csütörtök, március 12.

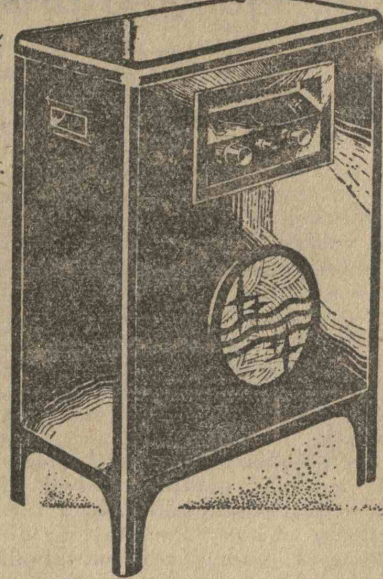
Bukarest. 13: Gramofon. 17: Könnyű és román zene. 17: Felolvasás. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Blageanu-Gragos asz-szony énekhangversenye. 20.30: Angol nyelvoktatás. 21: Szimfonikus hangverseny. — Budapest. 10.15: Gramofon. 13.05: Szálónzenekari hangverseny. 17: Rádiószabadegyetem. (Váczy Károly tárogatószólo és előadás.) 18.10: Mezőgazdasági előadás. 18.45: Hangverseny Sztranzky Aranka (ének) és Koller Alfréd (hegedű) közreműködésével. 19.45: Angol nyelvok-

2601-es 4-lámpás rádió-szekrény váltóáramu kapcsoláshoz. Egyetlen kezelőgombbal való kezelés megvilágított skálával. Húllámpaterület 200 — 600 és 800 — 2000 m. Hangerőség és minőségszabályozó. Kapcsoló a hangdobozhoz. Elektrodinamikus hangszóró.

2511-es asztali modell Ugyanaz az értékes készülék hangszóró nélkül.

MODERN-PONTOS-EGYSZERŰ...

Nem sokáig tapogatóznak kezel a számos beállítás után, mert itt csak egy kezelőgomb van. A szemek sem fáradnak ki, lámpa világítja meg a skálát. Az áramforrások nem apadnak ki, a váltóáramu halózat minden feszültséget szállít. Visszacsatolás nincs. Biztonsági berendezések védik Ont. A négy lámpa hangerősséget és hangtisztaságot eredményez. Itt a minőségi vétel az izléses kiállítással egyesül. Ebben a rádiószekrényben a „PHILIPS”-Művek minden tapasztalata érvényesül.

PHILIPS HÁLÓZATI KAPCSOLÁS

Az összes PHILIPS készülékek PHILIPS MINIWATT lámpákkal vannak ellátva.

tatás. 20.20: Vándor Kálmán. 20.50: Vig-játék előadás. Utána: Rácz Béla cigányzenekara. 24: Az 1. honv. gy. ezr. zenekara. — Bécs. 12: Gramofon. 13: Macho-zenekar. 16.20: Táncczene gramofonon 18-20.25: Felolvasások és előadások. 20.30: Éva Hadrahova operaénekes nő áriaestélye. 21.15: H. Wawra felolvasása: Házassági históriák. 21.40: Hangjáték. 22.05: Bécsi keringők. — Königsbustterhausen. 18.30: Kamarazene. 20.30: Részletek Nicolai „A windsori vig nők” című operájából. 21.10: Prager-kvartett. 22.10: Táncczene. — Varsó. 20.25: Gramofon. 21.15: A Krettel-vonósnegyes hangversenye. 24: Táncczene. — Osló. 21.30: Hugo Kramm brácsa-hangversenye. 22: Kamarazene. 23.05: Karének hangverseny. — Milánó. 20.30: Szórakoztató hangverseny. 21.55: Operaelőadás. — Prága. 17.30: Kamarazene. 21: Pergolcsi „Stabat Mater” című oratóriuma. 22: Revüelőadás. Prof. Wiedermann (orgona) és J. Vojtek (zongora) hangversenye. — Langerberg. 20.45: A nép zenéje. Gyári munkások, utcai zenészek, fűtőművészek stb. 21.15: Zenekari hangverseny. 21.45: Hangjáték. Utána: Táncczene. — Róma. 21.05: Ének- és zenekari hangverseny. — Stockholm. 21: Zenekari hangverseny. 22.40: Perzsacst. — Belgrád. 19: Operettészletek. 21: Operaelőadás Lajbachból. Utána: A rádió zenekarának hangversenye. — Kattovicz. 18.45: Szólísták hangversenye. 23.15: Zenekari hangverseny. 23: Operett. — Stuttgart-Mühlacker. 17.30: A daruistadt zenekadémi hangversenye. 20.45: Operettészletek. 22.30: Kamarazene.

Péntek, március 13.

Bukarest. 13: Gramofon. 17: Zenekari hangverseny. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Színházi krónika. 20.30: Gramofon. 21: M. Thaler gordonka-hangversenye. 21: Karének hangverseny. Szünetben: Felolvasás. — Budapest. 10.15: Mándits szálónzenekar. 13.05: A rádió házikvartettje. 17: Ifjúsági óra. 18: Tót-magyar nyelvoktatás. 18.25: Rácz Laci cigányzenekara. 19.15: Rádióamatörpósta. 19.40: A budapesti stúdió házi ünnepe. 20.20: Gramofon. 21.30: A operah zenekarának hangversenye. Bodó Erzs és Budanovits Mária közreműködésével. Utána: Szabó Gy. László jazz-zenekara. Bécs. 12: Olasz operatőriák és könnyű zene gramofonon. 16.25: Haupt-zenekar. 18: Felolvasás Marie Eugénie delle Grazie műveiből. 18.30: Zongora hangverseny Haydn műveiből az ifjúság számára 19-23.05: Felolvasások, előadások. 23.15: Dostal zenekar. — Königsbustterhausen. 17.30: Délutáni hangverseny. 21.30: Népszerű hangverseny. — Varsó. 18.45: Reklám hangverseny. 20.25: Gramofon. 21.15: A varsói filharmónikusok hangversenye. Utána: Idegen adóállomások műsora. — Osló. 18.45: Szólísták hangversenye. 21: Risto Savin szlo-

vén komponista hangversenye. — Milano. 20.30: Tarka hangverseny. 22.30: Ének- és zenekari hangverseny. Utána: Táncczene. — Prága. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.25: Balalajka zenekar. 21: Hegedű: zongora hangverseny spanyol zeneszerzők műveiből. 21.20: Mary Cavanová ének hangversenye. 21.50: Beethoven-hangverseny. 23.20: A prágai fuvósötös hangversenye. — Róma. 22.35: Szimfonikus hangverseny. — Stockholm. 21: Friedmann Ignác zongora hangversenye. 23: Szórakoztató zene. — Belgrád. 21.30: J. Nemecek hegedű-hangversenye. 22.10: Sophie Davidova ének-hangversenye. 22.40: Zenekari hangverseny. 23.50: Gramofon. — Kattovicz. 20.15: Szimfonikus hangverseny. — Stuttgart-Mühlacker. 17.30: Szórakoztató hangverseny. 20.45: Tánccal a világon keresztül. 21.30: Operarészletek. 22.45: Vigjáték előadás. 24.20: Táncczene. — Pozsony. 20.05: Gramofon. 20.30: Smetana: „Két özvegy” c. operája. M. Ostrava. 20.50: Könnyű zene. — Königsberg-Heilsberg. 17.15: Délutáni hangverseny. 21.30: Népszerű zenekari hangverseny.

SZOMBAT, MÁRCIUS 14.

Bukarest. 13: Gramofon. 15.45: Ifjúsági felolvasás. 17: Könnyű és román zene. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Gramofon. 21: Gounod: „Faust” c. operája. — Budapest. 10.15: A 2. honv. gy. ezr. zenekara. 13.05: Az egyetemi énekkarok hgv. 15.30: Március 15-iki ünnepély a pápai Jókai-színházból. 18.15: Meister Ferenc előadása. 18.45: Operettészletek és valcerek. 20: Rádióamatörpósta. 20.30: Kiss Lajos cigányzenekara. 21.30: Karinthy Frigyes: „Holnap reggel” c. vigjátéka. Utána: A rádió házikvartettje. — Bécs. 12: Táncczene gramofonon. 13: Ganglberger-zenekar. 16.25: Gramofon. 17.15: Ifjúsági szimfonielőadás. 18.15: Hgv. osztrák zeneszerzők műveiből. 21: Operaelőadás. 23.40: Korngold-jazz. — Königsbustterhausen. 17.30: Délutáni hgv. 21: H. W. Betz: „Zeitung” c. hangjátéka. 22.10: Vidám est. Utána: Bál zene. — Varsó. 20.25: Gramofon. 21.30: Könnyű zene. 24: Táncczene. — Milánó. 21.30: Operettészletek. 22.40: Kamarazene. — Prága. 17.30: Délutáni hgv. 20.05: Cseh zeneszerzők jazz-kompozíciói. 21.15: Szimfonikus hgv. 22: Fuvószekar. — Langerberg. 20.45: Eysoldt-zenekar. Utána: Táncczene. 24.30: A jazz mesterei. — Róma. 18: Zenekari hgv. 21.45: Operaelőadás. — Stockholm. 20: Kabaré. 20.45: Katonazene. 22.40: Régi és modern táncczene. — Belgrád. 18: Tamburazenekar. 21.30: Kapamadzja asz-szony énekhgv. 22: Alex. Slatin gordonka-hgv. 22.40: Gramofon. 23.40: Balalajka-zenekar. — Kattovicz. 21.30: Könnyű zene. 23.15: Chopin-hgv. 24: Táncczene. — Lemberg. 24: Mandolin-hgv. 20.45: Anekdoták. 22: Vegyes műsor. 23.40: A stuttgarti nemzetközi lovasmérkőzések helyszíni közvetítése. 24: Táncczene. — Pozsony. 17.30: Délutáni hgv. 20.05: Jazz. — M. Ostrava. 18.30: Könnyű zene.

A könyvrajongó Páris

Páris, március 7.
Kevés város van a világon, ahol a könyv kultúrája annyira felfokozott lenne, mint Párisban. A könyvtárak ezrekre menő foliánsaikkal, szentélyek. A könyvüzletek templomok. Sőt, Szajnaparti kedves, romantikus könyvtárak kicsi zöld ládikói is, megannyi oltárai a nyomtatott betűnek.

Mintha a kultúréletnek írásbeli megnyilvánulása ebből a földből különös kép dusan sarjadna ki. Alig mulik el nap, mely ne hozna felszínre egy-egy új könyvet. A nemzedékeken át cizelálódott könyvrajongás magyarázza meg, hogy a tulprodukciónak dacára is, rengeteg a könyvvásárló.

A kiadók leleményessége és kitanulmányozott reklám módja, amivel új könyveket lánsszörnek, külön lapra tartozik. De hogy a könyvkereskedők milyen lelkesen és invencióval mutatnak be egy új művet, az nem csak merkantil, de művészi érzékről is tanuskodik.

Erről a legjobban meggyőződhetett az, aki e héten végignézte a legelőkelőbb könyvesboltok kirakatát. Szinte mindegyik, művészi elrendezett kirakatot tisztán egy könyvnek tartott fel. A könyv címe „Bourdelle arca”. A franciák egyik legnagyobb modern szobrászáról szóló a könyv, írója Keméri Sándor, aki nem más, mint a magyar Bölöni Györgyné. Ő az, aki a francia irodalomban egy csapásra híres lett „Sétáim Anatole France”-al című művével. Mint a nagy francia író éveken át volt titkárja, valóban hivatva volt a France-ról szóló emlékeket ily módon megőrizni.

Keméri Sándor nagy könyvsikere, megfigyeléseinek kitűnő módja és írásbeli készségének ragyogó biztonsága készítették őt arra, hogy a tavaly elhalt híres szobrászról, Bourdelle-ról szóló emlékeit is közölje.

Igy jelent meg ez a könyv, Armand Colin gondos illusztrációival gazdagon díszített szép kiadásában. Művészkönyvekben, irodalmi embereknek és bibliofilnek sorában, a művészettörténelmi irodalom nagy eseménye volt ez a könyv.

A könyv feltűnése egybe esik, Bourdelle műveiről a Tuileriákban rendezett nagy kiállítással és így a könyv elolvasása szintetikus kiegészítőül szolgál azoknak, akik a mester művészetét behatóan akarják tanulmányozni.

Ez nem biografikus elmondása Bourdelle életének. Ez több annál. A könyvben életre kapnak a nagy mester magasztos gondolatait, oly módon, mint ahogy azokat tanítványai — mint egy XX-ik századba transzponált régi görög vagy humanista tanító — ismertette. Szavain keresztül, a modern művészet sok problémája nyer különös és érthetően tiszta képet.

A meleg élettelenség, mely a könyven keresztül sugárzik, adja meg Keméri Sándor könyvének, — kulturális adatgyűjtés szempontján felül — valóban nagy értékét.

Igy jelent ez kétszeres és megérdemelt sikert az írónak, akinek könyvével vannak telve e héten a párisi könyvüzletek kirakatai. De nem rideg glóriába rakott kötetek vannak az üveglátókák mögött, hanem valami finom hangulat nemese-dik a közönséges reklámon felül. Bourdelle fotográfiája és a mester néhány apró szoborcskája között, mindenütt Bölöni szép szomorú nézésű finom arca tekint le.

Páris a tradíció városa is. Így eleve-niti fel sok könyvtár, a régi irodalmi szalonok halvány viaszfényében: az írónak az olvasóval való találkozás lehetősége. Így hozták divatba, hogy egy-egy új könyv megjelenésekor, az író dedikálja a vásárlót művet. A „Tout-Páris” művészi és intellektuális világ, ismeri nagy írók és könyvtárak rajongók, adtak így találkozókat egymásnak, mikor Keméri Sándor a könyvet signálta. Az intim hangulatu, szoba nagyságú üzletben, melyet egy nagy kulturális asszony Madame Girardot vezet, Keméri Sándor rengeteg barátja és tisztelője alig jutott a közelébe. Ő pedig, Bourdelle övének oldalán, egy íróasztal előtt ülve, irt, irt... és egy mellette levő vázából kihajló mimozá ágsimogatólaga borult fölé. Illett hozzá.

Mándy Ilona

A boxbainok házassodik

(Egészen modern novella).

Tagadhatatlan, már regóta gyengélkedett és az utóbi időben egyenesen megdőböntő tüneteket mutatott magán: az elmulás kézzel nagyon is fogható szimptomái.

Most is, megnyomkodta a gyomrát, hűm-mögött. Aztán profilban odaállt földigérő tükre elé, mellét teljesíto levegővel, végig-nézte természet a tükörben, ahogy ott állott „ki a mell be a has”, jobbradobott fejjel, minha a tükör felől közeledne a kegyelmes Ur enyhe deliriumával és a teljes dezérkaral, hogy elvonuljon az arconál előtt, mint hajdan fenn a Szán környékén esős, füst-szaga galiciát alkotók.

De hiába volt minden erőlködése: felső-teste mellső vonalának alsó- és felsőrészt nem tudta megnyugtató harmóniába hozni, az alsóréssz diszonánsan, minden esztétikai szabályra fittyhánysa, bosszantó jónállítással gömbölyödött ki.

Hasba dállasodom — gondolta keserű öngunnyal, aztán egy nagy sóhajjal kiengedte melléből a levegőt, szemöldökét felhúzta, legyintett és ismétellen elhalasztotta, hogy ezután csak valami száraz sültet eszik kom-pót nélkül, kevés krupival.

Egy pillanatig holmi védgimnasztikára is gondolt, de amikor látta magát guggoló hely-zetben, csipőre szorított kezekkel, elhatáro-zta, hogy inkább a krupiról is lemond.

Leadotta magát egy fotólyba s miből a földön igazán nem volt más dolga, elgondolko-zott a nőkről: kezdte az osztálytársaké szobalányától egészen Belláig, egy sör-gyáros leányáig, — akivel a nyáron ismerkedett meg egy külföldi fürdőhelyen, — aki szőke volt és lehiggadt és akit kicsikíjta, hogy meg nem kért. Talán, ha szerette volna a sört... Mégis váratlanul elutazott, persze akkor még nem szorította úgy az az átkozott mellény.

Eközben keresztbenetett lába, a feszítő erő folytán lassan kezdett lecsuszni a másik-ról s átszánkózva a térde halmán, lábfeje hálk suppanással hullott a szőnyegre.

Mi ez? riadt föl és dühösen megint átdob-ta egyik lábát a másikra. Könnyedén, ele-gánsan próbálta tartani: „tévedés volt Asz-szonyom, elgondolkoztam, persze, hogy elgon-dolkoztam ez az egész” — mormogta, de lá-ba nem sokára az erőltetett tartástól remeg-ni kezdett. Nem bírta azokat tartani, mert nem engedte az, amire csak ilyen formában mert rágondolni: a melle folytatása — lefelé.

Mégis később bölintott és azt mondta: a hasam. Aztán megegyeszer mondta és össze-borzadt.

Nem csoda. Kétségbeesése indokolt, logikus, magától-értelődő volt.

Egzisztenciájára mért a sors végtelen csapást. A sors, vagy a kioldasztó mirigyek.

Mit csináljon ő most? Feleslegessé vált. Ő csak egy szegény iparkodó Don Juan volt, most pedig. Végeredményben az volt neki a karcusága, a hanyagul keresztbe-dobott lá-bai, a jólbevezetett hódító megjelenése, ami egy írónak a jobbkez, pénzbeszedőnek a szeme, vagy politikusnak az agya. Még több. Mert egy politikus például pénzt szedhet be — balkézrel is.

Hítsen a fene egye meg, ő most beallhat-ta, neki munka volt a szerelem, de mit csináljon, ha nem tud anélkül élni, ha abban találta meg élete célját és értelmét.

A körülményekhez képest elegánsan mor-szolt szét egy könyvecskét.

Vége — mormogta — de mivel természet-ből kifolyólag erősen optimistikus lélek volt, gyorsan hozzátette: talán. Így jó: ta-lán vége. Lehet ez csak egy kis idegnyar-nála. Kifáradt. Rémeket lát. Mit lehet tudni, esetleg csak valami nagyobbajta daganat van a gyomrában, amit operatív úton el lehet tá-voltítani. Ez a gondolatla megnyugtatta, mert mondand erősen optimistikus lélek volt. Majdnem olyan optimista volt, mint a föld.

Különbem is mit esik kétségbe? Majd me-glátja, nyomban meg is fog győződni külön-bejárati lényének parázsáról. Ylang-Ylang-illatú megjelenésének ellenállhatatlanságáról, mindent elsőpró lendületéről.

Rácsapott a fotóly karjára és felugrott: nyomban, egy pillanatot sem képe, meg is fogja próbálni. De az Isten legyen irgalmas annak a nőnek. Ő, nem a régi nőknél fog kísérletet tenni. Nem. Azok, még lényének pa-rázsa alatt — hogy úgy mondjam — nyög-nek. Azokat még fűti a múlt, azokat elfogult-tá teszik az emlékek.

Hanem kioldaszt egy ismeretlent. Egy gy-a-nulánt Valakit, akinek sürgős dolga van. Akik az élet előrekörbácsol, aki nem ér rá, de előtte megtorpan és fejét szeliden és meg-adón fogja ráhajítani az ő domboru izé... mellére, mellére.

Egy fiatal, akit nem lehet a szavak arany-füstiénel elszédíteni, mert az, az őstöne után indul — mely nem lát, nem hall, — aki nem néz másra, csak azokra a tulajdon-ságokra, melyek valakit Don Juanná pre-desztinálnak.

Mégis legjobban szeretett volna egy hideg, szép orosz emigráns-arisztokrata lányt látni lábai előtt (nagyon szerette az oroszárnyu filmeket) maximum tízenyolc évvel, kevés elméleti tudással ugu gondolta, nem volna baj ha egy pár nyelvet beszélne is, esetleg gitározna és időnként követelgetné az orosz trónt.

Igy gondolta, mert mondand optimista volt, majdnem olyan optimista, mint az az anyag, meliből póteltünk.

Lázasan áltózni kezdett. Felhánysta az egész ruhátartat. Babonából mind azokat a ruha-cikkelt pálasztotta, melyekhez valami érde-mesebb hódítás fűződött. Mert ha általában a nőkre nem is, de a hadarabjaira emléke-zett.

„Ebben a cipőben ment kétszáz métert egy affás felesége után, aztán a nő ment utána körül 8—10 ezer ki” — élt.

„Ebben a nadrágnak szaktított egy opera-énekesnővel, mert nem akarta otthagyni a színpadot, hogy esztétiként neki Serlok Hol-meszeket olvasson fel. Háromig számolt és

akkor szakított. A szakítás nyomait aztán bestoppoltatta.

„E mellényen herodai el a kis Matild, herodása lilomhullás volt satöbbi.

De hát ki tudná mindezt elsorolni?!

Vége készen lett a toalettéjével. Még egy-szer végiginspekciózta magát a tükörben. Karjait egy párszor felemelte, zsebrendő-jét kijebb húzta. Szemöldökéin végigfuttatja ujjait, kiválasztotta egyik aranyárga botját, cipője orrát beletörölte a szelontakaroba, rá-gyújtott és leindult a korzóra.

Az uccákon hullámozott a nép. A koratara-szi nap meleg sugarával kicsalogatott min-denkit, a hosszú tél után.

Lassan lépegetett tova. Sze megett a nő-ke. Nem igen volt kísértésre érvames kölg. Egy pillanatig egy pöröses hajú nevelőnő merleget, de észbe jutott a végtelen orosz steppe és elpillantott a nő felett. Egy kicsit bosszantotta, hogy az ő és a nevelőnő pillan-tása az ő feje felett kereszteltek egymást, de ezt csak a nő izlésbeli eltévelyedésének tú-lajdonította, t. i. a feje feletti ablakból éppen akkor hajolt ki egy szőke emebresőkevény, egy tarsó.

Elé a sarokra. Ott szénézett. Valami dívatfüzet kirakattát egy magas karcu lány nézegette. Észrevehetően nem a kirakatért, hanem, hogy valamivel eljék az idő. Néha rá-rápillantott karkötő órájára, ilyenkor bosszusan futottak ékalakba szemöldökjei. A lány biztos, hogy magas volt, szőke volt, szép volt, hideg volt és fiatal volt. Nem biztos, hogy orosz volt-e, emigráns volt-e, tudott-e gitározni stb., de mindegy.

Pillantása feljutott a lány ingerlő fiatal természetén, megakadt a kalapja alól kikukuc-skáló zöldes arany haján és szürke szeméin.

Valami olyan sültogott: Isen veled Ta-jana, és kétségkívül dobogó szívvel lépett a kirakathoz a lány mellé.

Megkezdte a manővert. Botját csipőjéhez támasztotta — ez volt nála az „en garde” és igyekezett elkapni a lány egy pillantását.

TOMCSA
SÁNDOR:

Don Juan halála

Willy Strong az „ökölövás világbajnoka” címet viselte.

Képzeltének el egy szőke óriást a legke-ményebb izmokkal és a legpuhább szívvel... Ilyen volt ő!

Willy Strong azonban nem volt megeléged-e vele folyásával. Mr. Monkey, a mened-zsere, úgy ügvelt a kondíciójára, hogy fel-dulta egész nyugalmát. Ha Willy netán egy Chesterfieldre gyújtott, a cigarettá egész biztos a menedzser agyarái közl pözegte be földi pályajutását. A szerelemről pedig any-nyira óltta, hogy az egyenesen türethetlén volt. Willy lassankint el is fásult. Néma meg-adással és melancholiával viselte a világbaj-noki címet.

En mondom magának Willy — szolt ilyenkor Mr. Monkey — ha rám hallgat, nem bán-jak meg! Tudja, hogy milyen fontos egy box-bajnoknak a jó kondíció? Mint a gyereme-keknek a csokamájolaj, mint a nőknek a pletyka...

Egy tikkasztó júliusi délután, eljött azon-ban a fordulat, ami egyetlen jónevelésű no-vellából sem hiányozhat!

Az aszfalt úgy olvadozott, mint a szerelme-sek májusban.

A gyógyszereszek csak pagontételekben árulták a chinint. Az uccai fagyaltárusok egyik napról a másikra, villákat pásárolt.

A Fifth Avenue legelőkelőbb pontjain.

Egyszóval — örült meleg volt.

Willy kihasználta a pillanatot, mikor a délutáni napugarak elszibbasztották a me-nedzser apró szemét és lábujjhegyen meglő-gott.

A subwayre felugrani, kirobogni a Coney Island-i strandra, dreszt öltöni és a langyos hullámokba ugrani — nem egy pillanat mű-be volt, de mégis lebonyolódott.

Közel a parthoz — egy karcu szőke lány — paskolta ütemesen a vizet.

Most jön egy hirtelen vihar — gondolták Onök — Willy mint megmentő lép fel, a hőlg pedig aléltása teljes tudatában, a domboru mellkasra borul.

Vihar ugyan támadt. Willy úgy érezte, hogy a vére fejébe tolu. Ha gallér lett volna rajta, egészen biztos szorította volna.

Egy pillanatban gyenge ütést érzett fején. Ne higgyék, hogy egy ér pattant meg benne. A nagy strandlabda ütődött csak a fejé-hez, ami a lány játékos kezéből csuszott ki...

Visszaölte és bemutatkozott egyúttal.

Nem említette, hogy boxbajnok. Nem tar-totta fontosnak! A nevet is csak úgy elnyeg-te, hátha ismerősen hangzik?

Kedélyes beszélgetésbe kezdtek.

A lánynak Daisy Sweet volt a neve. Ez a név ragyogott azon a cégtáblán is, amely mögött Daisy virágokat árult.

Willy egész hazáig kísért. A lány a mamá-jával ugyanabban a házban lakott, ahol az üzlet volt.

So long, Daisy — köszönt el a fiatalember — mikor láthatom?

Holnap este hétkor, itt — szolt vissza a lány a lépcsőkről — You are a lovely fellow, Willy!

Ha valamelyik alföldi menyecske ennek az angol mondatnak megfelelő akarna monda-ni, ennyit szólna: Igenyösen, derik leginy vagy te Esbány!

Dehát Daisy meg Julcsa sokban külön-böznek egymástól, mint ahogy Willy és Es-bány.

A nedzser egy nap rájött Willy titokza-tos esti sétáinak szőke okára.

Majd megöltötte a gulya.

Mag... — kiabált kiöfrösödbé Willy felé, — maga még egyszer szőgyent hoz a fejemre.

Antineuralgic

R. MANU MUSCEL

azegyesült gyógyszerinfluenza, migren, idegzsák stb. ellen Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (osztályon) van.

Hapnato

gyógyszertárakban és drogériákban.

Csak egyet O, az elég De nem akart sikerülni sehogy sem. Köhögött és rágyújtott. A lány megint karkötő-órájára pillantott, majd le s felnézett az uccán, aztán feléje fordult és rápillantott. Rá. Pont bele a képibe. És azt mondta:

— Bácsi kérem, tessék megmondani hány óra?

Ezt mondta.

Pont bele a képibe.

Először maga köré pillantott, hogy kihez van intézve a kérdés, de hátmögött csak egy reménytelen joojü dívatúru üzlet állott. Kétségtelen, hogy hozzáintézte e „gyer-meklányka” kérdést.

Remegő kézzel húzta ki az óráját, de ná-laszolni nem tudott, mert a „gyermeklány-ka” — csakhogy jössz már te csunya kiállítás-sal belekrott egy fiatalemberbe.

Aztán eltűntek.

Nem gondolt arra, hogy testvérek voltak, ennyire optimista ő sem volt.

Haldoklott.

Hazament és megírta a gyászjelentését.

És feladta a Bella címére.

Posta fordultával megjött a válasz.

Tegnap temették.

Mint férj egész jól nézett ki.

INCONNUE.

Ez a hála, amiért úgy bánok magával, mint ha a fiam volna! Udoarol, mi? Hol van akkor a tiszta fej? Hol? Az első meniben knockoutolták legközelebb!!!!

Willy hatgatott!

Ne féljen — dült a szavak vízesése a me-nedzserből — ezután gondom lesz rá, hogy el ne lőgjon! Ha társalogni akar, — szolt o-s-lamivel enyhébben — itt vagyok én!

Mit szaporítsuk a szót? Willyt a menedzser a közeli mérközésig még a másik szobá-ba sem engedte.

A boxbajnok elcsüggedve bandukolt a mér-közés színhelye felé.

Hirtelen, mintha színpadi sültyszó segí-ségével bukkant volna fel, Daisy termelt sze-mei előtt.

Daisy! kiáltott fel a fiatalember.

Hallgass! — torkolta le a lány — egy szó se!

Szégyeld magad!!!

De Daisy...!

Mondtam hall, hogy ne beszélj! Akkor a nyugodtan málgathatál volna mikor szere-mel pallottál!

A boxbajnok levegő uán kapkodott.

Egy boxbajnok ne legyen szerelmes! Mú-gondolsz, nem tudom, hogy az vagy? Hát az is maradtál! — szolt pilyerege.

De edes...! próbálta a helyzetet enyhíteni Willy és átollelte...

Hozzám ne nyulj! — kiáltott a lány.

Willy siketséget színel.

A lány egy erőlyes rántással kizabadította magát karjaiból és kis ökle egyetlen elő-reldülésével knockoutolta.

A boxbajnok ottmaradt a porondon.

Daisy mentőkért telefonált egy közeli tra-fikból.

Azutan hazament.

Mikor Mr. Monkey, — aki csak később tudt el otthonról, — a boxmecs színhelyére ért, kiejtette szájából szokott délutáni szo-parját.

Megmondtam, hogy knockoutolták! — kiáltott fel megrázó tragikummal és Willy mellé hanyaltott.

A boxbajnok másnap, bár annyira be volt dagadva a szája, hogy beszélni sem tudott, megkérte a Daisy kezét.

Most már mindig mellettem leszel edes — szolt a lány — nem való az boxbajnoknak, akit még egy győzőse nő is leüt!

Amor pedig (vetlék-e észre, önök, hogy ha sonlt ez a pufók gyerek a Hotel Ritz lif-bouához?) nem nevetett!

Mégcsak nem is mosolygott!

Röhögött!!!!

SZÉKREKEDÉSNEI

a CHATEAU GUYON-i természetes sókból készült

MIRATON PASZTILLÁK

lajdalom nélkül könnyűbbé teszi meg a belső működését.

Romániai vezérképviselet:

I. DILLAN, București, Str. Pila Moșu 4.

Flitek

Töröm a fejemet

A hajdan énekesnek,
Órmére - nemesnek.
„Koboz” volt! mindig kezén,
Ugy kísérté dalát szépen!

Száll az idő ma más készűl
Saljapinnak osztályrészlül...

Sokat tündökök okain,
S elbódít, mint a kokain,
Hogy a szovjet földjét mér!
S ezt „koboz”-szóval kísérel!

INCONNUÉ

— Sulyosan elítélték a sikasztó sáromberki postamestert. Marosvásárhelyről jelentik: Ma tárgyalta a törvényszék Vajda Ferenc sáromberki postamester ügyét, akit néhány hónappal ezelőtt sikasztás miatt tartóztatott le az ügyészség. A mai főtárgyaláson beigazolást nyert, hogy a megtevélyedett postamester 490 ezer lejti sikasztott el a rábírt monopol-cikkek árából. A vádlott beismerte bűnét és nehéz anyagi helyzetével, nyomorúságos fizetésével megegyezőzt, majd hangoztatta, hogy visszafizeti az összeget. A bíróság ennek ellenére két évi fogházra és politikai jogainak három évi felfüggesztésére ítélte a hűlen postamestert, aki a verdikt ellen fellebbezést jelentett be.

— Caruso fia énekes lesz. Londonból jelentik: Ifjabb Enrico Caruso, a híres tenorista fia, Los Angelesben énektanulmányokat folytat Mestere, Adolfo de la Huerta, a kiváló énektanár, aki egy ideig Mexikó ideiglenes elnöke volt, nagy jó-át jóslat növekedékének, akik pompás hanganyagát híres atyjának orgánához hasonlítja. Az ifju, aki arca és természete nézve is feltűnően hasonlít atyjához, a nagy tenorista fényképe előtt naponta több óráig gyakorol. Eddig még csak tíz leckét vett, de mestere reméli, hogy hat hónap múlva feléphet egy hangversenyen és egy év múlva a Bajazzók egy kisebb tenorszerepében. Az ifju Caruso többek között ezt szokta mondani: „Boldogult apám mindig arról beszélt nekem, hogy a temetők tele vannak olyan tenoristákkal, akik hasztalanul próbálták Othellót énekelni. Az a leghöbbség vágyam, hogy ezt a különös nehéz szerepet én énekeljem a legjobban. Tudom, hogy boldogult atyám erre különösen büszke lenne.”

— Félmillió lejes pénztári hiány a Temesvári-gyárvárosi állomás. Temesvárról jelentik: Kedden délután váratlanul rovacsoló bizottság jelent meg a Temesvári-gyárvárosi állomás forgalmi irodájában és a pénztári naplókat átvizsgálta. A rovacsolás eredményeképpen kiderült, hogy a pénztárban 560.000 lej hiány mutatkozik. Horescu János állomásfőnök a rovacsoló bizottság előtt nem tudott számot adni a hiány okairól, azonban azt hangsúlyozta, hogy visszafizetéseket nem követelt el. A rovacsoló bizottság jelentése alapján a temesvári Cfr. üzletvezetőség bünyvadi feljelentést adott be Horescu főnök ellen, akit Nicolau vizsgálóbíró rendeletére a rendőrség már elő is állított az ügyészségen.

Werner Sombari egyetemi tanár brassói előadásához. Tegnap a bécsi Ravag rádió közvetítette a híres tudós előadását, amelyet nálunk is jól meg lehetett érteni. Az előadás, sajnos, a jelenkor kapitalisztikus rendszerének a bukásával végződött. A tudós brassói tisztelőinek azonban alkalma lesz további véleményét is meghallgatni, gazdasági életünk ezutáni fejlődési lehetőségeiről amelyeket Sombari március 12-iki, brassói előadása alkalmával bővebben kifejt. (A jegyelővétel már megkezdődött a Zeitschriftenzentralénál.)

— Lopás miatt tartóztatott egy brassói rendőrtisztviselőt. Precup dr. ügyvéd feljelentése az ügyészség ma tartóztatott Aurelescu Elena ápolónőt, aki régebben dr. Campianu sebész orvosnál ujjában pedig a kiváló opeartör apósánál. Tőneanunál állott szolgálatban s előbbiől összesen 85. utóbbiól pedig 80 ezer lejti lopkodott el. Kisebb-nagyobb tételekben Aurelescu Elena többek között udvaroltatott magának Cristoloveanu rendőrtisztviselővel is, aki állítólag kijelentette, hogy bajlandó feleségül venni, ha egy kis pénze is lesz. A nő erre mindent elkövetett, hogy hozományt gyűjtsön magának, nemrégiben pedig még azt a hírt is elterjesztette, hogy a bécsi osztály sorjájékon egy millió lejti nyert. Az ügyészség most a rendőrtisztviselő személyére is kiterjeszti a vizsgálatot, hogy nem tudott-e Aurelescu Elena üzemeiről és lopásairól?

— A kemény télutó halottja. Szekesbőrvárról jelentik: A legutóbbi nagy hóviharak alkalmával nyomtalanul eltűnt a Seregélyes község határában levő uradalom Láng József nevű 20 éves kovácssegédje. Láng a késő éjjeli órákig mulatott a községi vendéglőben s akkor indult haza, amikor a hóvihar a legjobban dühöngött. Miután reggel nem állott munkába, az uradalom emberei keresésére indultak, nem tudták megtalálni s feladták a kutatást. Most, hogy a hó olvadóban van, egy kóró-kazal tövében végre rábukkaniak Láng holttestére. A kovács segéd ittas állapotban nem bírt megküzdeni a hóviharral s a kazal tövébe menekült, ahol elaludt és megfagyott.

— Záróra razzia Brassóban. A munkaügyi inspektorátus tegnap este zárórarázzát tartott. Tizenhét különböző üzletet, főleg borbélyhelyet találtak nyitva a zárórán túl. A munkaügyi inspektorátus, a felvett jegyzőkönyv alapján, a tulajdonosok ellen megindítja az eljárást. Más hiba itt már nincs, csak az, hogy néhány üzlet egy-két perccel tovább nyitva maradt?

— Grozavescu jögerősen perverzített lett megölt férje örököseivel szemben. Bécsből jelentik: Három éve húzódik már az a per, amelyet Grozavescu Nelly asszony indított férje hagyatéká ellen, miután lelőtte a híres énekest a bécsi esküdtbírósg pedig felmentette. Grozavescu férje hagyatékából hétézer márkát és tizenegyezer ötven shillinget követelt azon a címen, hogy ezeket az összegeket annakidején kölcsön adta neki adósságai törlesztésére. A gyilkos asszonynak ezt a kérését most a legfelsőbb osztrák bíróság is elutasította azzal az indoklással, hogy a feleség köteles férjének mindennemű támogatására s következképpen a neki adott összegek nem tekinthetők kölcsönnek. Ez az ítélet jögerős s így egyszerűen mindenkorra véget vetett a csunya pernek, amely sok megbotránkozást okozott.

— Gvomor-, bél- és angyeserebetegségeknek a természetes Ferenc József keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József viz különösen illő életmódnál igen hasznos gvmor- és bél-tisztító szer. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— Curtius visszautazott Berlinbe. Bécsből jelentik: Curtius dr. birodalmi német külügyminiszter tegnap este fél 7 órakor kíséretével elhagyta az osztrák fővárost és visszautazott Berlinbe. A német külpolitika irányítóját a pályaudvaron Schober alkancellár és az osztrák külügyminiszterium más vezető-tisztviselői, valamint számos diplomata huczattatta el. Távoztá előtti Curtius újból nyilatkozott a sajtónak s örömet fejezte ki három napi tárgyalásainak eredménye fölött. Sikerkült — mondotta — az eddiginél még szorosabbá tenni Ausztria és Németország gazdasági és politikai téren való együttműködését.

— Előadás a munkanélküliségről. A Magyar Párt Brassói Tagozata március hó 7-én, szombaton este 8 órakor tartja a római katolikus iskola volt rajztermében vitaestélyét a munkanélküliség problémáiról. Az előadói tisztet Debrezzy Béla dr. tölti be. Az elnökség felkéri a párt tagjait, hogy az estélyen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— Először játszott házardjátékot és hatvan-ezer fontot nyert egy ültében. Londonból jelentik: Lawrence Wright ismert zeneműködő a Riv'érán baccaraton egy éjszaka leforgása alatt 60 ezer fontot nyert. Szerencsét annak tulajdonítja, hogy életében először játszott házardjátékot. Wright szerencsés éjszakáján volt két olyan órája, hogy egyetlen tétet sem veszített.

— A pazartó lord. Lord Birkenhead, volt lordkancellár és indiai államtitkár, halála után kiderült, hogy semmi vagyon nem maradt utána, sőt örököseinek, fiának és két lányának, nagyobb adósságokat kell kifizetniük. A lord gyermekei emiatt kénytelenek voltak apjuk tízezer kötetes könyvtárát árverésre bocsátani. — Winston Churchill most gyűjtést rendezett Birkenhead gyermekei számára, ami ötvenezer fontot eredményezett.

— Tilden győzelemszériája Kozeluh felett. A cseh professzionista világabajnoknak sehoggy sem kedvez a szerencse Tilden elleni küzdelmében. Kilencedik összecsapásukból is Tilden került ki győztesként 4:6, 2:6, 6:2, 6:4 szettarányban. Tizennégyezer néző volt jelen, míg a bevétel harminchétezer dollárt tett ki.

— Szovjet-aranyzállitmány Németországnak. Rigából jelentik: Tegnap haladt át különvonaton a rigai pályaudvaron a legújabb szovjetorosz aranyzállitmány a berlini Reichsbank számára. Fb-ben az évben ez már az ötödik aranyküldemény devizavásárlás céljára. A öt szállitmány összesen huszonkilenc tonna aranyat tartalmazott.

— Eljegyzés. Nemes Melánka (Sepsiszentgyörgy) és Poltzer János (Marosvásárhely) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Ha hashajtóra van szüksége, vegyen be este 2 szem piciny Artin dragéet, reggelre enyhe, biztos széke lesz.

— Szél lengeti az amerikai felhőkarcolókat. Londonból jelentik: Az amerikai Építész Szövetség newyorki értekezletén több előadó hangoztatta, hogy 1200 láb magas épületek a közeljövőben mindennapi jelenségek lesznek, a műszaki nehézségeket már rég legyőzték, a közlekedési problémát pedig megoldotta az úgynevezett kettős lift, tudniillik, két liftkocsi egy liftaknában, az egyik express, a másik minden emeleten megáll, de csak korlátozott magasságig. Az új felhőkarcolók acélváza oly rugós lesz, hogy erősebb szélben kissé lengeni fog. Így például a newyorki Empire State Building homlokzatára erősebb szél 4.300.000 font nyomást fog gyakorolni, melynek hatása alatt az épület négy másodpercig tartó lengéseket végez.

— Feleslegessé vált Bukarestben az időöltés és pénzparálás. Bármilyen természetű ügyet lelkiismeretesen sítetéz a „Fórum”, magyar jogvédő iroda. Válaszbélyeg ellenében ingyenes jogi tanácsokat ad. Incassót (dubiozókat is) vállal. Olcsó kölcsönt folyósít. Hiteles fordításokat és gépirási munkákat vállal, bármilyen nyelven. Címe: „Fórum”, Str. Brâncoveanu 10.

— Kösznetnyilvánítás. Ezuttal mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejtetetlen jó anyánk, özv. Tüzes Józsefné temetésén résztvettek. Gyászoló gyermekei.

— Helyesbítés! Az 50. számú, március hó 2-áról kelt lapunkban közölt palack-órarak csak az utcára való eladásnál értendők.

— Dr. Papp Béla, a budapesti új Szt. János kórház volt orvosa, rendel szülészeti belgyógyászati és gyermek-betegeknek délelőtti 8—fél 10-ig és délután 3—8-ig, Bukarestben, a Bul. Schitu Magureanu 43. sz.

— Heidelbergi diákkim. (Bemutató a Modern-ben.) A heidelbergi diákkimlet újabb variációját kétségtelenül csak Willy Forst kedvéért készítette el az UFA. Ez a kedves filmbonviván rokon-szenven is és annyi újabb téma és rendezkeret is van, amelyben foglalkoztatni lehetne! A heidelbergi diákkimlet — nagyon lejátszott lemez — és atmoszférája is meglehetősen kint van már az időből. A darabban így is vannak igen jó részletek és kedves a női főszereplő is, Betty Bird.

Székrekedést,
aranyeret, vesebajt, májbetegségeket, rheumát gyorsan és könnyen, anélkül, hogy a szervezetednek ártson, természetes gyógyómmal gyógyít az
UNIVERSAL-TEA
Dobozonként 95 lej, gyóyszertárakban és drogeriákban. Labor. „Malaria” Bukarest, Piața G. Cantacuzino 3.

Ezek a pengék segítik ki Ön!
ROTBART MOND EXTRA
Vezérképviselő: C. DUISBERG
București 1, str. Carol 1

Szemüvegeket
legjobb és legfinomabbüvegekkel készít és raktáron tart
Illyés Károly
BRASSÓ, KAPU-UTCA 40.

— A Csukamájolai minden tulajdonságával rendelkezik!
— Ize olyan, mint a legfinomabb xeresi bor!
ELIXIR PANGADUINE,

legfinomabb tokhai májlikvorból készült és rendelkezik a csukamájolai minden hatékony tulajdonságával, csak hogy négyezer olyan erős.
Ajándék! Elegendő, ha a Georges Verglas cégnek, Bukarest, Str. Precupeti Vechi No. 1. beküldi ezt a hirdetést a B. L.-ból, rendszeres felülbélyegzett bori étkben és olvashatóan közli nevét és pontos címét ha azt akarja, hogy diátalanul egy próbaküldemény Elixir Pangadui-net kapjon.

Ezt a szabadalmazott **vasalódeszkalétrát** minden praktikus háziasszonynak be kell szereznie háztartása részére.
A fehérnemű vasalás, ablaktisztítás, függönygondozás és szekrényleporolás végre megtalálta megoldását
Tekinise meg gazdagon felszerelt **gyermek-kocsi-raktárunkat**
Ne letejtse el megtekinteni Gromo-ém-faltburkoló lemez választékunkat, kirakatok, konyhák, klozettek, fürdő- és előszobák falainak bevonásához.
THOMAS, SCHEESER & GALTZ, Brassó

Reggeli és uzsonna Ovomaltine nélkül nem lehet teljes.

— Veszedelemes nacionalista összeesküvést leplezték le orosz-Ukrajnában. Varsóból táviratozzák: Charcovi jelentés szerint messzeágazó ukrán nacionalista összeesküvést leplezték le, amelynek célja a katonaság forradalmasítása és a katonai diktatura kikiáltása volt. Az összeesküvést Keletgaliciából jött ukrán tisztok és politikusok szervezték meg. — Eddig száznál több letartóztatás történt. Hir szerint az összeesküvéssel kapcsolatban Blücher tábornokot, a távolkeleti szovjethadsereg főparancsnokát is őrizetbe vették, mert állítólag azt az ígéretet tette az összeesküvőknek, hogy segítségükre lesz.

— Szlovenszkoói portré Benesről. Prágából jelentik: Pergler Károly dr. volt tokiói követ, állampolgársága és képviselő mandátumától való megfosztása után a Poledni Listben cikket írt ezen a címen: „Kicsoda tulajdonképpen Benes?” A cikkben részletesen ismerteti Benes politikai eszközeit és az állandó aknamunkára való hajlamát. Tokiói követ korábban Benes tolvajokat osztott be hozzá diplomáciai szolgálataira. Ezek egyike, Novák Antal, utközből kilopta a reábirozott pénzeslevelekből a pénzt. A másik valami Reichmann nevű egyén volt, akit Benes titkárnak osztott be melléje, s a kiról kiderült, hogy a Pravo Lidunál különböző büncselekményeket követett el. Pergler végül meddőnek jelenti ki a Benessel való további vitát s ígéri, hogy rövidesen közzéteszi a kiküldetésére vonatkozó összes okmányokat, valamint azokat is, amelyekben lemondott a cseh-szlovákiai tanács tokiói képviselőségéről is, mert mint becsületes ember nem fogadhatott el olyan pénzeket, amelyek Benes külügyminisztertől származtak.

— Jugoszlávia is népszámlálást tart. Belgrádból jelentik: A miniszterelnökség és a belügyminisztérium közösen elhatározta, hogy megejtí a régóta szükséges népszámlálást. Az időpontot március 29-én állapították meg.

— Weismüller, az uszófenomén, beuszott a házasság révén. Miami-ból jelentik: Weismüller, a világ legjobb uszója, a miami előkelő közönség őszinte meglepetésére váratlanul megtartotta esküvőjét. A nő, aki az uszófenomén törvényes hitvese lett, Bobby Arnstnak hívják és foglalkozása táncosnő Newyorkban.

— Megrendítő emberi tragédia néhány sorban. Budapestről jelentik: Jasper Julia 28 éves eselődleány félévvel ezelőtt fiút szült. A gyerek apja nem vállalta a szerelem következményeit s elhagyta a szerencsétlen megejtett leányt. Jasper Juliát csütörtökön kitétték a kórházból. Pénztelenül, jóbarát és pártfogó nélkül bolygott az utcán beteg gyermekével a karján. De munkát seholyse kapott. Este elbújt Petneházy-utcai lakásán. A gyermeket lefektette, aztán sokáig imádkozott. Végül elővette revolverét, amit nem tudni honnan szerzett, s egyik kezében az imakönyvvel, átlötte a gyermek szívét. Aztán szájába fogta a revolver csövét s újra tüzelt. Reggel kapták meg őket hárman: az anyát, a gyermeket és az imakönyvet.

Zsufolt vonaton, villamoson üdit és fertőtlenít az Anacot pasztilla. Egy fiola ára 37 lej.

— Száz napig csak vizen élt egy koplaló nő. A Cese Times című dél-afrikai lap jelenti, hogy egy Mrs. A. J. Walker nevű nő Salisburyban (Délrhodesia) koplalókura során száz napig kizárólag vízből élt. A koplalás következtében testsúlyából 56 fontot veszített, de állandóan erősebb és egészségesebbnek érezte magát s ő főzött családja számára anélkül, hogy az ételt legkevésbé is megkivánta volna. Kijelentette, hogy a koplalással a táplálkozás hatását akarta el-lensúlyozni.

— Schneider Józsa grafológusnő külföldi tanulmányutjáról visszatért és lakásán, Brassó, Süttő-utca 4. szám alatt újból vállalt megbízásokat 100 lejért. Válaszbélyeg melléklendő.

— Brassói piaci árak, 1931. március hó 6-án: Élő állatok, kilóra: Export ökrök, élősúly kg.: 18—20, sertés, élősúly kg. 18—22, igás ökrök, drb. 7000—9000, ló, drb. 5000—15.000, ló luxus, drb. 18.000—24.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 350—380, rozs 240—270, árpa, sör 370—390, árpa, takarmány 250—280, zab 320—350, tengeri, szemes 280—300, lencse, nagyszemű 600—700, bab, fehér 650—750, burgonya 160—180 lej. — Takarmányárak nagyban, per 100 kg.: Széna, préselt 200—220, széna, laza 160—180, szalma, laza 60—80, korpa 240—250 lej.

Bukarest centrumában

jól bevezetett pensio. erdélyi konyhával. átlag napi 60 vendéggel. négy kiadott butorozott szobával, azonnal beköltözhető lakással, egyéb elfoglaltság miatt előnyös feltételek mellett, azonnal átadható. Ing. Musco Strada Domnița Anastasia 8. 11930 E

Közgazdasági Lapok

Lerakatokat létesít a „Diósgyőri Vasgyár” Romániában

A bánsági képviselői már le is kötötte

Temesvár, március 6.

A diósgyőri magyar állami vasgyár, amely eddig csak megrendelésre dolgozott a romániai piacon, önálló lerakat felállítását tervezi Romániában. A temesvári és bányai képviselőket a gyár már le is kötötte.

Az önálló romániai szervezkedést az tette szükségessé, hogy a vaskartell elégtelen kereskedelem nem mert a rendes üzleti viszonyba lépni a diósgyőrről, mert attól tar-

tott, hogy a magyarországi gyár nem tekinthetett állandó piacának Erdélyt, ahonnan bármikor visszavonulhat és így a vevők igen kellemetlen helyzetbe jutnának a vaskartell szemben, ha ismét egyedül maradna a piacon.

A romániai lerakat felállításával ez az aggodalom meg fog szűnni, viszont a vaskartell előreláthatóan kényszerítve lesz arra, hogy hasonló feltételek mellett szolgálja ki vevőit.

Ma: — döntő nap Marosvásárhelyen

Még 118 és fél millió lej jár a gazdáknak a tavalyi cukorrépaért, de a gyárak nem akarnak fizetni

A cukorkartell nyereszkevése miatt eladósodnak a termelők. Ősszel már csak 90 lej lesz egy mázsa répa ára

Marosvásárhely, március 6.

Nagy érdeklődés előzi meg az erdélyi cukorrépa-termelőknek péntekre ide összehívott gyűlést, amelyen a gazdáknak határozniuk kell arról, hogy milyen további álláspontot helyezkednek a cukorgyárakkal, már hetek óta húzódo tárgyalások tekintetében.

Tudni kell, hogy

a termelők és a cukorgyárak között van egy megállapodás, amely szerint a repákat mindig ugyanazon az évi cukorárak szerint kell megállapítani.

A gyakorlatban ez úgy történik, hogy ősszel, amikor a termelő beszállítja a repát, arra csak előleget kap, tavasszal azután meg-

állapítják, hogy márciustól márciusig hogyan alakult a cukor gyári ára és az így nyert átlagár képezi a termelőkkel való elszámolás alapját. A szerződésben van egy még régen megállapított táblázat, amely pontosan szabályozza, hogy milyen cukorárak mellett mennyi kell, hogy legyen a répa ára. Látszólag tehát nagyon egyszerű annak a megállapítása, hogy az őszi előleg kivül milyen összeg jár még a gazdáknak. De a valóságban

a gyárak mindig találhatnak valamilyen ürügyet arra, hogy ezt a megállapítást ne respektálják.

A mostani tárgyalásoknál például a következőkről van szó:

Be'földnek 21 lej 80 bani, külföldnek 4 lej

Az 1930. márciusa és 1931. márciusa közötti kampányban a cukorgyárak belföldön eladtak 12 ezer vagon cukrot, most januárban külföldre is exportáltak ezer vagonnal.

A belföldi cukor gyári ára, a tíz lejes fogyasztási adó nélkül, 21.80 lej, az export-cukrot különként 4 lejjel dobta piacra a cukorkartell, amely ilyenformán a belföldi cukorért 2 milliórd 616 milliót, az exportált cukorért pedig 40 millió lejt kapott.

Ez összesen 2656 millió lej, amit a szerződés értelmében el kell osztani az eladott kilogrammok számával, vagyis 150 millióval. Az így nyert hánados képezi az elszámolás alapjául szolgáló 20.40 lejes alapárát, amely után a táblázat értelmében a gazdáknak mázsánként 113 lej jár a repáért. Ősszel a termelők erre már kaptak 80 lejt és így még 33 lej járna nekik.

És ez az, amit a cukorgyárak nem akarnak megadni.

A magyarázata ennek nagyon egyszerű. — Romániában a múlt évben a repatermelést 36 ezer holdnyi területen ülték és így a gyáraknak beszállított repamennyiséget is legalább 36 ezer vagonra tehetjük, vagyis 3 millió 600 ezer mázsára. A gazdáknak így még 118 millió 800 ezer lejt kellene kapniok.

Ezért húzzák-halasztják a gyárak a tárgyalásokat, amelyek során kijelentették, hogy a tavalyi repáért csak azt a nyolcvan lejt hajlandók megadni, amit ősszel már ki-

Nem a repát, a cukrot kell kontingentálni!

Még egy fontos pont van, amely körül a tárgyalások még nem vezettek eredményre.

A gyárak arra hivatkoznak, hogy nem tudják a termelt cukrot eladni és így korlátozni akarják a repatermelést.

Ezzel szemben a gazdák azt az álláspontot képviselik, hogy a cukorgyártást kell kontingentálni és nem a repával bevetett területet, amely az utóbbi években amugyis már 25 százalékkal csökkent. A gyárak azért ragaszkodnak a bevetett terület csökkentéséhez, mert különösen

a régi cukorgyárak egyre több zugrúpát termesztenek,

vagyis saját területeken termesztnek repát, a szerződéses viszonyban álló gazdák részére megállapított kontingensen felül. Ez a magyarázata annak, hogy a cukorkartell raktáraiban sok az el nem adott cukor, amelyet azután bármilyen áron igyekeznek exportálni. Tavaly még 10 lejtért adták el az export-cukrot, az idén már csak 4 lejt kaptak érte, ami látszólag a gyárakra hátrányos, de a valóságban ez csak taktika a cukorkartelltól, mert

az exportcukorért elért ár mesterségesen lenyomja azt az alapárát, amely a repaárak elszámolásánál méroadó.

Mert, ha a gyárak az idén nem exportálnak, akkor ez az alapár nem 20.40 lej lesz volna, hanem a 21.80 lejes belföldi gyári ár, aminek magasabb repaárak felelnek meg és így most tavasszal a gazdáknak nem 33 lej járna még, hanem 37—38 lej minden mázsa répa után. Ezért azután a termelők azt kívánják, hogy a cukortermelést kell kontingentálni és az a gyár, amely zugrúpából több cukrot termel, azt csak a saját számlájára tesse, minden rekompensáció nélkül és ne a repatermelők rovására, vagyis az ilyen cukor többetne ár ne jöjjön tekintetbe a repaárak megállapításánál.

A harmadik kérdés, amelyben a marosvásárhelyi gyűlésnek döntenie kell, az új repaárak ügye. Mennyit fog kapni a gazda most ősszel, ha beszállítja a repáját a gyárba? A jelek szerint az új repaárakat mázsánként 90 lejben fogják megállapítani. Most már csak

az a kérdés, hogy ezt az alacsony árat csak két részletben fogják-e megkapni a termelők, vagy pedig egy összegben?

A gazdák természetesen az egészet az átadástól szeretnék megkapni, hogy ne legyenek kénytelenek kölcsönözni folyamadniok az előleg felüli összeg erejéig, amelyet esetleg a jövő tavasszal megint nem fognak teljes egészében megkapni, akárcsak ebben az évben. Mert a cukorkartellől minden kilelik. Most is azt akarja, hogy ősszel csak 70 lejt fizessen a termelőknek és 1932 márciusában 20 lejt, de a gazdák joggal tartanak attól, hogy amikor erről fog kerülni a sor, a gyárak ismét kitalálják valamit az ő megrovídtatásukra.

Ötszáz millió dollár

elcicitje van az Egyesült Államoknak

Washington, március 6.

A szenátus pénzügyi bizottságának elnöke tegnap bejelentette, hogy az Egyesült Államok június harmincadikán vezéző költségvetési évének ötszázmillió deficite van.

Ez az első költségvetési év, amely hiánnyal zárul.

Áruházak egyesülnek az aradi textilesek

Arad, március 6.

Textilkörökben nagy érdeklődéssel kísérik az aradi textilkereskedőknek azt a tervét, hogy kilenc szolvens és kitűnő bonitással rendelkező cég feladja önállóságát és egy nagyarányú áruház létesítésére akar egyesülni. Ehhez hasonló kísérlet már Kolozsváron is volt, de nem járt eredménnyel.

Újból makszimálták a bánsági élelmiszer-árakat

Lugos, március 6.

Krassó- és Szörénymegye területén az ár-megállapító hatóságok az élelmiszerek piaci árát újból maximálták és pedig az alábbiak szerint:

Zsír Krassóban 44, Szörényben 46, sertészsír Krassóban 40, Szörényben 38, marhahús Krassóban 34, Szörényben sültnek való 34, leveshús 33, borjúhús Krassóban 48, Szörényben első osztályú 48, másodosztályú 44, fiatal marha Szörényben sültnek 18, levesnek 16, füstölt sertészsír Szörényben első osztályú 38, másodosztályú 34 lej kilogrammonként.

Liszt és kenyérek: fehér liszt Krassóban 8, Szörényben 6.50, főző liszt Krassóban 6.50, Szörényben 5.50, barna liszt Krassóban 5.50, Szörényben 4.50 lej kilogrammonként. Kenyér Szörényben: luxus kenyér 7, fehér kenyér 5, barna kenyér 4 lej kilogrammonként. A tej literje Krassóban 7, Szörényben 6.50, leföldözve 7 lej

A fenti árakat a bánsági tartományi kormányzósg felülvizsgálata alá vevé az előző évi és a gabonaművek újabb árszámításának tekintetbevételével utasította a bánsági megállapító hatóságokat a legfontosabb élelmiszerek árának megfelelő redukálásra. A tartományi igazgatóság rendelkezése folytán Szörénymegyében a zsír és borjúhús árát 2, a sertés és marhahús árát 1—1, a hához szállított főlős tej árát 1, a leföldözött piaci tej árát pedig 3 lejjel szállította lejjebb az ár-megállapító hatóság.

REGÉNY * IRTA MIKES IMRE *

(23-ik közzététel)

(Minden jog fenntartva.)

Mert tagadhatatlanul ügyesen minis-

Kazsi belülről egy kicsit vonakodik. De csak egy pillanatig. A tizpengős konzerveje nagy. Különben sem sérthet meg őket! — gondolja magában. Behívja a szolgát.

— Te János, kerülj be a Hangyához az udvar felől... Kérj Berki urtól egy csomag Purzicsánt meg egy csomag Hercegovinait.

A gyakornokban van életművészeti hajlandóság. A kétfajta dohányt összekeveri, kicsit beparlumozi, az illatos keveréket betölti a hármasszámú Riz-Abadie hüvelybe és olyan élvezettel, gondtalanul, belső örömmel szívja mellé a nikotint, ahogyan azt diákkorában mint nyomorgó bányászfiú, mint ösztön-díjas, jeles tanuló s mint fantáziadus önképzőköri elnök elképzelte.

XIX.

Rác Lajos a temetés után kiment a szőlősorba.

Üresek ilyenkor a földek, ünneppon szünetel a munka. Hosszu sorokban állnak egymás mögött a tőkék, már rügyeznek, készen vannak az új termésre.

Mindenütt az elkövetkezendő szüret jelei. Csak az ő árva háromnegyed holdjának a tavalyi év emlékei. A tőkék még kisínesenek nyitva, az ágakon rajta az elszáradt gallyak, a megfásult kacsok, a türtök elhervadt kocsányai.

Pedig jó talaj ez, megérdemelné, hogy gondozzák. Hiszen éppen azért fájt és sóvárgott, az ő szíve a föld után, mert szereti, mert át tudná ölelni, mint a szeretőt. Csak háromnegyed hold, de milyen bort ad, valódi ottonelt, még csemegeknek is alkalmas. Jó talaj ez, mélyrétegű, nyirkos, nem túlságosan meszes. Kíváncsi nyoma sincs benne

Lehajol a földre és maréknyi homokot felemel. Az ut szélén összegyűlt, az esővíz. Odamegy, megnevesíti a homokot és ügyetlen ujjmozdulatokkal apró hengereket próbál gyúrni a pépből. Olyan vastagot, mint a mutatoujja.

De a homok szétesik. Ut hengert is próbál, egy se áll össze.

Fáj a legény szíve. Lám, milyen föld ez, nem tapad össze, nincs benne beteg-ség.

Milyen jó lenne ezt megmetszeni, kikötni, karózni, kapálni.

Egye fene, ebben az esztendőben már úgy se volt pénz gálícra. Meg se művelhette volna, még ezt a csekélyet se, csak ha felére kiadja.

Az ő földjük mellett a Cserék tőkéi állanak. Az ut szélén nyitva a prészáz. Nincs benne semmi, csak a csomiszolórúd. Nem viszi azt el senki.

Rác Lajos megfogja a rudat és hadonászni kezd maga körül.

Először csak a falat üti, hull le róla a mész, ugys újra kell festeni, mert felét elmosta az eső.

Azután körbeforog a husánggal, ahogyan egykor ősei verekedhettek itt előrehátra-oldalt avarral, szlávval, egyéb nemzetséggel a földért. Ugy fordul, hogy a csomiszolórúd minden percben a combjaihoz, lapockájához, oldalához verődik, nagyokat koppan a testén, porzik bele a piszkos ködmön.

Eszeveszett flagelláns, megveri magát a föld miatt, az ostoba esze miatt, a nyugalma miatt, melyeket sorban eltékozolt. Kék-zöld a teste, amikor alkonyat fele hazaindul a faluba.

Ugy onon be az istállóba, mint a kutyasz. Alig száll le az első esti felhő, már meggyújtja a lámpást és befűtteni a vacokba maga mellé a kutyáját.

Hallucinál és látomások kínozzák. Aludna, de egész éjszaka nem hunyja le a szemét. Egész benseje csupa kínló-dás, csupa gyötrelme, csupa félelem. Vé-gül hasra fekszik és fejét befurja az alomba, karjaival átkulcsolja koponyá-

ját, ujjaival leszorítja szembéjjét és be-tömi füleit, hogy ne láthasson, ne hall-hasson, ne érezhessen semmit.

Alig pitymallik, kivágódik az utcára.

Be se néz a házába, ámbár az öreg öb-ren van már, az ajtó hasadékan tódul ki pipájának a füstje.

Osszetörve, szennyesen, meggyűr-öl in-dul neki a czibeházi országutnak

Még sötét van, csak a horizonton kék-lik egy vékony csík, jelezve, hogy pár perc és itt a hajnal. A Nagy-utcán mu-zsika üti meg a fülét. A hangok a nagy-vendéglőből szűrődnek ki. Husvét hét-főn így szokás ez. Hadd keressen a dádé

A kocsmától lejjebb a Szendi-portán még javában áll a lakodalmi mulatság. A legény beleskodik az ablakon Nagy társaság van együtt. Hat cigány áruza, az öreg Szendi Czibeházáról hozatta a bandát. Ilyen pechük van a helybeli fiis-tösöknek, egyszer kereshetnének jól s akkor is kiszorulnak

Szendi Mari a debreceni úrral táncol. Ivánka, a képviselő az ablaknál ül a jegyzővel, a segédjegyzővel, az öröm-apával és beszélget. Ő viszi a szót, be van csipve, olyan hangosan beszél, hogy Laji kiveszi a szavait.

Azt mondja el, hogy novemberben, a mikor Pesten járt Ferencz Jóska, ő is hivatalos volt az udvari ebédre. Vén li-bériás inasok állanak minden vendég háta mögött, ők hordják fel a fogásokat.

— Annyi étel volt ott, hogy az ember nem győzte látni. Mert csak látni lehet-tett, enni nem. Ha a Felső nem vett va-lamiból, másnak sem lehetett. Minden-ki megkínáltak, de vissza kellett utasi-tani. Kérlek, egyszer csak paprikás csir-két hoznak. Ferencz Jóska nem vett. De a Pálmai Ilka, a primadonna, aki szintén hivatalos volt, vett belőle, nem tudta, hogy vissza kell utasítani. Egvedül evett az egész asztalnál. Ferencz Jóska ugy nézte, hogy azt hittem, keresztszúrja a pillantásával.

A sarokasztal áhítatos tisztelettel hall-gatja a képviselőt s nevet a Pálmai Ilka kinos helyzetén.

— En éhes maradtam, — folytatja Ivánka — mert ha a király abbahagyja valaminek az evését, másnak sem sza-bad folytatni. Ő pedig folyton abbahagy-ta. En hozzá sem kezdtem, a király már végeztet. A végén elmentem az An-gol Királynéba s ott ettem. Majd kicsit a szemem az éhségtől az udvari ebéd után...

A legény hallgatja a beszédet, de ér-telmét egyáltalán nem fogja fel az agya. Csak összefolyó zenei hangokat, ének-lést, a tánc morajlását, kurjongatásokat, kacagásokat fog föl kusza összevissza-ságban. Csak azt látja, hogy mindenki él, nyugodt, derült, vidám, mulat s hol-nap kimegy a mezőre és a szőlőbe, mun-kál, vet, arat, kapál, permetez, szüretel, növeli a vagyonát, éli az életét a maga módján.

Egyedül ő van ebek harmincadján, őt hajtják rettentő szorongások, félelmek, messzibe hajtó vágyak, örületek.

All a lakodalmas ház előtt, piszkosan, szennyesen, trágyaszaguan, lesóványod-va, összeverve, mély karikákkal a szeme alatt, gyűrött, félig állati arccal, hajá-ban szalmaszálakkal, mint ahogyan Raskolnyikov, amikor kikelt az uszály-hajók alom-menedékéről. Áll és beesett szemei bárgyun nézik az élet vidám fo-lyását, az embereket, a párokat, a lám-pák és gyertyák ragyogását, a lampio-nok tarka látványát. Hallgatja falujá-nak ünnepi zsongását és szemeiből ki-csurranak a könnyek.

Azután gyorsan megindul az ország-uton, a göröngvös ösvényen. Szolnok fe-lé, bucszás nélkül, fáradt, bizonytalan lépésekkel, maga mögött hagyva ifjusá-got, szülői házat, földet, csak előre, mi-nél messzebb a temető felé.

A kösségi táblánál utoléri a kutyája. A legény felkap egy göröngyöt és bele-vágja az eb pofájába, hogy az sirva-vinnyogva iszkol visszafelé.

Ne jöjjön semmi, ami égető emlék a régi életéből.

2. rész.

L.

A lélek a legcsudálatosabb szelence. Különösen a női lélek.

Elfér benne jó és rossz. Nemes és hit-vány. Onfeláldozás és szivtelenség. Ra-jongás és közömbösség. Hit és istenta-gadás. Együtt is. Egyszerre. Egy időben.

Talán egy hindu mítosz beszél el, ho-gyan született meg a női lélek. Egy régi isten — ugyan lehet, hogy él még vala-hol Kalkutában vagy Bombayban — összekeverte egy csomó különböző anya-got. Egy arany serlegbe betöltötte elő-ször a holdsugár ezüstjét s ezt leöntötte a nap aranyával. Azután vette a vihar dühörgését, a zefir lágy zenéjét, a macs-ka hízlegését, a tigris vörögését, a ma-jom szeretetét, a mokus kedvességét és a disznó állatiasságát. Azután a Szahara forróságát elegyítette az északi Sark la-gyával, az ég kékjét a pokol tüzével, a datolya édességét a nadragulya mér-gével, a csillagok csillogását a pusztító istennyilával, a fülemile legvá-gyódóbb énekét a hiéna ugatásával, a gyermek drága gyűgyögsét a gyilkos vad hörgésével. Végül az egészhez hoz-záadta a páva hivalgását és a veréb igénytelenségét, a nyár bujaságát és a tél kieltelenségét, a bagoly huhogását, a kukk halálénekét, mézet, nedűt, epét, vágat, nagyratörést, szelidséget, türel-metlenséget, becsületet, becselenséget s az egész zagyvalékot jól megkavarta a serlegben.

S mikor mindezt a sok idegen, ellen-tétes anyagot a szétválaszthatatlanságig összekeverte, betöltötte a Nőbe, az első asszonyba és így szólt:

— Ez pedig legyen a te lelked!

Azóta minden asszonynak e pogány isten gyurmájából áll a lelke. Némelyik-ben több van ebből az anyagból, néme-lyikben a másikból. Egyiknek ugy alakul az élete, hogy ezt használja föl, másiknak ugy, hogy azt. De az alkotó elemek valamennyiben fellelhetők.

Nyissad meg e szelence fedelét és el-sőpör a női lélek vihára.

Megperzselt bőrdőrt és fojtogatja szí-vedet. Simogat, gyögyit, gyönyörködöt, üt, halálos betegé tesz, kínoz. Magával ragad és elborzaszt. Főlemel a magassá-gokba és leragaszt a pocsolýába. Szár-nyakat ad vagy elvágja az inakat lábai-don. Hasonlatossá tesz az Istenhez vagy lealacsonyít a hüllőhöz.

Egy ember fekszik az ágyon és tátott szájjal horkol.

Javakorbéli férfi még, de vénember-nek néz ki. Beteg. Romlott.

Az asszony ül az ágyaszélén és nézi.

Látja minden vonását, észrevesz min-den apró ráncot, minden dudort, baráz-dát. A nap besüt az ablakon, pázmái villognak a férfi testén.

Az asszony először a koponyáját ve-szi szemügyre. Félig kopasz, ritkás haja akár a kenderkóc. Homloka fölött zsir-daganat éktelenkedik. Hüvelykujjnyi nagyságu. A felhámja megbarnult, kire-csedet. Mint belpoklosok testén a var.

A homloka barázdás. Két erős mély ránc fut végig rajta, közöttük pedig sok kicsi. A szemöldöke vöröses, csomós, sü-rü. Az orra nyerges, piros a boriól. Arc-cain is pirosanak az erek, megfestette őket a szőlőlé és a pálinka.

Ámbár a pálinkát maga az asszony is szereti. Hozzászólt a férfi mellett. Elő-ször azért, mert az ember ugy parancsol-ta. Azután azért, hogy felejtse. Van mit. Keserűséget.

A tarkója zsiros, párnás, olyan, mint-ha hármastok ülepedne egymásra.

A nyaka csontos és inas. Adámcsutkája mint egy fadarab. Még álmában is mo-zog előre-hátra, nyilván szopogatia a rizingit képzeletében az ember. Néha nagyokat nyel, utána érthetetlenül mo-tyog valamit. Talán amit szokott:

— E' mán töszim...

Pupus.

Nem elől és nem hátul, hanem egyet-len pup az egész törzse. A melle egészen becsik, olyan mélyen, hogy az ember el sem képzele, hova fér a szíve és a tüdeje. A háta egészen domboru. Félkör alakú. Amikor megy, gerince vízszintesen áll a földhöz. Egy bottal tapogat maga előtt, mert járása bizonytalan.

Csak a karja él még igazán.

Vaskos, izmos kezei vannak, rajta a néhai erő és munka. Különösen a jobbja nagyszerű, a jobbja, mellyel a botot szo-rongatja s mely egyedül vállalja egész testének súlyát.

Ha azzal megfog valakit, mintha vas-kapocs szorítaná. Kék foltok maradnak a fogása helyén, ha üt vele egyet, meg-dagad a csapás helye és sajognak utána a csontok

A nő tudja ezt.

Ez az asszony, aki nézi, nagyon jó asz-szony. Jelentéktelen szürke nember len-ne, ha szíve nem volna kiváltságosan enyhe és önfeláldozó. Olyan lélek az övé, melybe tulsok jutott a majomszeretet-ből és a datolya édességéből. Finom, re-zonáló szerzám, befogadja a panaszt és fájdalom hangjait akkor is, ha nem az ő ajkáról csendül is az fel.

A kutyának nincs közössége a macs-kával. A nyulnak az agárral. A gödölyé-nek a farkassal.

Ennek az asszonynak sem lehet a fér-fivel.

Harmincöt éve él vele együtt, a pokol harmincöt éve volt ez. Kezde a legelső éjszaka durva és állati brutálitásától mindmáig, a legeslegutolsó részségig, az utolsó káromkodásig, az egy órával ezelőtti ütésig pokol, melyre nincs meg-váltás.

Mi volt neki ez az ember? Borzadály, iszonyat, utálat.

Akivel őneki közössége van, az sors-társa, az asszony. Minden asszony. Az elsőől az utolsóig, férfi ökle alatt szen-ved.

Aki fekete üveget tart a szeme előtt, feketének látja a világot.

Az asszonynak fekete üveg van a lel-ke előtt. Ugy érzi, hogy minden durva szó, mely férfiúi ajakról hangzik el, ugy vág, mar és tép, mint az ő emberének a durvasága. Azt hiszi, hogy minden asz-szonyi sors közös balsors az övével. Min-den közös asztalon keserű a kenyér. Minden közös ágyban bórzalom a szere-lem.

Szíve azonnal megnyílik, ha asszonyi bajról, könnyről, jajról van szó. Csudá-latos szív ez, igazi selebaráti szív, segítő, egyhító, gyógyító, hegesztő.

Arcán rajta az érzésnek ez a nagy át-szellemültsége. Kék szeme fénye szelid, enyhe. Arca finom, puha, meleg. Haja összes, lágy, puha.

Még csak ötvenkét éves. De nyolcvan esztendő anyóának néz ki. Megörölte a harmincöt év.

Úl az ágy szélén és bámulja az embe-rét. Pillantása kemény, kiméletlen, ri-deg, kegyetlen.

Mindaz a jó, ami felhalmozódott ben-ne, egy oldalra tartalékolódott. A má-sikra nem maradt semmi, a hideg idula-toknak borotvaélt nem tompítja még a legkisebbke szájalom sem.

Veszi a fejkendőjét és elindul Szendi Mari háza felé. Előre köszönnek neki.

Uj előfizetők

az eddig megjelent folytatásokat díj-talanul kapják. Fizessen elő a B. L.-ra, hogy mindennap rendszeresen olvas-hassa a legjobb romániai magyar la-pot.

Ifficság

Szerkesztő: Kőrösi Sándor

Kérjen mindenütt

KRAYER

cipőkrém

nagy derűségére akárhányszor megtörtént, hogy a grammofon még mindig szót, mikor a vásznon már a következő jelenet volt látható, vagy pedig ellenkezőleg: a grammofon járt elől és már a következő jelenet szereplőinek beszédét dörögte, mikor még a jelenet szereplői meg sem jelentek a vásznon.

Az újabb rendszerű hangos filmeknél a felvétellel együtt a szereplők hangját is ráfényképezik a filmszalagra, ami bármilyen hihetetlenül hangzik is, egyáltalában nem boszorkányos mesterség, sőt nem is egészen új dolog. A mozi jelenet szereplőinek hangját a szokásos módon mikrofonnal veszik fel, amelynek elektromos árama a nekiutódó hanghullámoknak megfelelően állandóan változik. Ezeket az áramingadozásokat egy közbekapcsolt elektroncsővel még inkább fokozzák és kicsiny vetítőlámpába vezetik, amely tehát az áramingadozásoknak (a hanghullámoknak) megfelelően váltakozva majd erősebb, majd gyengébb fényt vetít a mozi jelenetet felvevő gép filmjének szélére. A filmszalag kidolgozásakor (előhívásakor) annak egyik szélén, tehát a szereplők hangjának fényképe sötétebb és világosabb foltokból álló keskeny csík alakjában jelenik meg, amelyet a film lepergésekor ismét hangrészecskékké kell átváltoztatni. Erre való a képtávíró és távolbalátó egyik ismert alkotórésze: a fényelektromos cella. A vetítőlámpa fénye a filmszalag hangfényképének váltakozó, világos és sötét foltjait át egy ilyen fényelektromos cellára esik, amelynek áramában tehát éppen olyan áramingadozások lépnek fel, mint amilyeneket a felvett jelenet szereplőinek hangja a mikrofonban létesített, s ha ezeket az áramingadozásokat a rádióból ismert erősítőcsövön át hangszóróba vezetjük, ebben a felvett jelenet szereplőinek hangja fog megszólalni.

A hangos filmmel a mozi elért tökéletesítésének legelső határához. A néma filmmel szemben az a legnagyobb hátránya, hogy míg az utóbbiban a magyarázó feliratokat a világ minden nyelvére le lehet fordítani, így ugyanazt a filmet a világ minden részében elő lehet adni, addig a hangos film csak egy nyelven beszél, amelyet idegenben a nézőközönség nem ért meg. Itt tehát ismét a különböző nyelveken készült magyarázó feliratokra van szükség, vagy pedig ugyanarról a filmről több nyelvet beszélő szereplőket több felvételt kell készíteni, ami természetesen drága hangos filmet még inkább megdrágítja és a kisebb mozik számára szinte megfizethetetlené teszi. Az idő mutatta majd meg, hogy a hangos és néma film versenyében melyik lesz a győztes.

KIS KERESZTREJTVÉNY.
Beküldte Schwartz László, Szatmár.

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	
15	16		17	
18			19	
20		21	22	23
	24		25	26
27				28

Vízszintes sorok: 1. Prémis állat. 4. Kecse hangja. 7. Ó-val mesterség. 9. Fájdalmas sérülés. 11. Ékezetes idő. 13. Mester-ember. 14. Egyiptomikánál a nap istene. 15. Édes, mint a... 17. Minden házban van. 18. G-vél japán teaházakban található. 19. Németül: minket. 20. Rózsának is van. 21. Női munka. 23. R-rel a végén: arany románul. 24. Népfaj. 25. Indiai cím. 27. Tésztába teszük.

28. Betegség.
Függőleges sorok: 2. Franciánl: arany. 3. Népfaj. 4. Bátor ember teszi. 5. Kutya másképpen. 6. Visszavonult ember. 8. Fjűné. 9. C-vél magyar tánc. 10. Latinul: család. 11. Mesél. 12. Szerszám. 14. Latinul: Béka. 16. B-vél a végén léledele. 17. R-rel mesterember teszi. 21. A-val vízi állat. 22. Játék. 24. Ékezet nélkül időmeghatározás. 26. Télen van.

alma. Az alma darabjért 50 banit, a narancs darabjért 7 lej, a birsalmáért pedig egyenként 5 lej kapott. Hány alma, narancs és birsalma volt az összesen 100 lejért adott 100 gyümölcs között?

SZAMREJTVÉNY
Beküldte Klein Irma, Szatmár.

8. 19 Főnév is, ige is
15. 3 Mérték-fajta
14. 4. 16 Indulat.
28. 22. 7 Élet másképpen
1. 11. 20. 19 Illat más szóval
5. 26. 12. 23 Légmozgás
25. 27. 7. 10 Kimenő
25. 2. 9. 18. 24főzni
17. 3. 21. 6. 13 Mesebeli pokol-lakó
1-28 Arany János egyik ismert költeményének két első sora.

MEGFEJTÉSEK.
A február 22-iki mellékletünkben megjelent „Fejtörő” helyes megfejtése:
Betűrejtő — Kanári, golya, rigó.
Egyenlő-rejtő — Egy fecske nem esik nál tavaszt.

Jön a tavasz!...

Még zord az idő, fagyosan muzsikál a szél,
A földet kemény jégtakaró fedi,
S szüntelenül havaz;
De élülnek egyszer a dühöngő viharok:
Ésre sem vesszük és megérkeznek a
Napsugaras tavasz.

Az majd a rideg télnek megtört a varázsát,
S az erdőket, mezőket zöld ruhával
Gyöngéden bevonva,
Talán megkönyörül viharos életünkön,
S a régóta várt boldog feltámadást
Nekünk is elhozza...
(Brassó.)

NAGY ANDRAS,
rk. fg. VII. o. t.

MESE
A KIS JANC SIRÓL,
aki Hüvelyk Matyinak hitte magát.

Hó borította a tájat...
Lent a messzeségben sok-sok ház, családi
tűzhelyek, a fazekakban meleg étel fő. Egy-
egy lámpa erősebb fénye idáig szurja át az
esti sötétséget.

Az ott a város, mozgalmas uccáival, tün-
dérries fényességével.

Ez itt pedig az erdő, titokzatos varázsá-
val.

Azt mondták a kis Jancsinak, mint egykor
Hüvelyk Matyinak:
— Szaladj gyorsan az erdőbe és hozzál
egy kis száraz fát!

Nehéz szívvel bár, de elindult.
Hullani kezd újból a hó. A gyermek fél
a szidástól és nem mert mindjárt kevéssel
hazatérni. Egyre tovább szedegeti a száraz
ágakat. Nagyon fázik, kezét vörösré csip-
te a hideg s ráadásul fél is, így hát lassan ha-
lad, magára hagyatva, egyedül akár egy kis
levél, mely szökni szeretne a téli szél elől.

A kosár végre megtelt, közben azonban az
éjszaka is egészen rászállt az erdőre. Aztán
előbujt a hold, olyan titokzatosan, hogy
szinte ijesztő volt Jancsi minden izében
reszketett. Most már haza akart térni a szá-
raz fával, de nem ismerte föl többé az utat.
Ő nem szórt maga után kenyérmorzsát, mint
valamikor Hüvelyk Matyi, mert nagyon
szegény, a kenyér pedig nagyon drága.
Csak kis fehér kavicsokra gondolt, a hó
azonban ezeket is befedte volna.

Mit csináljon? Eltűnt és biztosan nem
is találhat rá többé. Édesapjának nincs
semmije, csak szegény favágó és Jancsin
kívül még hat gyermeke van. Biztosan szán-
dékosan akarták elveszejteni, mert Jancsira
nincs szükségük. Különböz érthető, ha rá-
gondoltak, mert hiszen ő a legidősebb és
legerősebb. Már majdnem hét éves. Nem le-
het elveszejteni a csöppnyi ikreket, akiknek
még meleg tejre van szükségük, a kis Annus-
kát se, aki folyton köhög és a többi kisi-
nyeket sem, hiszen olyan aranyo-ak... Csak
Jancsi tud megállni a saját lábán.

De legalább megmondták volna neki, leg-
alább felvilágosították volna! Elbucszott
volna tőlük, mint ahogy egy felnőtt ember-
hez illik és nyugodtan elment volna messze
be az erdőbe, hogy maga keresse meg a
kenyerét jól tudja ő, milyen sokat jelent a
szegény embernek, ha egyel kevesebb szá-
jat kell etetni. Abból, amit az ő távollétében

megtakarítanak, talán jutni fog anyukának
egy jó huslevest, orvosságra.

Huslevest! Jancsi arra gondolt, hogy a
gazdagok mindennap ehetnek huslevest. A
gazdagok! Ő, azoknál az anyukák kedvesek,
szép ruhájuk van, a kis testvéreiket pedig
báronyba és csipkébe öltöztetik. Ott min-
dig meg lehet melegedni, ha hideg van, ara-
nyozott Paprika Jancsikkal lehet játszani,
amelyek olyan szépek, de olyan szépek a
kirakatokban. Cukor is van bőven. Ott szá-
nyegek, finom butorok, csillogó tükrök, ked-
ves bűbösök vannak a faladák helyett, ame-
lyeket a szegény favágó gyermekei alusz-
nak.

Jancsi egy ideig még mondogatta magá-
ban:
Igen, elvesztettek engem... Igazuk van...
En vagyok a legerősebb!
Aztán lecsukódok a szemei s elűntek a
látomások. Nem érzi már a hideget, sem a
havas... Alszik a kicsinyek nyugodt édes
álmával.

Még egy lámpás erős sugarai sem ébreszt-
tik fel. Két érdes kéz felragadja és viszi
hosszu léptekkel a sötét éjszakában. Még
mindig alszik.

...Már egy órája, hogy ismét otthon van,
lankadtan, sápadtan, összereszkített szájjal.
Végül egy kis melegség fut át megremedt
tagjain, szempillái félig felnyílnak. Azt hit-
te, hogy álmodik: jó vastag kabátból volt
betakarva és édesanyja szorosan magához
ölelte. Eddig annyira lefoglalták a kisebbek,
hogy soha se volt ideje a legidősebb szá-
mára.

Aztán apját látta Jancsi, amint gondter-
hes arccal föléjé hajol. Erre feléjük mosoly-
gott és suttogni kezdte:
Ne szidjatok... Nem akartam visszajön-

Gyerektájakból lett a beszélő mozi

A „bűvös kerék”, mint a film igazi őse

A rádió mellett ma a mozinak van legna-
gyobb népszerűsége a társadalom minden ré-
tegében. Felnőtt és gyermek, férfi és nő, gaz-
dag és szegény, tudós és irástudatlan egy-
képen megtalálja szórakozását, vagy — ezt
ugyan egyre ritkábban, — okulását a bűvös
vásznon végtelen elevenségű lepergő cselek-
ményben. A szereplők természetes hűséggel
mozognak, valósággal élnek látszanak, sőt
ujjban még beszélnek is. A mozivászon
alakjainak mozgása azonban csak látszólagos
és tulajdonképpen az emberi szem csaló-
dása. A vetítők egyenesen egyes jelenetekről
felvett sorozatos fényképeket vetít gyors egy-
másutánban a vásznonra s gyors váltakozásuk
az emberi szemben a mozgás látszatát kelti.

A mozgóképeknek ez az alapelve egyálta-
lán nem újabbkeletű felfedezés és mintegy
százéves múltja van. Az 1832. esztendőben
találta fel egymástól függetlenül Stampfer
bécsi és Plateau (olv. Plató) genfi (Belgium)
tanár még a fényképezés felfedezése előtt,
ami Daguerre (olv. Dager) francia festőnek
csak az 1839. esztendőben sikerült. Stampfer
és Plateau találmányát annakidején „élő ke-
rék”-nek vagy „bűvös kerék”-nek nevezték
el, míg ma inkább sztroboszkop néven ismert
gyerektájkészér.

A sztroboszkop függőleges tengely körül
forgatható, felül nyitott bádorgó, amelynek
fő lába egymástól egyenlő távolságokban
függőleges irányba keskeny réseket vágnak.
Az „élőképet” papírszalagra rajzolják (vagy
nyomják) s rajta valamely mozgó alak moz-
gásának egymásra következő helyzetét van-
nak megörökítve. A papírszalag a forgó dob
belsejébe kerül, olyan helyzetben, hogy a
rések alatt a dob falához simuljon s ha for-
gás közben a réseken át nézzük a képeket,
a rajtuk ábrázolt alakot mozogni látjuk.

Ez a játékszér volt tehát a mozi első őse,
s bizony jókora utat kellett megtennie, míg
fejldésének mai állapotához eljutott.

A múlt század kilencvenes éveiben a köz-
ben feledésbe merült „bűvös kerék” újabb
alakban ismét feltámadt. Az újítás abban áll-
ott, hogy a mozgó alak mozgásának egy-
másra következő jeleneteit ábrázoló képeket
megfelelő sorrendben kicsiny, jegyzőkönyv
(notesz) alakú tömbbe fűzik össze. A tömb
lapjainak pörgetésekor a képek gyors válta-
kozása az ábrázolt alak mozgásának látsza-
tát kelti; éppen úgy, mint a bűvös kerék-
ben. Ez a kinematográfiai zselbőmb (a kine-
matográfiai szó a mozgóképek készítésével
és vetítésével, foglalkozó mesterséget jelenti)
a háboru előtti évekig különösen a tanuló-
ifjúság kedvelt játékszere volt. Később di-
vatját multa s jóval tökéletesebb alakban
csak napjainkban ujították fel ismét. Főleg
abban különbözik a régebbiétől, hogy nyo-
más útján sokszorosított képek helyett mozi-
felvételek kétszeres nagyítású másolatai van-
nak tömbbe kötve. A képek száma a lemá-
solt filmszalag hosszúsága szerint 50 és 150
közötti váltakozik, ami elegendő egy-egy rö-
videbb mulattató, vagy ismeretterjesztő jele-
netnek vetítőlámpa és vetítőernyő nélkül va-
ló lepergetésére. Aki ért a fényképezéshez,
maga is készíthet magának tömb-mozit.

A sorozatos fényképfelvételeknek vetítésre
való felhasználásának, tehát a mai mozinak
gondolata Edison már a múlt század 90-es
éveiben foglalkoztatta, a feladatot azonban
nem ő, hanem a francia Lumière (olv. Lü-

mier) testvérek oldották meg 1895-ben.

A kinematográfia legújabb vívmánya a
hangos, vagy beszélő-film. Ezt kezdetben
ugy akarták megoldani, hogy mozifelvétel
közben a szereplő színészek beszédéről egy-
uttal fonográf (grammofon) felvételt is ké-
szítettek s a film vetítésekor a vele egyidejű-
leg felvett grammofonlemez is megszólaltat-
ták. A gyakorlatban azonban ez a megoldás
kivétel nélkül bizonyult, mert a vetítőgép
és a grammofon tökéletes együttjárását sem-
miképpen sem lehetett elérni. Így a nézők

BETUREJTVÉNY.
Beküldte Engel József, Pir.

do, do, do, do

Világtalan

REJTETT NEVEK.
Beküldte Kondor Pista, Beszterce.
Böksi ráförmedt a koldusra.
A páma levele fán terem.
A tűzhelynél nyársak állanak.
Este hatig Riska hazatér.
Az orosz lángokkal játszik.
A galambpár ducban lakik.
A szemed verese van sirva.
Ez az eb ragaszkodik.
Ezekben a mondatokban egy-egy vadállat
neve rejtőzik. Tessék megkeresni!

SZAMTANI REJTVÉNY.
Beküldte Szabó Bözsike, Vidombák.
Egy asszon 100 drb. gyümölcsöt 100 lejért
adott el. Volt közte alma, narancs és birs-

TESTA
FÁJDALOMCSILLAPÍTÓ

PARATLAN

KARFÁJÁS OLDOALSZURÁS FEJFÁJÁS

DERÉKFÁJÁS NÁTHA FOGFÁJÁS

GÖRCSON

LABFÁJÁS

FELÜLMULHATATLAN

HÜLESEKNEK INFLUENZANAL REUMANAL

KAPHATÓ MINDEN MODERN

GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

Tavaszi cipők, gyermekeink részére!

Ha a gyermekeknek télen szükségük van mozgásra és szabad levegőre, úgy annál inkább szükségük van ezekre tavasszal. Azonban ajánlatos, hogy gyermekeinket a tavaszi bizonytalan időjárásnál jó lábbelivel lássuk el.

Ur - 104

Model 2651-05

Model 3222-08

Model 3632-22

Model 3661-10

Model 3672-22

Könnyű gyermek-cipő box-tartós cipő játékhöz és szalag- és szinborttal, fin. cipő. Nagyon kényelmes. Nagyság: 27-34. Lei 250.- Nagyság: 35-38. Lei 350.-

kényelmes lekerékített hegygel és szinborttal, fin. cipő. Nagyság: 27-34. Lei 390.- Nagyság: 35-38. Lei 590.-

A legkisebb gyermek részére kényelmes cipő, amely a gyermek láb növekedését elősegíti. Nagyság: 19-26. Lei 190.-

Fekete vagy barna box-calf cipő gummisarokkal. Nagyság: 27-34. Lei 390.- Nagyság: 35-38. Lei 590.-

Rata

Fiókok:
BUKAREST,
 Str. Poincare 51
 Boulevardul Pache 34.
GALAȚI,
 Str. Domniasca 13
CHIȘINĂU,
 Str. Alexandru Cel Bun 65.
BALȚI,
 Str. Regele Ferdinand 159/a

Kis keresztrejtőny. Függőlegesen: 1) Jvadar, 2) tudós, 3) sáros. Vízszintes sorok: 4) buvár, 6) Madaras, 6) modor.

Kockarejtőny: Benedek. Nagyrészt helyes megfejtést küldtek be: Szabó László és Ambrus Vilmos, Sándor József, Bortnyik Irén, Gollner Mária, Keresztes Szilárd, Goldstein Edith, Telcs Sándor, Kádár Ferenc, Zsigmond Bandi, Veres B. Katuska, Brezovszky Cica, Szigetvári József, Szabó Böske, Butta József, Vékony Éva, Schenk Dezső és Katona Béla, Brütigam Erzsébet, Köpke Margit, Gáspár Rózsika, Hatis Klárka, Ladó Lajos, Petke Fede, Berger Mancsi, Berkovits Ernő, Preisner Pál, Gidaly Bandi és Juci, Tózsér Ferike, Friedl Évi, Nagy Mária, Vámos Lili és Ervin, Elthes Amália, Rosenfeld Bella, Weisz Irén, Hamlet Lilly, Fénya András, Szoukup Károly és Ervin, Mihulka Ferenc, Bán Irén, Kurta Lajcsika, Marosz Bandi, Kocsárdi Erzsébet, Szabó Aranka, Benedek Tuci és Laci, Kádár Irénke, Bíró Bözsi, Wollner Tibor, Orban Piroska, Lampel Margit, Mózes Mária és Rózi, Hankó Ilka, Lutz Irén, Weinstein I. Markovits Margit, Nussbaum Márta és János, Mózes Margit, Demeter Irén, Fischer Magda, Kláits Mancika, Petneházy Margitka, Adam Pirike, Dan Gyula, Petneházy Irénke, Popper Babuka és Totó, Jakab Béla, Szabó Mancika, Kálmán Terike és Bandi, Szénbalázs Annus, Sivóits Ervin, Takács Baba, Zongor Böske és Margit, Borbély Istvánek, Frischholz Böske, Koós Gyurka, Mihók Fülöp, Pikál Hajnalka, Kovács Mandi és Ica, Zoltán Bertus, Hegedűs Baba, Szabó Klárka, Guttman Kató és Cuci, Vajna Zoltán, Farkas Sándor, Szilágyi Dea, Mikle Duci, Papp Micike és Lillyke, Vágner Mancika, Goldglanz Lili, Pál Sándor, Máté Sándor, Vass Magda, Harsányi Géza, Lénárd Zoltán, Rosenberg Tibor, Papir Baba, Branch Ilonka, Kosinszky Ica, Pastván István, Lőrinc Tamás, Pápay Laci, Lévy Ferike, Panthé Károly, Losonez Ferenc, Petrisyn Tusika, Czeller Ernő, Walent Kató, Gyulai Pál, Zweier Tili és Klárka, Eisenmayer T., Kamil Rózi, Weinberger Béla, Jakab Dezső, Gold Eszti, Battányi Magda, Lindenbaum Helén, Okolicsányi Miklós, László és Zoltán, Goldstein Terus, Ujtya Aurél, Orbán Piroska, Schemnitz Erzsébet, Ármánkó Ilolyka, Fekete Ferenc, Sáfráné Anikó, Márta Kálmán és Iván, Sajóris Rózi, Schwartz László, Friedl György, Szántó Magdika és Gabi, Reissfeld Adolf, Szakáts Sándor, Kovács Margitka, Grandpierre Dódika, Salamon évi és Juckó, Fester Mihály, Rózsahégyi János, Mokán Bubi. A három jutalomkönyvet Gyulai Pál (Kolozsvár), Hajós Klárka (Brassó) és Losonez Ferenc (Temesvár), nyerték.

elolvasnod, hogy közölni való írással kopogtathass be. — B. E. (Zabola), Sz. M. és G. (Sepsiköröspatak), V. Z. (Kovács), Sz. D. (Kolozsvár), P. M. és L. (Máramarossziget), W. M. (Lupény), K. Gy. (Szászrégen), H. G. (Szatmár), L. T. (Bereck), P. L. (Kolozsvár), G. E. (Zsibó), M. K. és I. (Petrila). Szeretettel fogad mindegyikötök az „Ifjúság” tábor. Fejtégessétek szorgalmasan, kitartható a rejtvényeket, olvassátok az „Ifjúság”-ot s megláthatok, nem fogjátok ám megbánni! — L. Z. (Braila.) Kíváncsian várom jelzett írásait. — Sz. B. (Brassó.) Nem rossz a versed minden további nélkül közlöm is, ha nem volna olyan szomorú, kétségbeesett a hangulata. Miért keseregsz ennyire? — O. I. Gondos munkája meglehető. Sajnos, — amint kiderült — technikailag lehetetlen a közlése úgy, ahogy elképzelte. Maradjunk hát mégis a kisebb terjedelmű dolgoknál. Aktualitását várom. Fogadjátok hálás, nagyrabecsülő üdvözlétemet. — M. M. (Szilágysomlyó) és F. D. (Szászrégen). Megreklamáltuk a jutalomkönyveiteket a postán s azt a választ kaptuk, hogy rendezés kézbesítették. Ezzel mi lezártuk tekintjük a dolgot. — G. L. (Szilágysomlyó). Számtalanszor megüzentem már, hogy minden jó rejtvény sortra kerül, anélkül, hogy esetről-esetre jelezném. Nem mondhatok bírálatot minden egyes rejtvenyről. — A többi levelekre a jövő héten válaszolok.

SPORT

↓ Az argentinai futbalcsapat győzött Lipcsében. Lipcséből jelentik: Az európai turán levő La Plata argentinai csapat a lipcsei kombinált csapatot 3:1 arányban legyőzte. A délamerikaiak jól játszottak. A tura folyamán eddig nem váltották be a hozzájuk fűzött nagy reményeket, úgy hogy jól jön a menedzsereknek ez a győzelem, mely megjavítja a La Plata sport tőzsdei árfolyamot jegyzését.

↓ Miért tört le a Ferencváros? Budapesti jelentik: A Ferencváros gyenge szereplése az új szezonban komoly gondot okoz a magyar sporttársadalomnak. Napok óta hangos a sajtó a különböző véleményektől, melyekben az orvosok módjaival foglalkoznak. A legtöbb lap a közönség véleményének is helyt ad. A nagy anketozás folyamán kiderült, hogy a Ferencváros letűnésének legfőbb oka abban keresendő, hogy játékosai közül a két Takács és Turay is más egyesület felé kacsingatnak, tehát nem játszanak már szívvel-lélekkel a „frádi” színeit.

Szerkesztői üzenetek

A B. L. hű olvasója, Nagybánya. Semmi esetre sem jogos, hogy váratlanul és minden fajta kutyáért 1500 lej adót vetettek ki, a visszamenőleges fizetési kötelezettség pedig nyilvánvalóan illegális. Meg kell felelni a rendelkezést s főképp megvizsgálni, hogy mindenki, akinek kutyái vannak, fizeti-e az 1500 lejt és még hozzá visszamenőleg. A nagybányai kutyák egyébként büszkének lehetnek rá, hogy az ország minden ebeivel szemben oly nagy megértésben részesültek.

Szepl. Állást, sajnálatunkra, nem szerezhettünk.

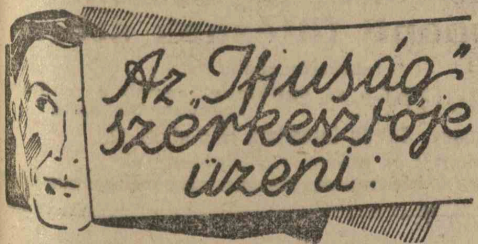
052426. sz. előfizető. Indokolt esetben a határon is megkaphatja a magyar vizumot, de azt, hogy utólag, a megérkezés után láttamoztassa az utlevélét, nem engedik meg. Husz-ezer lejjel vihet ki román pénzt.

Gy. S. A novella nem sikerült, ezt már meg is ízentük önnek.

Y. Panasz, hogy a nyugdíjasok idejében nem kapják meg a nyugdíjukat, nem újkeletű és annyira általános, hogy külön írásban ugyanarról keseregni már fölösleges.

Régi nagyváradi előfizető. Charles Rothschildné, London. Közelebbi címét lovag Wertheimstein Alfréd bankigazgatótól, Budapest, Magyar Általános Hitelbank tudhatja meg.

Arva. Most sok székely leány keres szolgálati helyet és bizonyára akad közöttük, aki szívesen elmenne Nagyszalontára is. Vajjon, ha ilyen akad, számíthat-e az utiköltség megtérítésére?

Az Ifjúság szerkesztője üzeni:

Sz. S. (Barót) Törzstagja vagy az „Ifjúság” hatalmasan megnövekedett gárdájának a ennélfogva kivételes készséggel állók rendelkezésére, amennyiben tehetem. Gyerünk tehát az említett „fontos kérdéssel”, igyekezzünk fogok mielőbb válaszolni. A közlése érdemesített pályaművek hamarosan mind megjelennek. Üdv. — P. V. (Csikszentmárton.) Köszönöm az elismerő, meleg szavakat és az újabb költeményt, amelyből — sajnálatomra, — nem igen használhatok fel semmit, mert tartalmánál fogva alkalmatlan a melléklet számára. Az „Almanach” ötlete jó, de a mai sivar viszonyok között egyenesen megvalósíthatatlan. Ki előlegezné pl. a természetes nyoma-költséget, amikor alig van kiadás sikerre? A könyvkiadás manapság főképp kockázatos dolog. Szervusz! — Sz. J. (Türkös.) Miért hallgattál el? Mi van emelkedett gyűjteményes leírásával? Megígérted, hogy beküldöd. Várom! — B. M. (Vajdahunyad.) Költeményed annyira gyengécske, hogy ajánlom: hagyd fel egyelőre a verselés és helyett tanulj meg magyarul sabbán írni. Mert nem pályázhat költői babérokra, aki ilyeneket ír. „Itt a tavasz” címen: „Ki rüsznek erdők s kertek fái” — S. ki örögzik ifjú szívek álmai... — S. vigan rebdesnek a fecskék tarka serege. — S. be költöznek boldogan a régi fészkükbe. — F. sok-sok szép magyar verset, elbeszélést és regényt kell figyelmesen, elmélyülve — Iskola Alapítvány

A test és a lélek egészsége mindennél fontosabb!

EZEK A KÖNYVEK EZT SZOLGALJAK!

A nyers diéta, mint természetes gyógytényező.

Írta: Dr. Bucsanvi Gyula, főorvos. (A tartalomjegyzékből: A nyerskoszt lényege. — A nyers diéta tudományos kritikája. — A nyerskoszt ellenvetései. — Gyümölcskurák. — Milyen táplálékok használhatók a nyers diétánál? — Nyerskoszt-szakácskönyv.)
 Ára 102 lej

Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést?

Írta: Dr. Káldor Miklós. (Napjaink mindenkit érdeklő legaktuálisabb problémája a leghozzáértőbb és legszakavatottabb orvos tollából, könnyen érthető, világos stílusban.)
 Ára 102 lej

A diétás konyha technikája.

Írta Dr. Soós Aladár, egyetemi tanár. (Mit és hogyan főzünk azoknak, akik bármilyen oknál fogva különös figyelemmel kell legyenek a gyomrukra esetleg annak speciális megbetegedéseire? Erre tanít meg ez a kitűnő orvosi szakácskönyv.)
 Ára 231 lej

Az önlevegylémezés művészete.

Írta: Prof. Gh. Baudouin, a genti egyetem tanára.
 Ára 108 lej

Egészség és önlevegylémezés. (Couéizmus.)

Írta: Coué Emil
 Ára 115 lej

Orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak.

Írta: Dr. Földes Lajos főorvos. (A legfontosabb tudnivalók a terhesség és gyermekágy idejére, továbbá a csecsemők táplálásáról, apóiasáról és gondozásáról.)
 Ára 102 lej

Üzenet az anyáknak.

Írta: Dr. W. Stekel, egyet. tanár, világhírű bécsi ideggyógyász. (A modern nevelés nélkülözhetetlen útmutatója minden szülő és minden nevelő számára, 3 kötetben. Minden egyes kötet befejezett egész és külön-külön is kapható.)
 I. rész Kisgyermekkor (2 éves korig)
 II. rész Óvodáskor és első iskolások
 III. rész Serdülőkor és az érettség kora
 A teljes mű, 3 kötet egyszerre megrendelve 34 lej, portómentesen.

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

Írta: Dr. Keller Daniel, orvos. Az összes sportok orvosi vonatkozásait tárgyaló gazdagon illusztrált hatalmas munka
 Ára 231 lej

A hipnózis helye és alkalmazása a modern gyógyászatban.

Írta: Dr. Völgyesi Ferenc, főorvos
 Ára 150 lej

Hogyan éljen a szivbajos ember?

Írta: Dr. Bodon Károly, egyetemi tanár
 Ára 88 lej

A gyermekek erkölcsi hibái és erkölcsi betegségei.

Kézírókönyv pedagógusok, gyermekbírók, gyermekorvosok és a művelt szülők számára. Írta: Dr. Kármán Elemer, a magyar Kriminálpedagógiai Intézet igazgatója.
 Ára 136 lej

Alkoholizmus és alkoholkérdés.

Írta: Dr. Donath Gyula, egyetemi tanár.
 Ára 54 lej

Egészségügyi csecsemő-, gyermek- és anyavédelem.

Írta: Dr. Torday Ferenc, egyetemi tanár, a budapesti gyermekmórhely főorvosa.
 Ára 80 lej

Az impotenciáról.

Írta: Dr. Decsi Imre, kórházi főorvos.
 Ára 54 lej

A reumás bajok házi kezelése.

Nélkülözhetetlen tanácsadó reumas betegek és ápolók számára, a beteg otthoni kezeléséről és életmódjáról. Írta: Dr. Engländer Árpád.
 Ára 81 lej

A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása diétás kezeléssel.

Írta: Dr. Müller Vilmos, kórházi igazgató-főorvos. Ez a kitűnő könyv hivatva van megmutatni a gyógyulás útját a betegnek és a megbetegedés megelőzésének útját és módját a tuberkulózisra hajlamosnak.
 Ára 102 lej

Mamák könyve.

Írta: Dr. Torday Ferenc, főorvos.
 Ára kötte 183 lej

Csecsemőtáplálás és táplálkozási zavarok.

Írta: Dr. Kármán Samu.
 Ára 115 lej

Megrendeléseket 100 lejen alul csak az összeg és 10 lej portó előzetes beküldése ellenében intézünk el 100 lejen felül utánvétellel is szállítjuk, 20 lej portóköltséggel. 300 lejen felüli megrendeléseknél a szállítást teljesen portómentesen.

Brassói Lapok Könyvosztálya

Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Még mindig dul a divatháboru

Paszlelszinek esznek divatosak tavasszal

A divat-világháboru legforróbb ütközete még mindig dul, a kalap nagysága és a ruha hosszúsága terén. A Jean Patou által kreált óriási kalapok még mindig vivják esztáujukat a csöpp kalapokkal, anélkül, hogy az ütközet sorsa e pillanatig eldőlt volna. Ugyanez a helyzet a ruhafronton is, ahol a hosszú és derékban tapadó ruha vereszik a kissé rövidebb, sportzerű viselettel. A színek között az örök fehér és fekete kívül a mélyvörös, az árnyékos és a polikában.

Általában, ha lehetséges, a ruhák ismét hosszabbak lettek, ami az alakot karcsúbbnak és magasabbnak tűnteti fel. Nagyon sok az angol anyagból készült sportruha, tweedkomplé. Délutánra divatos a crêpe-szín, különböző marocainek és a nagyvirágú mintás mouline-anyagok. Majdnem minden ruhához saját kabát készül, vagy a ruha anyagából, vagy sötétebb, hozzáillő színből. A kabát tavaszi kompléknál rendszerint kissé rövidebb, mint a ruha.

Az estélyi ruhák elől nagyobb részt gömbölyded, hátul pedig mély, derékig érő, ékszerű kivágásúak. Az estélyi ruhához cap-et vagy pedig szoros, csipőig érő kabátot viselnek. A forma egész vékony, hosszú, sima, a den alul göccs-vel, vagy oldalán hosszúan lefűző paneaux-vel díszítve.

Domináns színek, amint már említettem, fehér, fekete, bordó. Általában a nyár és a tavasz a paszellelszínűek. Anyagban sok a sima, egyszínű crepe-cine, de még az imprimek is futnak, főleg mouselinben. Az újatlan ruhák helyett főleg chantoungban, kis rövid ujjakat viselnek.

A divatházak között Worth és Patou mellett, a szezon egyik legkomolyabb sikerét Maggy Rouff aratta, különösen szép délutáni és estélyi ruháival. Remek, nehéz, suhogó estélyi ruhákkal és finom hermelin belépőkkel, amelyek meleg hullámokban borulnak a fehér vállakra, könnyű kis tavaszi köpenyek, opálrózsa selyemből komponálva!

Az előkelő házak közül Blanche Lebouviér egyike azoknak a szalonoknak, amely szezonról-szezonra tért hódít. Agnes remek chantoungból készült kosztümjével. Marcel Rochas gyönyörű kis szövetruháival tűnt ki. Madeline, mint mindig, most is díszkrét és finom. Molineux empire-stílusú ruhái fejletlenül szépek, Jean Regnier a téli sport-kosztümökben vezet. Germaine Lecomtenál zsufolt ház nézte végig a pompás bemutatót.

Még kell még jegyeznem, hogy a fűző ismét divatba jött, minden ruhához más és más fűzőt viselnek. A finom kis kombinék is méretre készülnek, nehogy a csipő ráncot vessen.

P. K.

Primaria comunală: Tusnad,
Județul: Cîmp.

No. 189—1981:

HIRDETÉMÉNY

Tusnad község előjárósága közhírré teszi, hogy 1931. évi április hó 16-án délelőtt 11 órakor zárt, írásbeli ajánlatokkal egyb kötött ár-lejtést tart az újtsznádi Olt híd felépítményének vállalatba adására.

A munkálatok költségvetési összege 260.000 lej.

Árverezni szándékozik a feltételeket a hivatalos órák alatt Tusnad község házában megtekinthetik.

Az árverés a számviteli törvény 83—110. paragrafusainak szövege betartásával történik. Tusnad, 1931. március hó 1-én.

Notar: Pétterffy. Primar: Abraham József

EUROPA kávéház étterem,

Brassó, Kolostor-u 7

Kitűnő és olcsó konyha. Ebéd és vacsora legkedvezőbb feltételek mellett abonensek részére.

Azugai csapatolt sör.
Elsőrangú faiborok.
Minden este tánc!

B. L. Kocsis Béla

Felölősszerkesztő:

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidualatának kiadása és rovatolás agra utica, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10), negyedévre 30), félre 60), évente 120) lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokra negyedévre 420, félre 820, évente 1640 lei.

HIRDETÉSEKET tevesznek a kiadóvatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. Arad: Str. Cuza Voda 3 (H. Nagy Pál) — Déva: Str. S. Barnabiu 10 (Osztián Kálmán) — Gyula: Str. Ioan Creanga 2 (Balogh Géza), Telefon 17 Hunyad- és Alsófehérmegye: részére Kolozsvár: Str. Daba arior 7 (Neumann Ignác) — Marosvásárhely: Szegedy-u 6 (Szabó Jenő) — Nagyszeben: Str. Turului 13 (Szele Mátyás) — Nagyvárada: Str. Nic. Jia 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Papo Géza-utca 15 (Kertész László) — Szatmár- és Marosmegye: részére — Szilágyfalva: (Heller Ernő) — Temesvár: Ber. Lajos Gátsor 22a — Torda: Str. Reale Ferdinand 25 (Denes István)

megbízások tevetelére és fizetések átvétele tenni helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak felelőssé: Bartha Géza, Dán Dániel, Gerő Sándor, Nádas Jenő.

IDEAL-kávé

D. DANIELIAN

Királyi udvari szalító

BUCUREȘTI, Strada Carol 37.
Telefon: 347-70.

Fiókok Str. Sînt. Nicolae Selari No. 7.
Telefon 315-93 Str. Poincare No. 1. (volt Academiei-ú.) Telefon: centrale II 382-77

Egyedüli kávékereskedések, melyek naponta friss árut noznak forgatomban a legjobb minőségben és árcsökkentéssel.

Legalább 10.000 asszony

használja és dicséri naponta a Biri néni szakácskönyvét mert többször kitűnő konyha-receptje alapján mindenki könnyen vezetheti a legigényesebb háztartást is: levesek, sültékek, előételek és készlekek, befőttek és savanyúságok készítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltak sem, amint, hogy megtaláljuk benne azt is, mik a tündök a díszítéskörül hogyan kell zöldseget aszalni, szappant főzni, kenyeret sütni, kávét főzni, vateményeket káposztát tölteni, eltenni zsírt olaszítani és — puliszkat főzni. Fügyszóval: felőleli a háztartás konyhai részének minden ágát — receptjei világosak, egyszerűek, mindenki számára érthetőek. A paskos kötet ára tartós, kemény kötésben 150 lej.

Ha influenzás, köhög vagy berekedt úgy igyon

MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYVIZET

mert az a legjobb nyálkaoldó és köptető. Kapható minden fűszerüzletben

24" Gyorskeréket

kitűnő, üzembépes állapotban, keresünk Gyártmány, gyártási évet, ordulatszámot, teljesítményt és legvégsőárat „GYORSFUTOGATÉK” jelige alatt a lap brassói kiadóiába közöljük

Meggyőződtem, hogy

Hardhead
2 CIOCANE
borotvapenge a legjobb! Védegy 2 kalapáci
Képviseleti
S. STANESCU & H. ASS
BUCUREȘTI VI, Str. IZVOR 8

Brasov—Brassó, Kapu-utca 56 58 Telefon interurban: szerk és kiadóvatali 1-77 és 82
București-Bukarest I, Sărindar No. 6
Telefonszám 363 64 373 70

RADIUMCHEMA
RHEUMA ISCHIAS
IZÜLETI GYULLADÁSOK
IDEGBAJOK ZSABA, BÉNULAS
FELMÉRÉSSEDES NŐI BAJOK
GOLYVA, CUKORBAJ MIGREN, BÓRBAJ
SZIV-GYOMOR-LÉP-MÁJ-VESE-HASBANTALMAK
TÜDŐ-TUBERKULOTI-KUS MEGBETEGETÉSEK, ASTHMA STB. STB.
VALÓDI ST. JOACHIMSTHALI RADIUMGYÓGYPARNÁK

Brassói körzetképviselet: WEISS EMIL Hirschert-utca 19.

Bukarest: S. Bernstein & Co., S. r. Emigratulul 8 (colt An Im), Farmacia Császár, Calea Victoriei 101.
Gyulafehérvár: Weill Béla, Besz erce: Gellner, Emil, Kolozsvár: Ifj. Szele Márton, S. rada Raftu 3.
Cernovitz: Dr. Schacht Peter, S. r. Banatulul 3. Déva: Sámuel M. yás, Dést: Sz oika László, Lugos: Cséry Vilmo.
Nagyvárad: Lederer Ervin, Str. Moldova 20, Segesvár: West Vilmos, Nagyszeben: Reiner A., Str. Seb. Han 20, Szatmár: Kaufmann Ignác, Temesvár: Gaengler Miklós, Str. Tele ratulul 6, Marosvásárhely: Dr. Erdőli Emil, Torda: Jezenszky Aladár, Felsővisó: Pokorny Andre gyógyszerész.
Romániai igazgatóság: Arad, Strada Consistoriului 4.

APRÓHIRDETÉSEK

Hetköznap egy szó 6 vastag betűkből 12 lej Vasárnap 7-50 illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állási keresőknek 25% kedvezmény. A bucaresti kiadás részere szavanként 1 lej 50 szeri megjelenésnél 1 lej.

Vételezés

Eladó ház, 2 üzet, háromszor 1 szoba konyha, mellékhelyiséggel, veteményes kert. Ugyanott üzet lakással junius elsejére kiadó. Brassó. Gyár-u. 114. 11868

Elsőrendű minőségű bor 1930 évbeli Baromaki Rózling kapható. Bortermelői Egyesületénél, Nagybaromlakán Vorumice — Nagyküküllő megye. Vasuti állomás: Kiskapus. 11903

FRIEDMANN MARI, BRASSÓ, KÖRHAZ U. 18. sz. A 28 év óta fennálló közvetítési irodája, vállat minden szakmabeli közvetítést. Házak, lakás, birtokok, üzlet és telek vételét és eladását Méltányos közvetítési díj 11599.

Egy 6000 kgr. hidmérleg megfelelő próbasúlymérésekkel, jutányosan eladó. Cim 11838 sz. alatt a brassói kiadóban.

Egy tűzfűtőberendezés teljesen felszerelve, haláleset miatt minden elfogadható árrban eladó. Cim 11838 sz. a a brassói kiadóban.

Egy 8 lórés Schiel-féle korona nyersolajmotor üzembépes állapotban olcsón eladó. A meglevő szekérre is felszerelhető. Cim 11838 sz. a. a brassói kiadóban.

NAGYOTHALLAS és fülgáz ellen kérienek prospektust. Nemeti Mórtól, Oradea Str. Vlaicu (Vámház-utca) 53.

Mészáros jégsekrényt vennék. Ajánlatokat kér Péter István Sepsiszen györgy. 11957

Mákok keresek megvételre Gál Albert Brassó Kapu-utca 60. Ugyanott gyakorlott pénztárnoknál felvételt. 11953

Zongora elköltözés miatt sürgősen eladó 12000 lejért. Brassó. Tehén-utca 4. I. 11947

Állásnyer

Ugyes fodrásznót, aki perfektül ondolál és manikűröz, keres Helene Simon, Bukarest, Calea Mosilor 88 scara B. 11904

Fényképész segéd-leányt keresek. Mimoza, Brassó, Kut-u. 6. 11946

Perfekt diétás szakácsnő jó bizonyítványokkal szanatóriumba felvételt, ajánlatok az igények megjelölésével a szanatórium címére küldendők. Cim megtudható a lap brassói kiadóhivatalában. 11955

Lakás

Kiadó 3 szoba, konyha, fürdőszoba, szép uccai lakás, olcsón, áprilistól a Hosszu-uccában. Érdeklődni Szávanál, Brassó. Kolos-or-utca. 11925

2 szoba konyha előszoba, április 1-re kiadó, Brassó. Fekete-u. 8. 11926

2 szobás, konyhás lakást keresek. Ajánlatokat „Fűdősoba” elnyben” jeligére a brassói kiadóba. 11948

Vesélyes

Perfekt varrónő napi 100 lejért házakhoz ajánlkozik. Cim 11950 sz. alatt a brassói kiadóhivatalban.

FUCHS FOGORVOS. Bukarest husz évi praksissal. Párisban, minden modern fogmunkát végez. București, Strada Berzei 35. 11166

Társ kerestetik Kolozváron 26 éve fennálló szol. kereskedelmi vállalatban, egy millió lej tőkével. Ajánlatokat „Biztos jövő” jeligére Rudolf Mossehoz, Cluj. 11994

Marabu Keltetőgépek

gravitációs kö ponti melegvízfűtessel. Többszörösen kiténtve

Rádiátorok és kazánok központi fűtésnek stb.

raktárról szállit

„MODERN” építésiipari cépek és rádiátor részvénytar aság

Brasov, S. rada Infundatá (K-s-utca) 12.

Ajánlat és prospektus díjmentesen

Mit tevék
Mit ne tevék

Ha
szép akarok
lenni?

A modern szépségápolás kis kézikönyve eza munka nélkülözhetetlen minden férfinak és nőnek, aki súlyt helyez arra, hogy kel emes külseje legyen. Ára 88 lej. — Szállítja a

A férfi és a nő kozmetikája
Irtá: Dr. Mezey Károly, kozmetikus, bőrgyógyász.

Brassói Lapok Könyvosztálya.